

MĚDĚNEC

PAMĚT HORNICKÉ KRAJINY KRUŠNÝCH HOR

NÁVRHOVÁ ČÁST

Diplomová práce
Bc. Pavlína Hudcová

MĚDĚNEC - PAMĚŤ HORNICKÉ KRAJINY KRUŠNÝCH HOR

Měděnec – Memory of the Ore Mountains mining landscape

Kupferberg - Das Gedächtnis der Bergbaulandschaft des Erzgebirges

autorka:

Bc. Pavlína Hudcová

vedoucí práce:

doc. Ing. arch. Tomáš Efler

vedoucí krajinářského řešení:

Ing. Radmila Fingerová

další konzultující:

Ing. arch. Václav Fanta, Ph.D.

doc. Ing. arch. Milena Hauserová, CSc.

PhDr. Miroslav Pavel, Ph.D.

Ing. arch. Tomáš Tomsa

Ing. arch. Martin Stočes

Ing. arch. Mario Barra

Letní semestr 2024/2025

Ústav památkové péče

Ústav krajinářské architektury

Fakulta architektury

České vysoké učení technické v Praze

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá regenerací obce Měděnec a jejím propojením s okolní hornickou krajinou Krušných hor, včetně vrchu Mědník, který byl nedávno zařazen na seznam památek UNESCO. Očekávaný nárůst turismu přináší nové příležitosti i rizika. Cílem urbanistické koncepce je vytvořit v obci chybějící zázemí pro návštěvníky, podpořit bytovou výstavbu a doplnit chybějící občanskou vybavenost – to vše při zachování a podpoře kulturních a přírodních hodnot v území.

Projekt pracuje s pamětí místa v několika měřítkách – od zpřítomnění stop kulturní krajiny a interpretace zaniklé urbanistické struktury až po detail veřejných prostranství. Transformace bývalého železného dolu v kulturně-vzdělávací centrum ve vazbě na Mědník umožňuje komplexní interpretaci historie těžby napříč staletími, navazující okruhy stezek podporují objevování širší krajiny s bohatou hornickou minulostí.

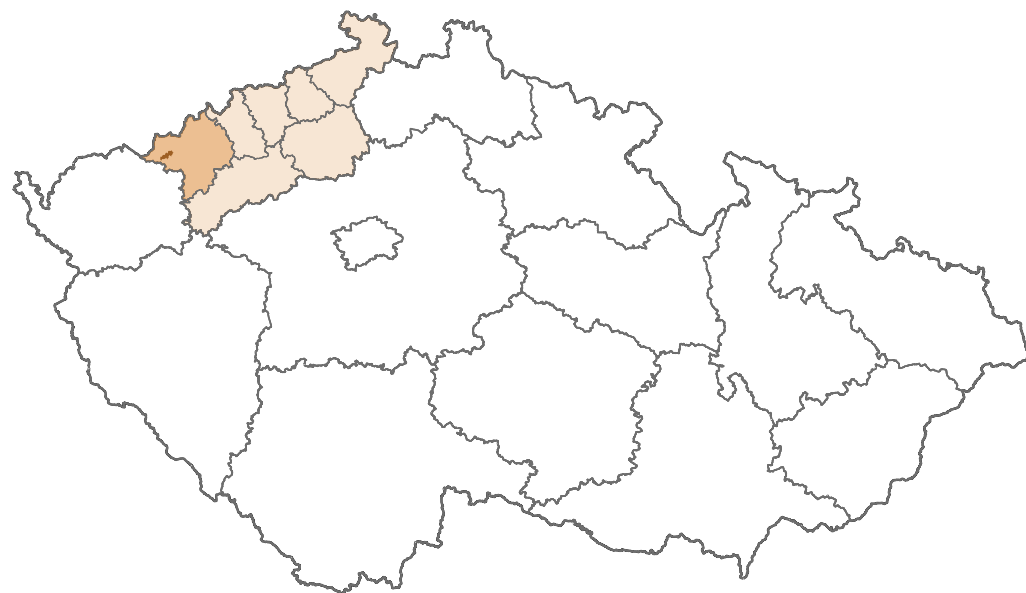
OBSAH

ANALYTICKÁ ČÁST

NÁVRHOVÁ ČÁST

- 0_Koncept
- 1_Hornická krajina Mědník
- 2_Měděnec
- 3_Důlní areál

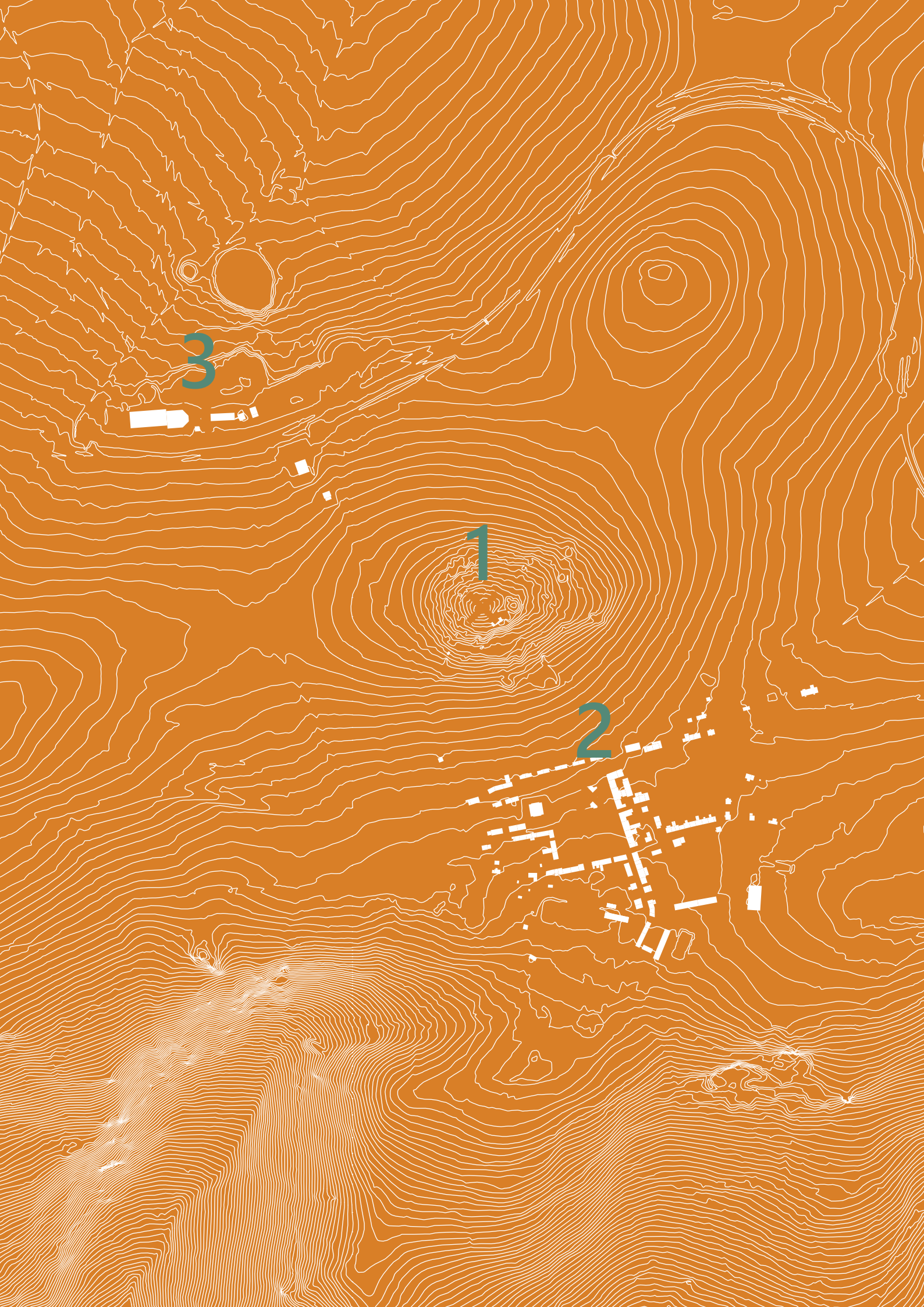
DOKLADOVÁ ČÁST

LOKALITA

Obec Měděnec se nachází na hřebeni Krušných hor v krajině formované staletou těžbou měděných a železných rud. Původně horní město s výraznou siluetou vrchu Mědník dnes představuje malou obec s výrazně narušenou původní urbanistickou strukturou v důsledku násilného odsunu téměř veškerého původního německého obyvatelstva a následného chátrání budov.

Pro svoji výjimečnou hodnotu byla hornická krajina vrchu Mědník spolu s dalšími lokalitami zapsána na Seznam světového dědictví UNESCO jako součást Hornického regionu Erzgebirge/Krušnohoří.

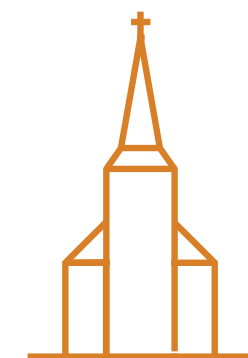
KONCEPT

Koncept širšího území a z něj vyplývající rozdělení návrhu na tři hlavní řešené okruhy je založen na propojení tří vertikál a dominant v krajině – vrchu Mědník jakožto těžiště hornické kulturní krajiny, věže kostela Narození Panny Marie na náměstí v obci Měděnec a těžní skipové věže v areálu bývalého železného dolu.

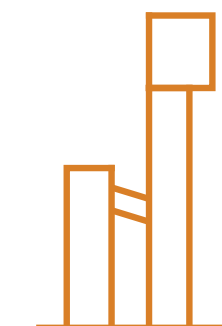
1 HORNICKÁ KRAJINA MĚDNÍK

Zvýšení prostupnosti a obytnosti okolní krajiny díky doplnění cest a zastavení propojených do systému několika návštěvnických okruhů. Zachované stopy kulturní krajiny jsou akcentovány, zaniklé drobnými zásahy zpřítomněny. Těžištěm celého příběhu se stává vrch Mědník, pohledová dominanta krušnohorského hřebene.

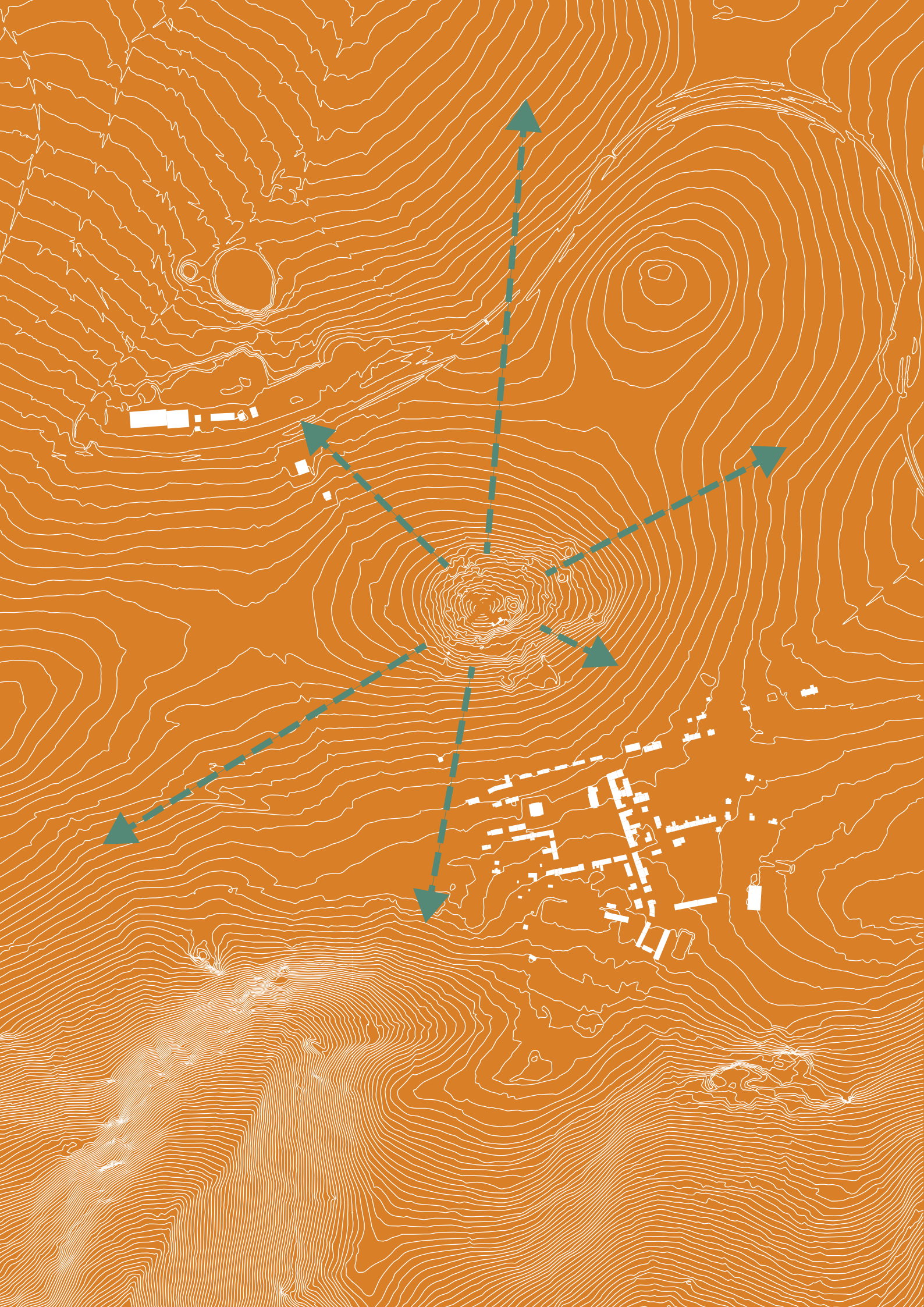
2 MĚDĚNEC

Revitalizace bývalého horního města navazuje na prostorové a hmotové uspořádání původní zástavby, dnes z velké části zaniklé. Koncepce stavebního vývoje je rozdělena do tří etap, podrobněji zpracovaná první etapa se zaměřuje především na stabilizaci náměstí a revitalizaci veřejných prostranství s vytvořením vhodných podmínek pro chybějící občanskou vybavenost.

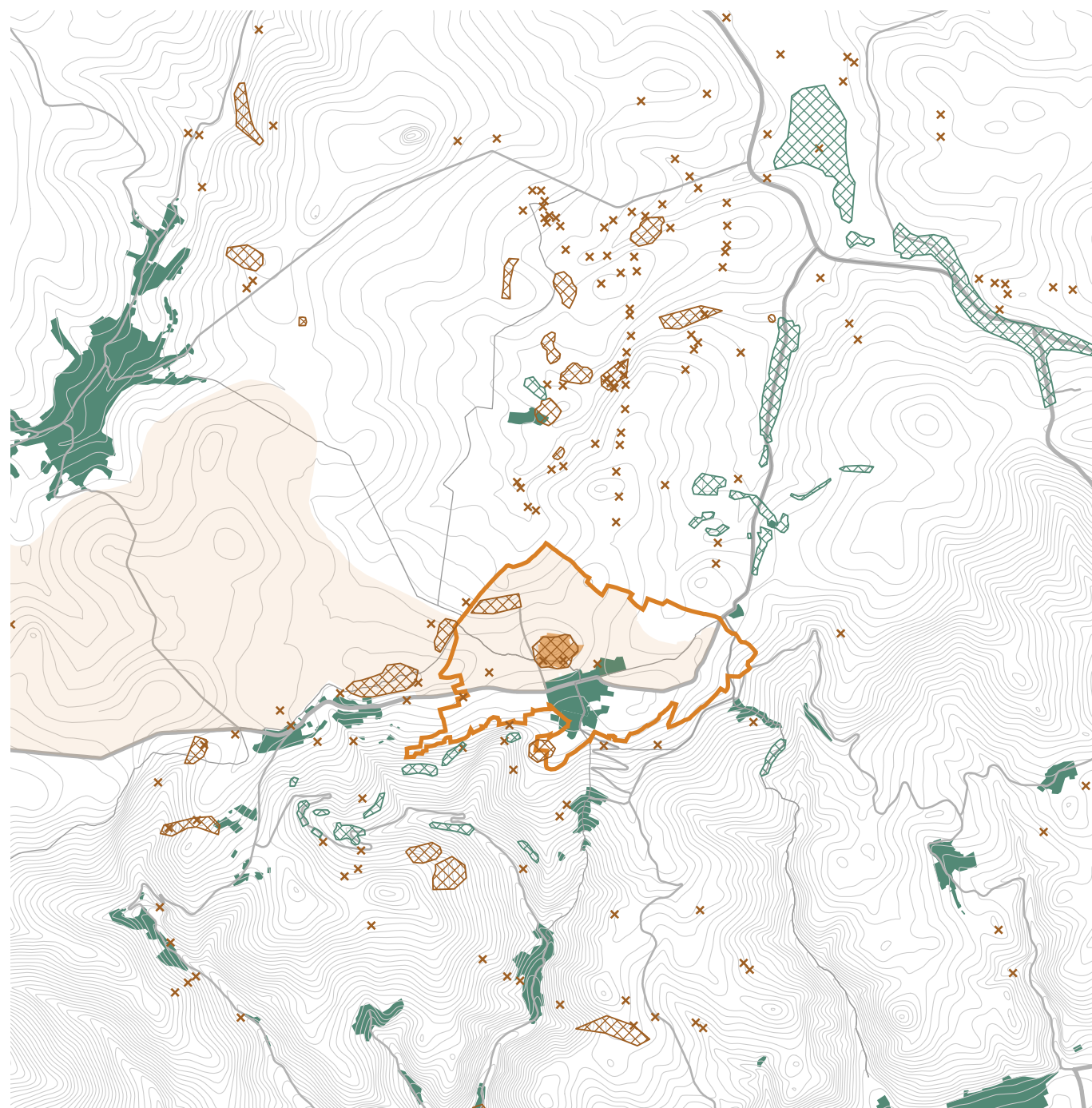
3 DŮLNÍ AREÁL

Projekt vychází z ještě nedávného stavu bývalého železného dolu se zachováním unikátní skipové věže. Konverze areálu na kulturně-vzdělávací centrum navazuje na krajinný park v místech bývalé těžby pracující se zpřítomněním podzemních chodeb. Spojením s umělci se areál bude dál rozvíjet a ožívat instalacemi land art.

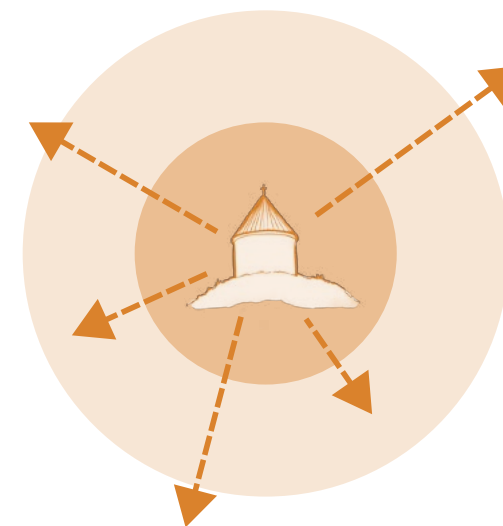
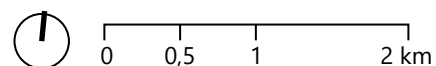

1 HORNICKÁ KRAJINA MĚDNÍK

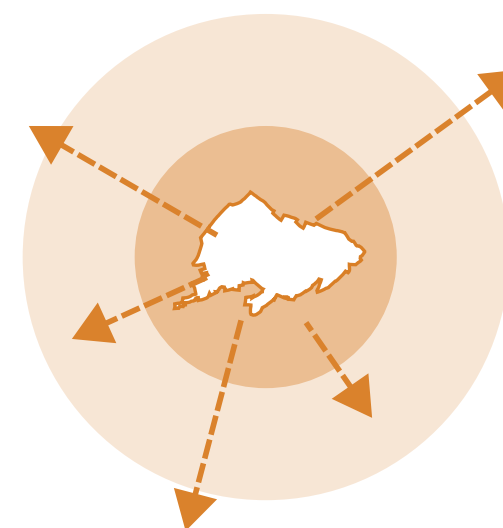
- katastr Mědněc
- památka UNESCO - vrch Mědník
- nárazníková zóna, KPZ
- oblasti těžby
- důlní díla
- osídlení stávající
- dochované stopy osídlení

STOPY KULTURNÍ KRAJINY

Vrch Mědník představuje jedinečný příklad vysoké koncentrace důlních děl a stop hornické krajiny, pro vnímavého návštěvníka nabízí ale i širší krajina mnoho dokladů hornické činnosti k objevení: krajinné osy odvalů ze stříbrných šachet, dědičné štoly či vřesovištěm uprostřed pastviny zarůstající pinky.

Smutná minulost odsunu německého obyvatelstva v Krušnohoří naopak zapříčinila, že z mozaiky sídel v krajině dnes místy zůstaly pouhé relikty, v případě Přísečnice celé sídlo pohltila vodní hladina. Stopy osídlení a lidských osudů jsou ale v krajině stále patrné, stačí naslouchat jejímu příběhu.

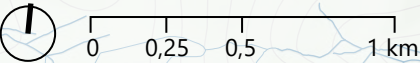
VIZE

Hlavní vizí návrhu je zviditelnit stopy kulturní hornické krajiny a zaniklých sídel, a zpřítomnit tyto historické vrstvy v současné krajině prostřednictvím jemných, ale čitelných zásahů.

Důraz je kladen na zvýšení prostupnosti území – nově navržená síť stezek a výhledových míst propojuje jednotlivé části území a podporuje vrch Mědník jako těžiště širšího území. Výsledkem je síť stezek, která nabízí prostor jak pro klidový pobyt, tak pro interpretaci místní historie. Cílem je především propojit návštěvnickými okruhy širší krajinu s Mědníkem a nabídnout tak návštěvníkům památky UNESCO komplexní pohled na Krušnohoří.

NÁVŠTĚVNICKÉ OKRUHY

- pěší okruhy
- dálkové trasy
- běžkařská stopa
- vodní toky a plochy
- lesní plochy
- silnice, hlavní lesní cesty
- železnice
- vrstevnice po 10 m

MEZILESÍM MEZI LESY OKRUH Č. 5 | 12,2 KM

OSA KOVÁŘSKÁ TRASA VIA CZECHIA

BÍLÁ STOPA BĚŽKARSKÝ OKRUH | 14,5 KM

OSA MĚDNÍK-HALŽE OKRUH Č. 2 | 6 KM

PŘÍBĚHY UTICHLÉ KRAJINY DÁLKOVÁ TRASA E3

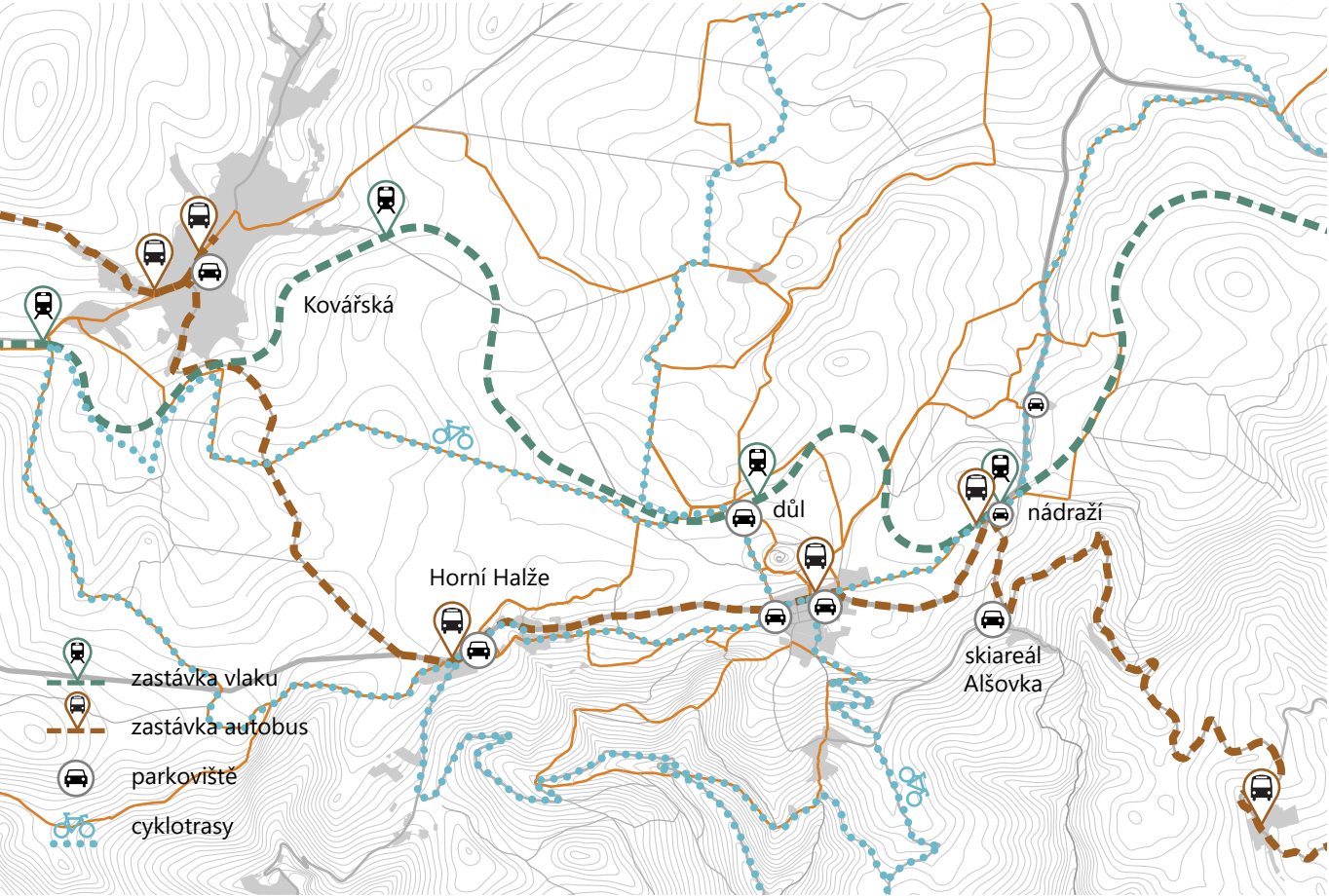
PAMĚŤ KOTLINY OKRUH Č. 4 | 6,7 KM

OKOLO MĚDNÍKU OKRUH Č. 1 | 3,2 KM

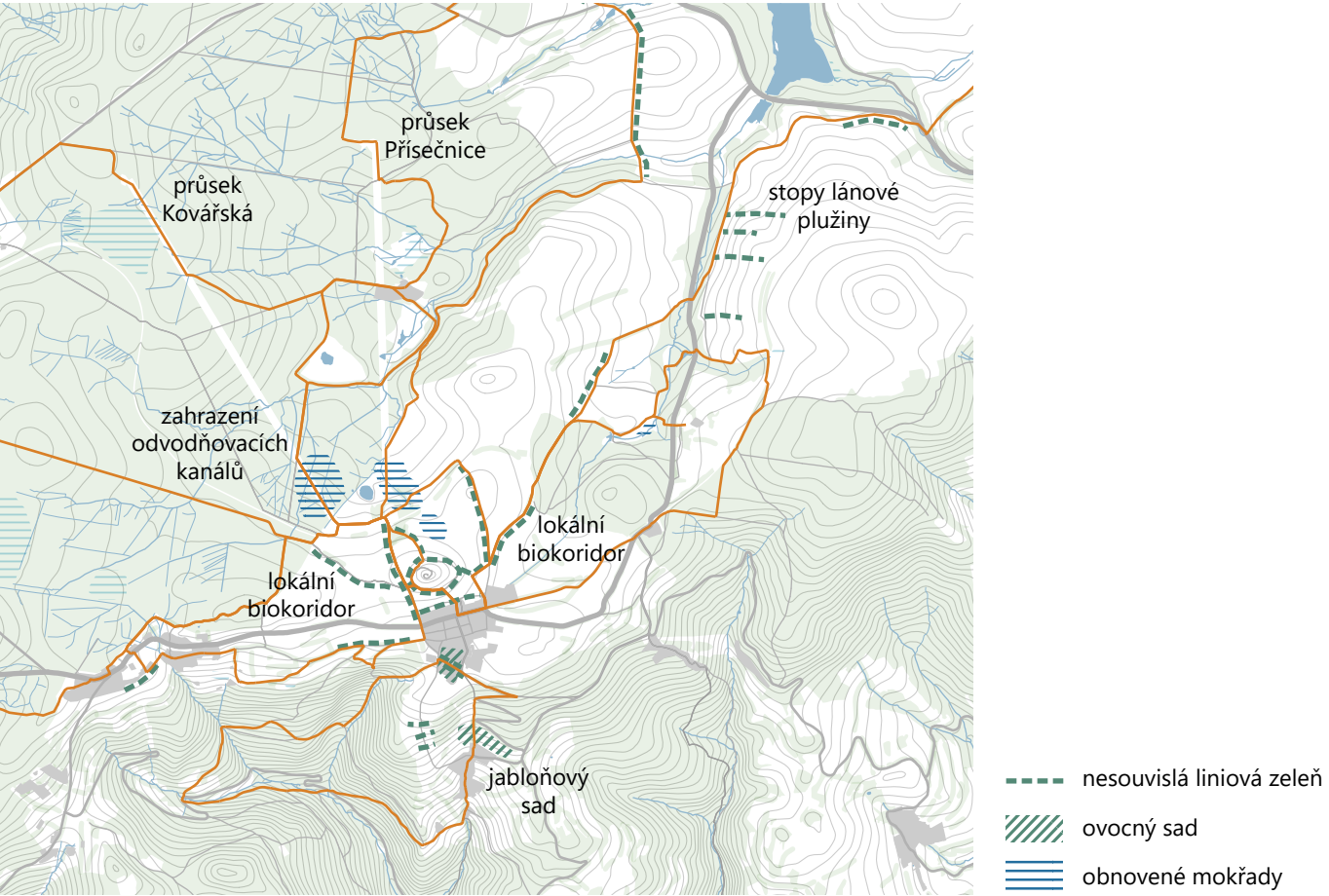
BOHATSTVÍ SVAHŮ OKRUH Č. 3 | 6,3 KM

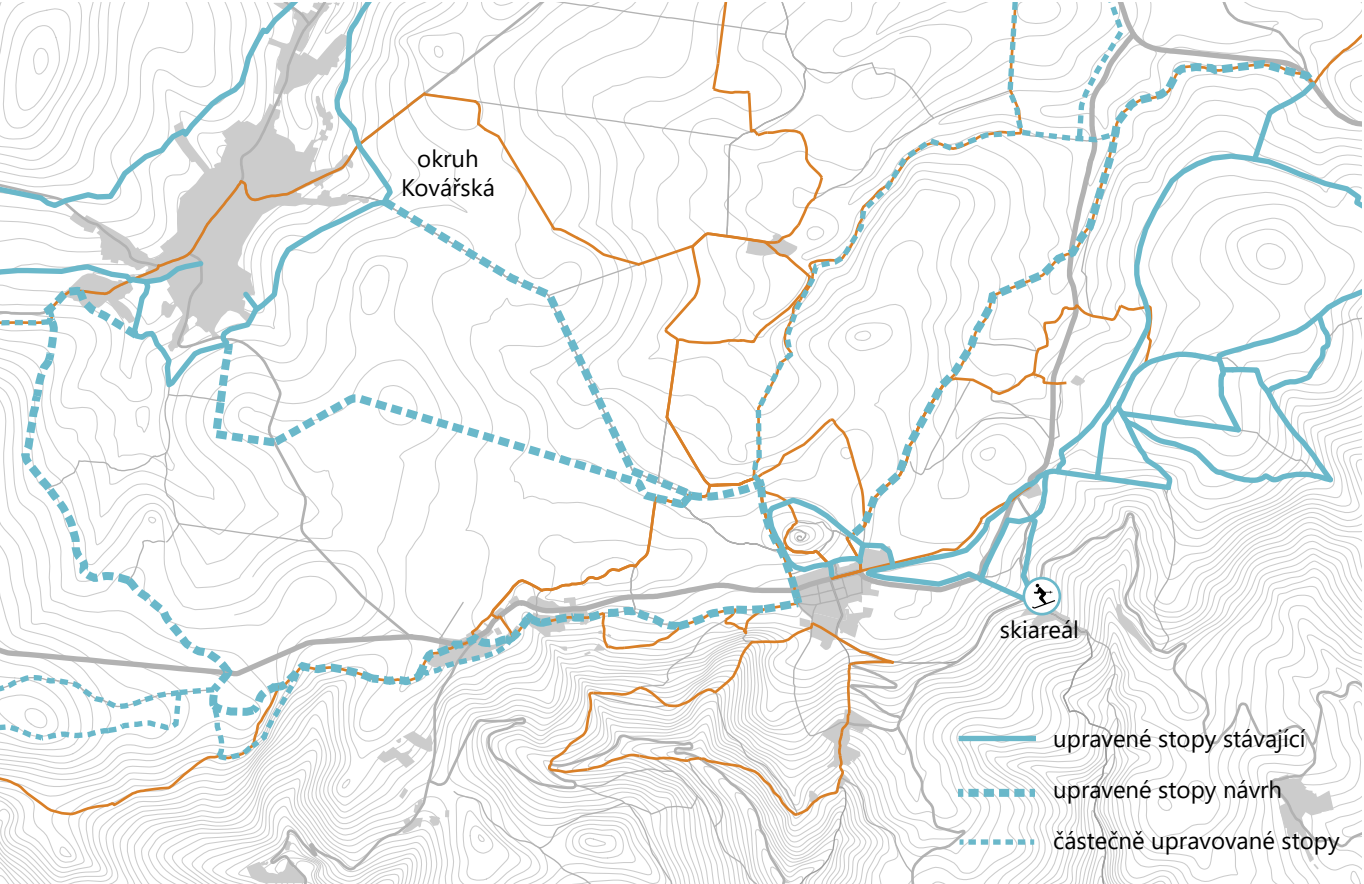
DOPRAVNÍ ŘEŠENÍ

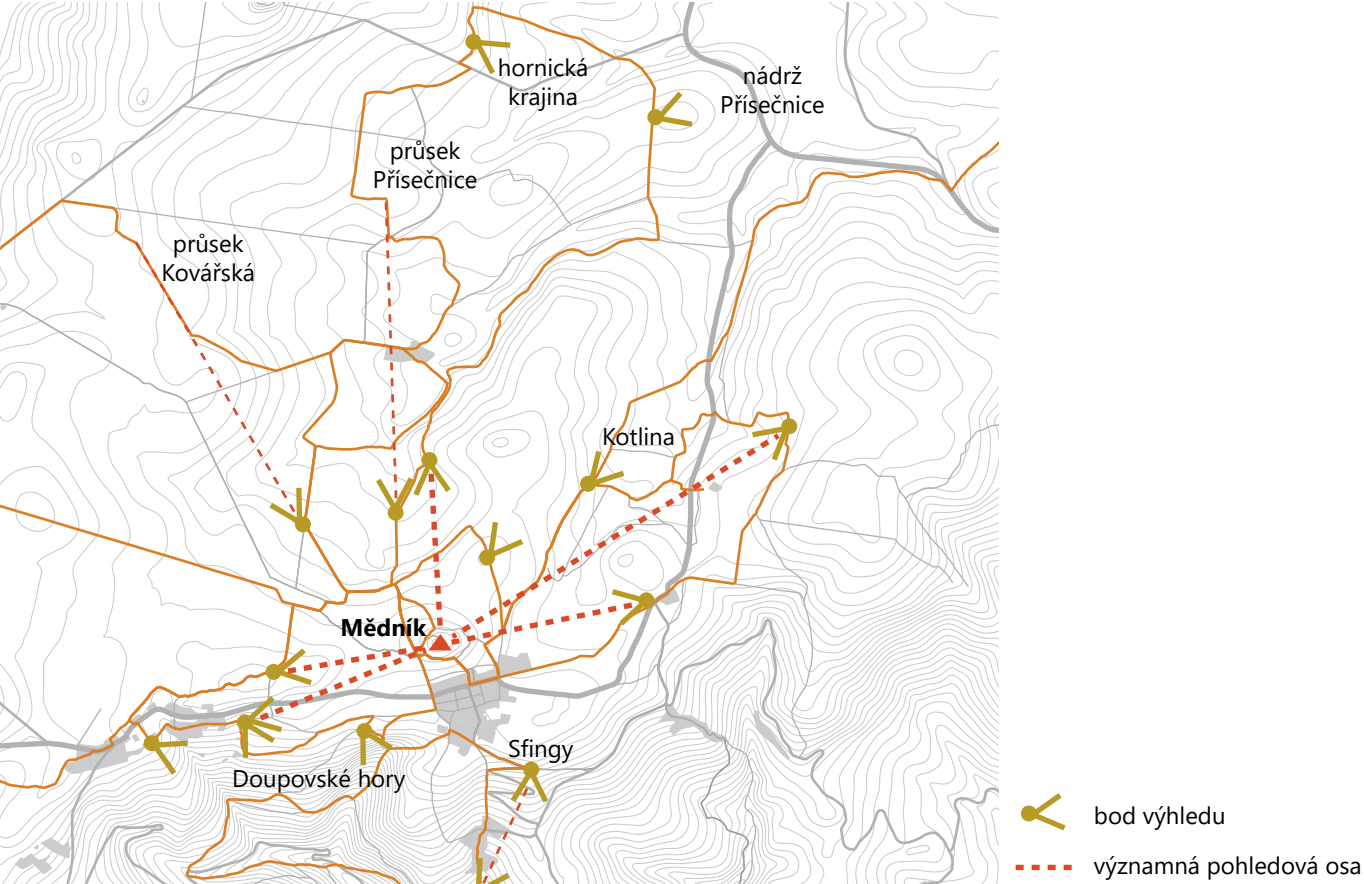
ZELENÁ INFRASTRUKTURA

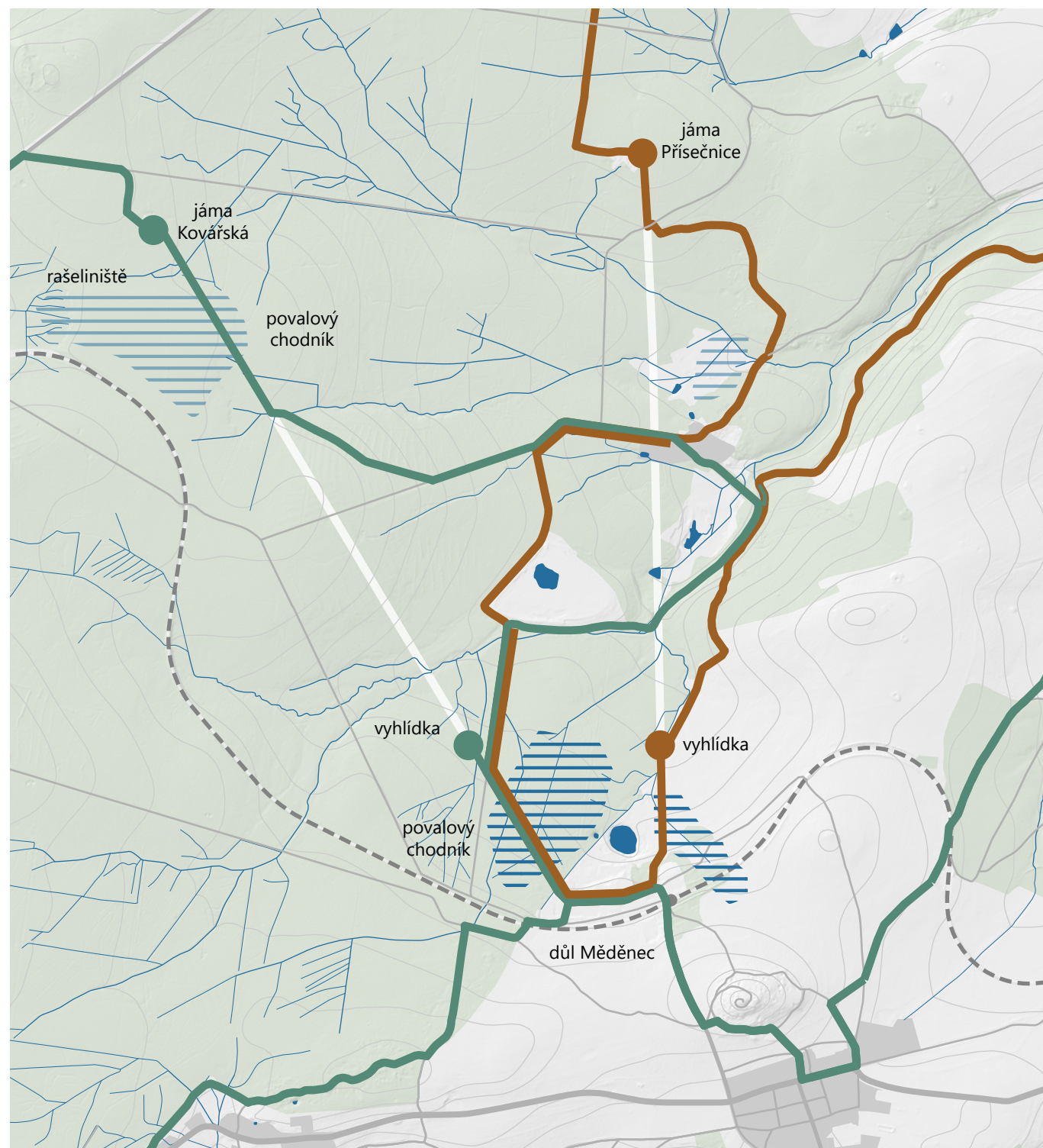

BĚŽKAŘSKÉ OKRUHY

POHLEDOVÉ OSY

PRŮSEKY

Podzemní chodby spojující jámy v dole Měděnec s jámou Kovářská a jámou Přísečnice jsou na povrchu zpřítomněny průsekem jehličnatým lesem. Průsek částečně v obou směrech kopíruje povalový chodník, v určitý moment ale končí a návštěvnícký okruh se stáčí jiným směrem. Krytá vyhlídka umožní tiché rozjímání nad rozsáhlostí hornické krajiny, bystré oči na konci osy uvidí příslibený cíl – těžní věž jámy Kovářská či uměleckou instalaci v jámě Přísečnice, která navazuje na krajinný park s uměleckými díly v bývalém dole Měděnec.

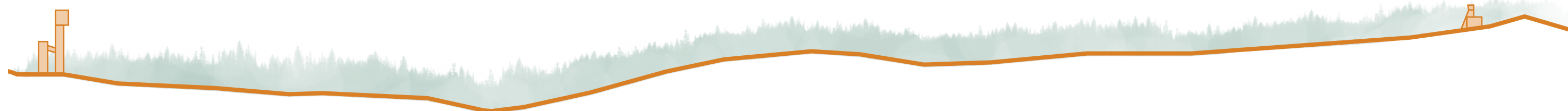
Dřevěná vyhlídka rozměrově kopíruje profil podzemní překopové chodby, člověk tak může aspoň zlehka pocítit stísněnost těžních chodeb.

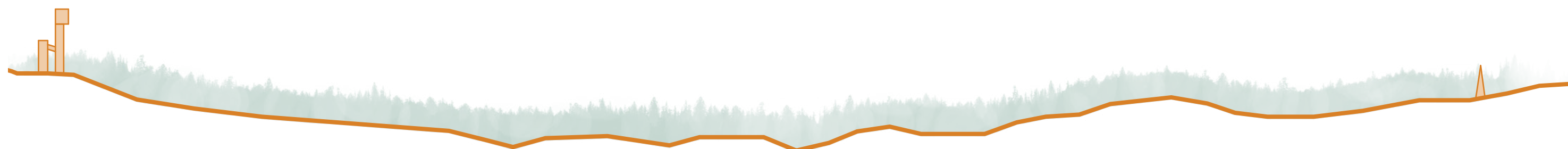
dřevěná vyhlídka v ose průseku

SCHÉMATICKÉ ŘEZY PRŮSEKY

OSA KOVÁŘSKÁ

OSA PŘÍSEČNICE

OKOLO MĚDNÍKU

OKRUH Č. 1

Krajina vrchu Mědník nabízí procházku několika staletími historie hornické činnosti. Počáteční výstup kolem štol, odvalů šachet a pinků datovaných až do 16. století vystřídají toulky vysekaných cest ve stínu skipové věže v areálu hlubinné těžby minulého století. Výhled na zvlněné louky větrné elektrárny kontrastuje s historickým vyobrazením šachet a lánových políček mezi skalními výchozy. Vše za zvuků vody a života v obnovených mokřadech, dříve skryté v podzemním potrubí odvádějící vody z krajiny.

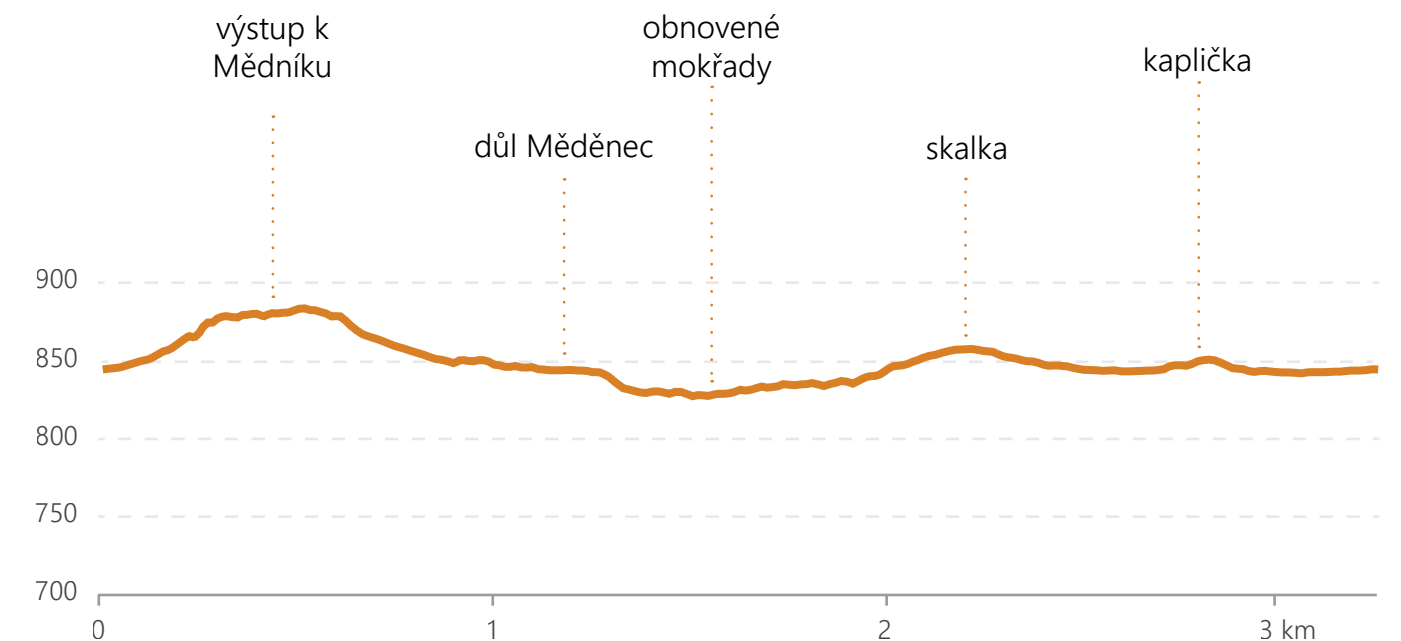
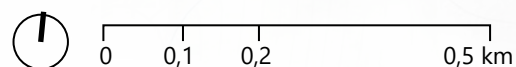
Okruh kolem Mědníku začíná u Měděneckého náměstí v místě bývalého původně protestantského kostela, stoupá k opravené kapli a dál ke skalce uprostřed pastvin. Poté se stáčí západně podél železniční trati přes obnovené mokřady k areálu bývalého dolu se závěrečným výstupem na vrch Mědník s výhledem do okolní krajiny. Jedná se o nejkratší z okruhů, malé převýšení je vhodné zejména pro rodiny s dětmi. Na trasu navazuje několik parkovišť a také vlakové a autobusové zastávky.

Délka trasy: 3,2 km

Nadmořská výška: 820 - 890 m.n.m

- stávající cesty
- - - navržené cesty
- ... navržená krajinná zeleň
- ... navržená obnova mokřadů

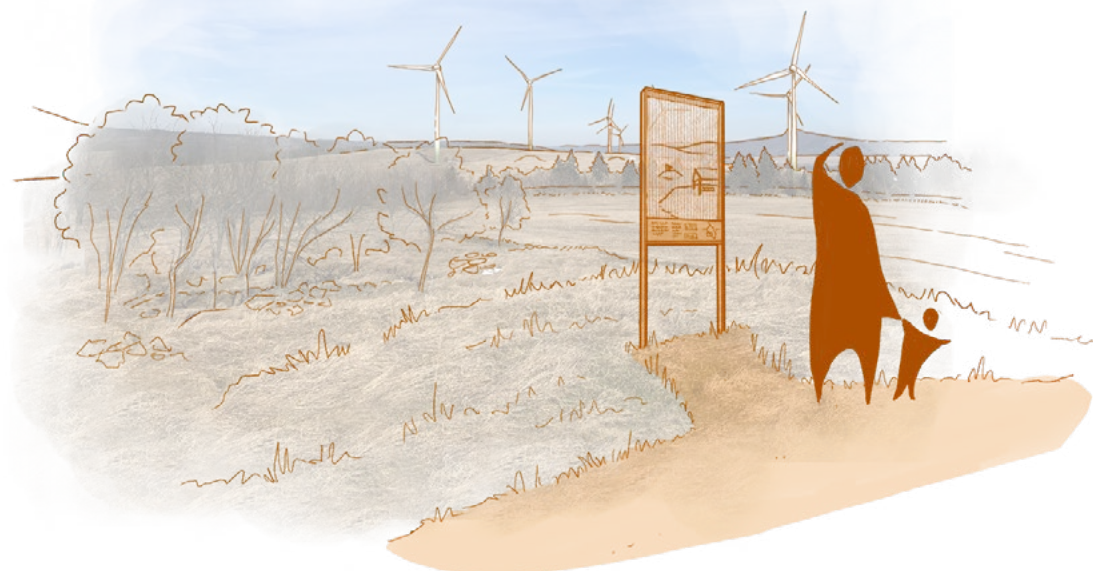

1 | KAPLIČKA

Kaple pod Mědníkem zůstala odtržená mezi pastvinami, společnost jí dělá pouze novodobá výsadba smrků a tují. Cesta ke kapli je obnovena v původní terénní stopě a propojena s okolními okruhy – původní umístění u rozcestí tak opět nabývá na významu. Výsadba je nahrazena dvojicí jeřábů sladkoplodých (*Sorbus aucuparia*, Moravský sladkoplodý) snášející vyšší polohy a rámuující prostorově i barevně kapli v krajině.

2 | VYHLÍDKA ZE SKALKY

Výstupem na skalku se návštěvníkovi otevře pohled do staré hornické krajiny. Dnes tu dominují větrné turbíny, bystré oko mezi nimi ale rozezná odvaly šachet, drobné skalní výchozy v krajině a stopy po úzkých políčkách lánové plužiny rozprostírající se dříve až k Přísečnici. Jak mohla taková krajina dříve vypadat, ukazuje informační rám se zakreslenými konstrukcemi dle historických vedut.

3 | OBNOVENÉ MOKŘADY

Dosluhující meliorační opatření jsou přerušena a přebudována na systém tůňek a mokřadů, delší úseky regulovaných koryt jsou přehrazeny dřevěnými hrázkami zpomalujícími odtok. Návštěvníka přes mokřady provede dřevěný povalový chodník navazující dál na cestu podél železnice.

4 | CESTA MEZI PASTVINAMI

Nová cesta pastvinami mezi Mědníkem a dolem Měděnec s vlakovou zastávkou umožňuje propojení mimo silnice, ve stínu rozptýlených výsadeb. Výhled na obnovené prameniště a systém tůňek z přeměněných melioračních opatření připomíná důležitost zadržování vody v krajině i na horských hřebenech.

VRCH MĚDNÍK

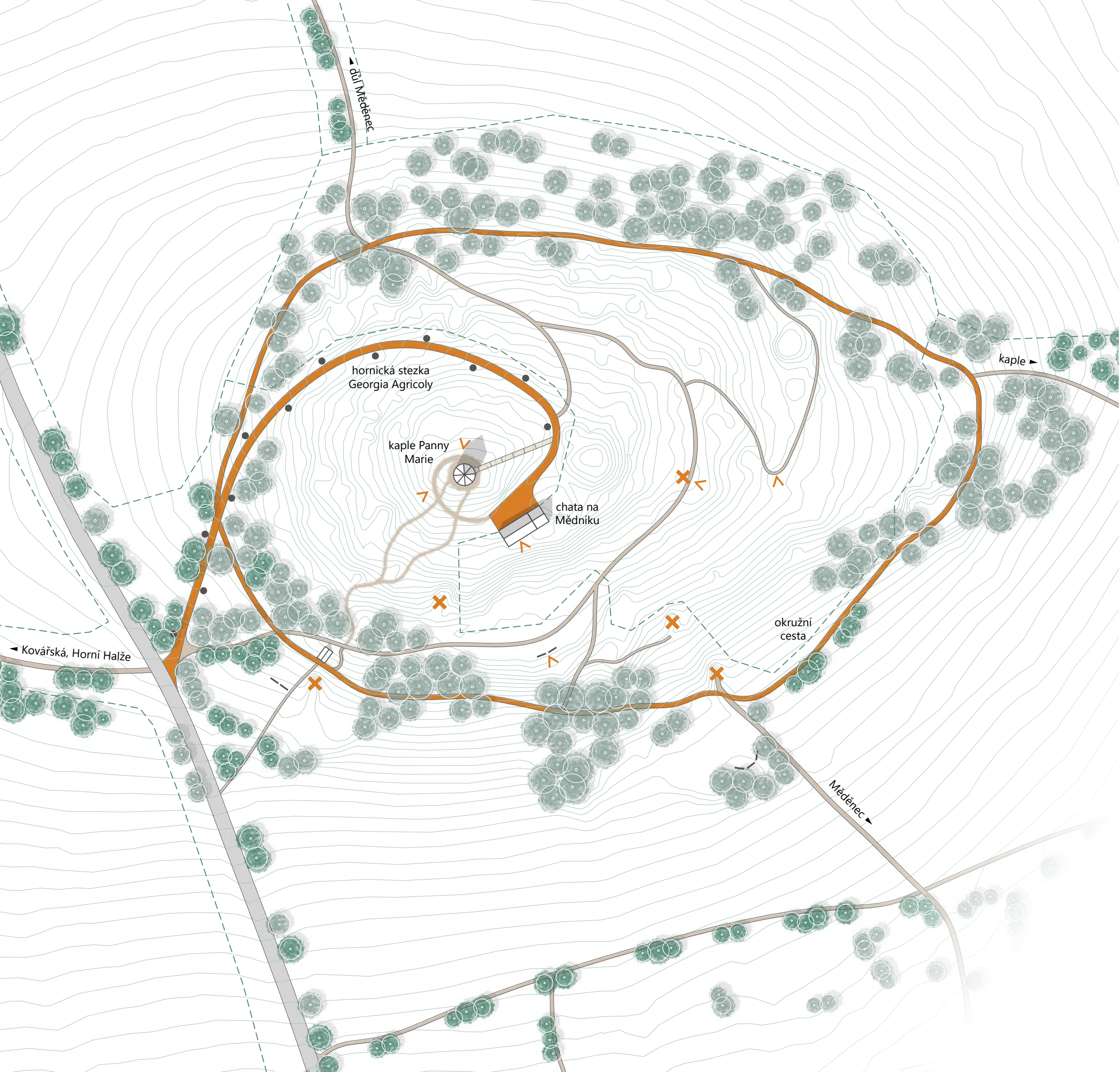
Koncept vrchu Mědníku, památky UNESCO, se soustředí především na obnovení siluety vrchu v širších krajinných výhledech – odstranění náletové zeleně mimo bázi svahu a zakomponování hmoty vodojemu do nové budovy turistické chaty.

Návrh sleduje doporučení managementu plochy k nedávnému vyhlášení Mědníku přírodní památkou, předmětem ochrany je mozaika nelesních stanovišť podmíněných těžbou zejména vřesoviště a horské sečené louky. Podporou ochrany těchto společenstev je docíleno zavedením pastvy na velké části území a plošné vykácení nepůvodních a náletových dřevin, ponechán je pouze okružní pás ukotvující Mědník v krajině, v jehož ploše se nachází také chráněné plochy bučin. Zelený pás zároveň slouží jako migrační biokoridor v rámci ÚSES a navazuje na další biokoridory podpořené dodatečnou výsadbou v okolí nově navržených cest.

Pastva je soustředěna na východní a severní svahy s vymezením trvalým oplocením celkového areálu, v rámci něj dále probíhá rotační pastva. Hlavní cesta na Mědník je zcela mimo pastevní plochy, menší stezky ale výběhy prochází, vstup do výběhu je zajištěn dvojitými branami, které zároveň ochrání reliéf těžby před cyklisty a motoristy. V rámci výběhu mohou být při rotační pastvě části cest dočasně zcela znepřístupněny.

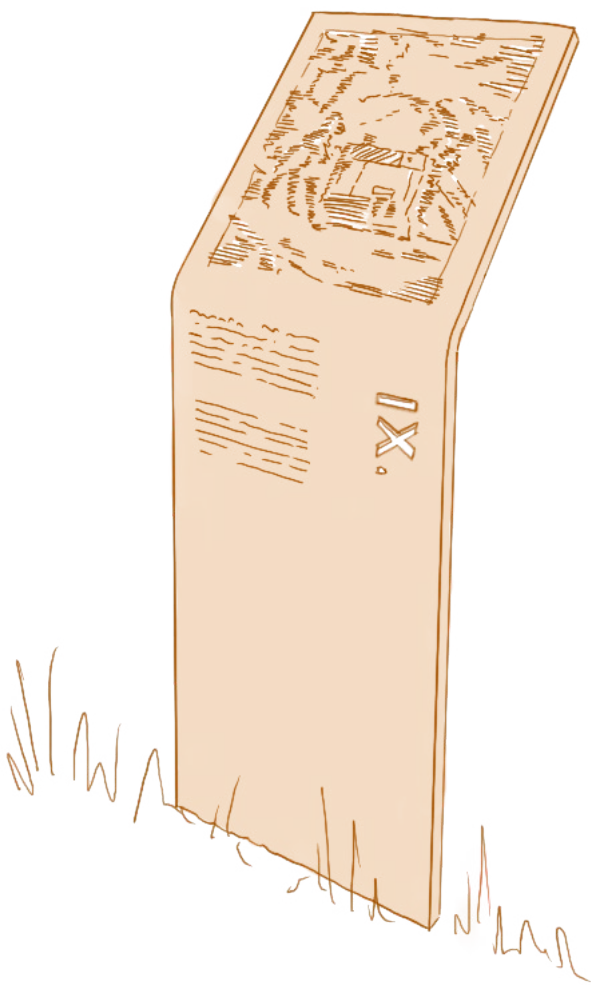
Hlavní cestu na vrchol tvoří šterková komunikace šířky 3,5m pro pohodlný dojezd cyklistů i zásobování chaty. Doplněna je o okružní cestu zeleným pásem, na který se napojují v několika směrech navržené návštěvnické stezky do okolní krajiny. Cestní síť je doplněna systémem propojení, částečně už dnes prošlapaných, sledující co nejschůdnější terén a unikátní důlní díla.

	budovy - stav		významné výhledy
	budovy - návrh		mobilniar
	důlní díla		stromy - návrh
	zastavení stezky		stromy - stav
- 0 25 50 100 m

HORNICKÁ STEZKA

Hlavní cesta na Mědník je doplněna o 12 zastavení, jakousi hornickou křížovou cestu, představující návštěvníkovi rytiny z *Dvanácti knih o hornictví a hutnictví*, životního díla německého učenice Georgia Agricoly, který poznatky do knihy sbíral i v Krušnohoří. Rytiny jsou vyřezány do tenkého cortenového plechu podloženy druhou vrstvou pro vytvoření reliéfu. Na panelu je dále umístěn doprovodný text seznamující s tématem dané knihy a vztahem na krušnohorskou krajinu.

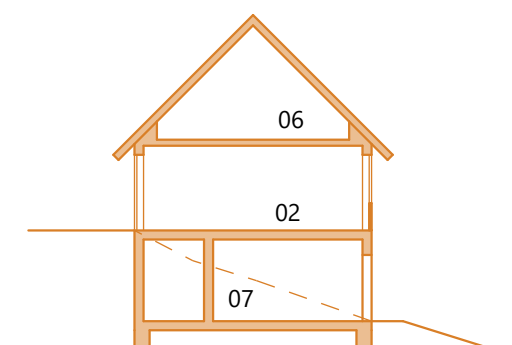

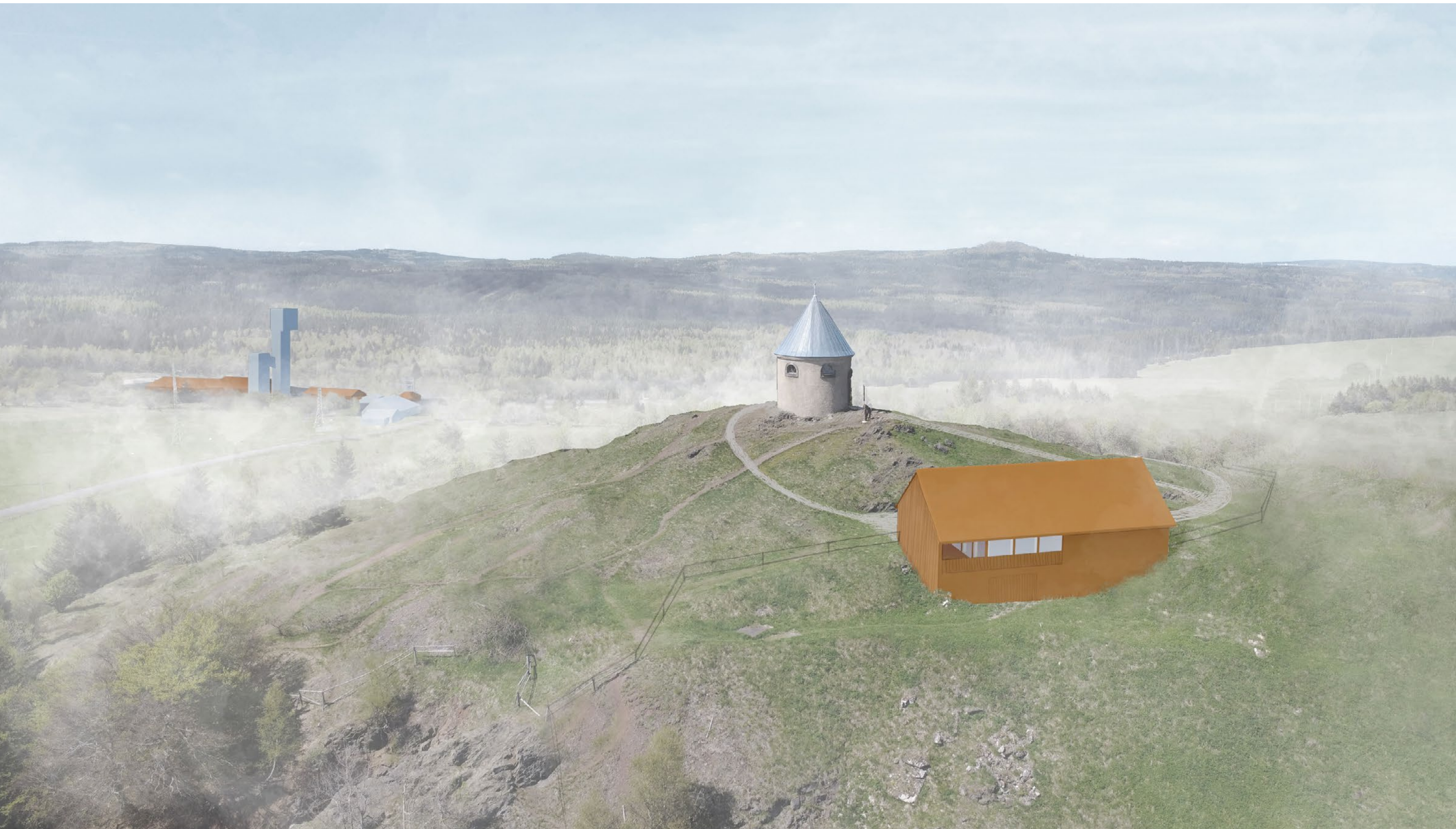
CHATA NA MĚDNÍKU

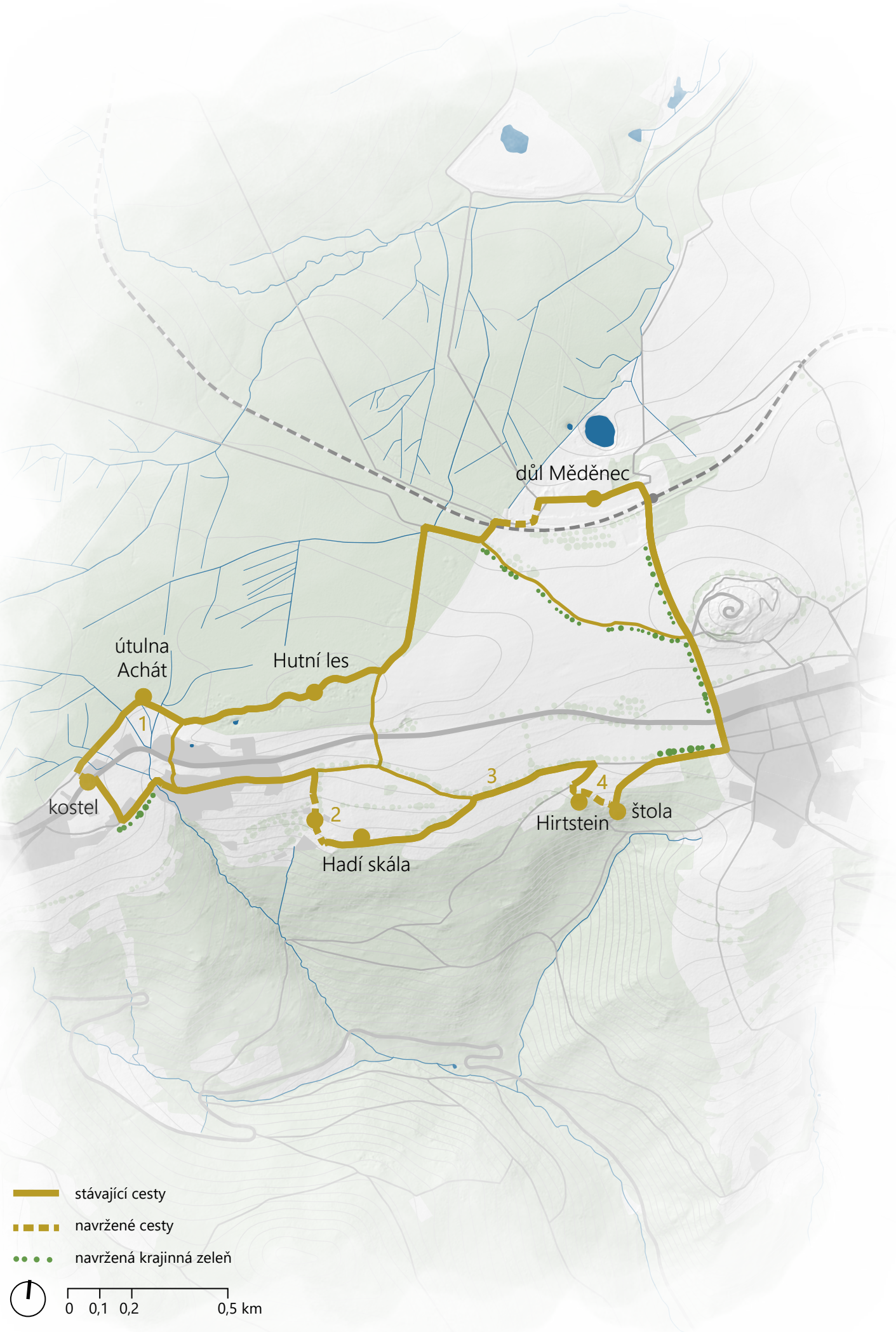
Silueta Mědníku byla už od konce 19. století kromě kaple spojena také s turistickou chatou. Tři různé stavby se na plošině pod vrcholem vystřídaly, poslední zanikla kvůli požáru v roce 1939. Návrh umísťuje na kopec opět hmotu chaty, obnovuje tak siluetu z mnoha historických vyobrazení, nedává si však za cíl kopírovat zaniklé stavby. Budova integruje stávající hmotu vodojemu.

Náplní objektu je sezónní občerstvení a prodejna drobných místních výrobků, například zpracované živočišné produkty koz a ovcí pasoucí se na Mědníku, které mají v suterénu budovy zázemí a nouzové ustájení. Centrální stravovací prostor je koncipován jako skleněná buňka pod sjednocující sedlovou střechou, umožněn je tak nerušený výhled na Měděnec a Doupovské hory. Pod sedlovou střechu je umístěna také volně přístupná terasa v závětrí. Objekt v sezóně či po domluvě s majitelem může sloužit jako útulna se základním hygienickým zázemím, přespání je možné v patře.

- 01 vodojem
- 02 občerstvení, dílna
- 03 příruční sklad
- 04 wc
- 05 krytá terasa v závětrí
- 06 podkroví - místo k přespání
- 07 ustájení zvířat

OSA MĚDNÍK-HALŽE

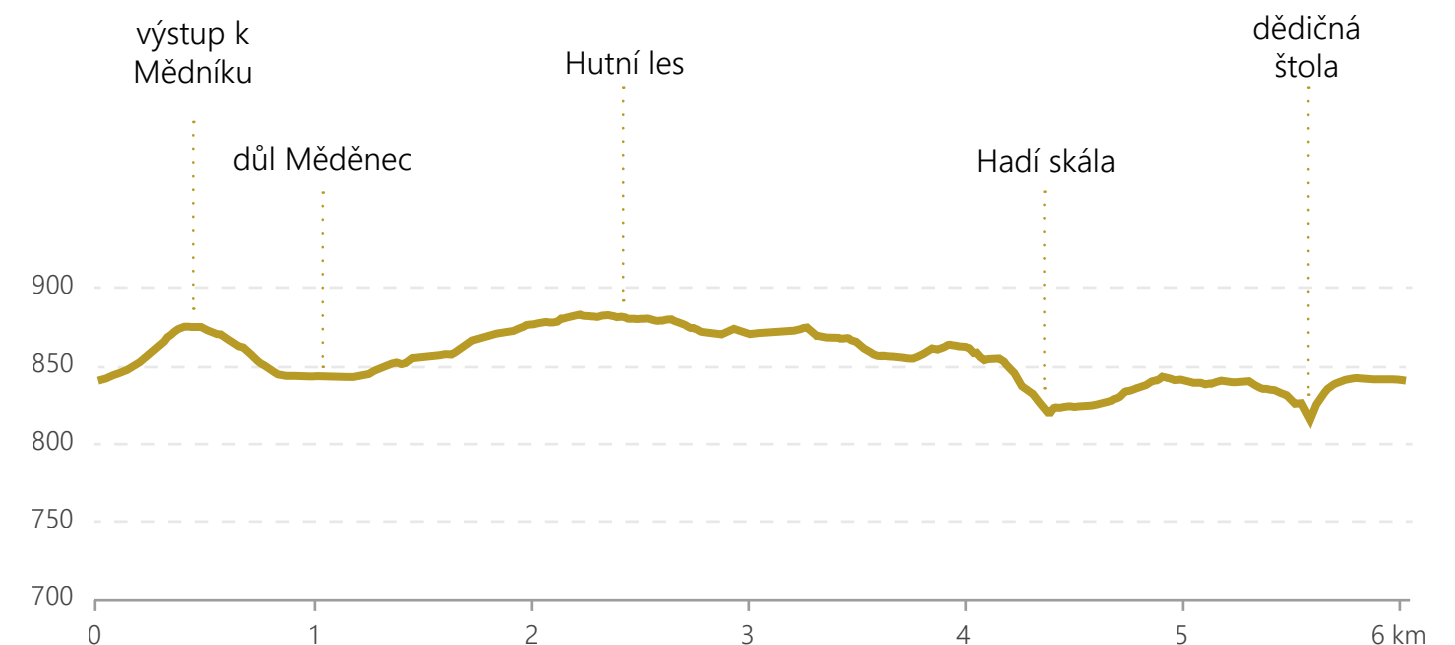
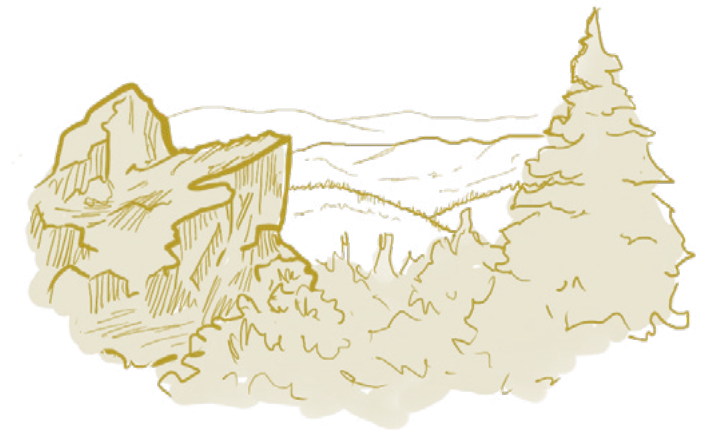
OKRUH Č. 2

Krajinou až k jejímu „okraji“ po stopách hornické stezky z Mědníku do Horní Halže, kde docházelo ke zpracování kovů. Daleké výhledy na Doupovské hory a severočeské pánve a zároveň ukotvení siluetou kaple na vrcholku jako všudypřítomnému cíli cesty v hornické krajině. Procházka rovinatou krajinou hřebenu Krušných hor nabízí objevování povrchové těžby železa i drahých kovů z okolí Horní Halže, výhledy ze skalisek i sestup k důlní odvodňovací štoli.

Trasa kolem Mědníku vede návštěvníka přes areál bývalého železného dolu a dál členitou krajinu Hutního lesa historické povrchové těžby. Od lesa nad Horní Halží se pak cesta stáčí ke kostelu a na hranu krušnohorského svahu s dalekými výhledy, celou cestu ovšem provázejí především průhledy na vrch Mědník.

Délka trasy: 6 km

Nadmořská výška: 815 - 885 m.n.m

1 | ÚTULNA ACHÁT

Na okraji lesa u Horní Halže se mezi stromy ukrývá dřevěná útulna. Zvýšená podlaha na dřevěném roštu se terénu dotýká pouze bodově, umožňuje posezení s výhledem do údolí Malodolského potoka nebo přespání až 4 osob. Nepravidelný hranolovitý tvar střechy odkazuje k nálezům achátů, kterými je Horní Halže proslavena. Útulna slouží zároveň turistům na dálkové cestě E3.

2 | PROPOJENÍ K HADÍ SKÁLE

Za posledními chalupami Horní Halže se cesta stáčí k jihu po obnovené historické cestě, dodnes v majetku obce. Napojuje se na cestu k Hadí skále, která nabízí daleké výhledy z krušnohorského hřebenu.

3 | CESTA PO HRANĚ

Celou cestu po jižní hraně svahu mezi Horní Halží a Měděncem doprovází daleké výhledy do údolí Ohře a na Doupovské hory. Komu je to málo, může vyšplhat na Hadí skálu nebo skalisko Hirtstein a kochat se působivými výhledy do všech stran.

4 | DĚDIČNÁ ŠTOLA

Krátká odbočka z trasy po hřebeni odhalí návštěvníkovi dědičnou štolu měděneckých dolů, nejstarší datované důlní dílo komplexu. Zachované kolejnice vymezují koryto potůčku vytékajícího ze štol, kde se poutník může smočit a odpočinout. Ke štolě z horní cesty je doplněn kovový žebřík, návštěvník se buď může vrátit na svah či následovat potůček prudkým svahem dolů, kde se napojí na okruh č. 3.

BOHATSTVÍ SVAHŮ

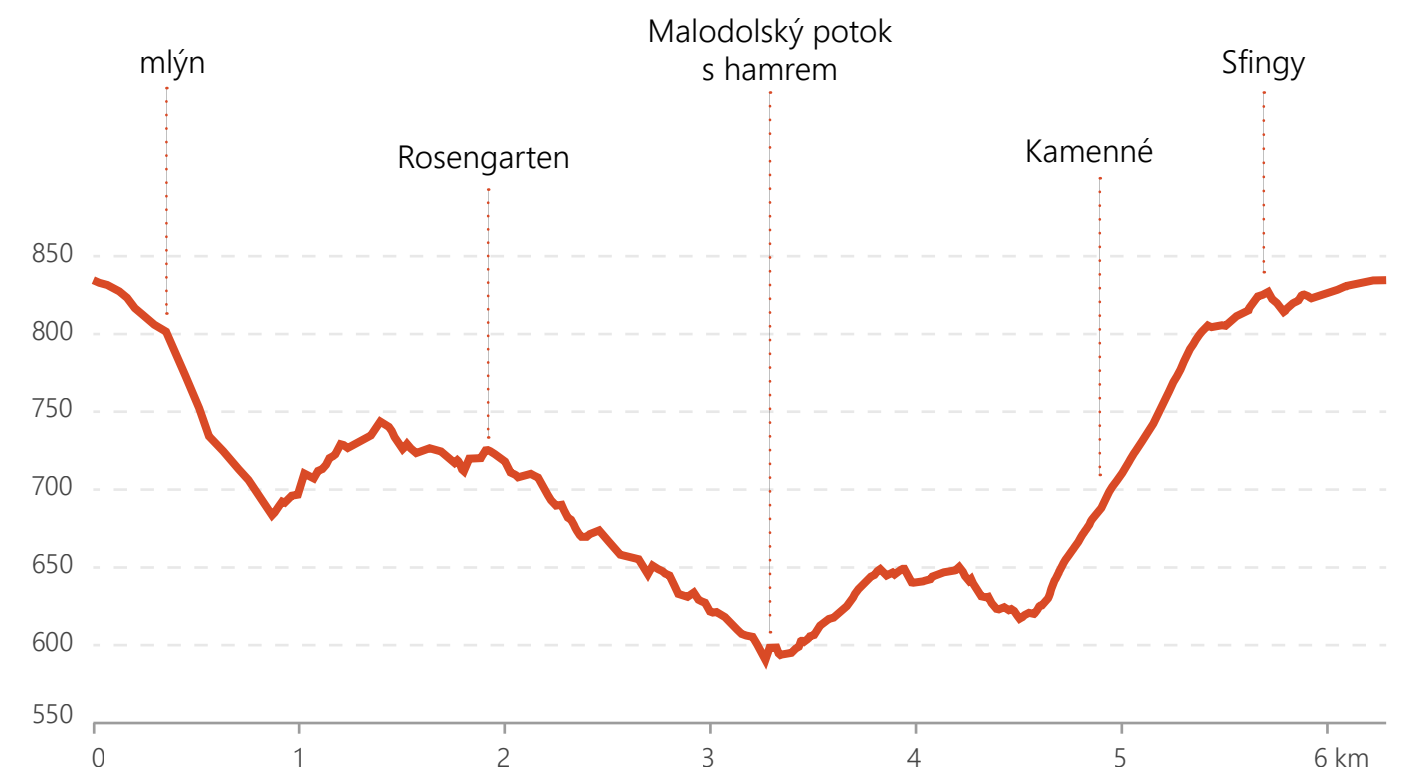
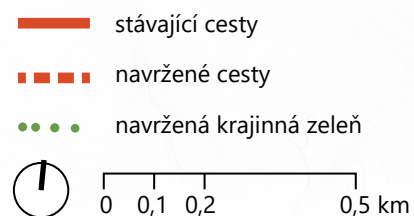
OKRUH Č. 3

Význam krušnohorských svahů se nenacházel tolik v zemi jako na povrchu. Jižní slunko prohřívalo ornou půdu a ovocné stromy a umožňovalo i pěstování růží pro výrobu parfémů. Hbité potůčky v údolích pak v hamrech vypomáhali se zpracováním rud. Zpřítomněním zaniklých staveb a obnovou části ovocných výsadeb se do krajiny navrací část ztraceného bohatství a její rozmanitost.

Okruh začíná u Měděneckého (respektive Kamenného) hřbitova po obnovené úvozové cestě k zaniklému Kremlovu mlýnu a dál strmým údolím podél potoka. Prochází zaniklou osadou Růžová zahrádka a Dolní Halží, odkud se podél potoka stáčí na východ přes bývalé hamry. Okruh zakončuje strmý výstup osadou Kamenné a na vyhlídku Sfingy. Ze všech pěších okruhů má nejvyšší převýšení.

Délka trasy: 6,3 km

Nadmořská výška: 590 - 835 m.n.m

1 | ÚVOZOVÁ CESTA

Za hřbitovem se ke Kremlovu mlýnu stáčí stará úvozová cesta, míjí pozůstatky kamenných mezí a mladé buky mezi sebou místy odhalí ovocné stromy z původních sadů. Mlýn už tu ale nenajdeme, jen prohlubeň bývalého rybníka, voda z dolů si už našla jinou cestu. Stačí ji ale následovat a i zde člověk pochopí, že není krajina bez člověka – linie kamenných mezí nás provede i hustým lesem.

2 | ROSENGARTEN

Po bývalých usedlostech Rosengarten zbyly jen hromady kamení a kusy rozpadlých zídek roztroušené v okolním lese. A růže. Prosvětlením lesa a odstraněním mladých náletů se sníží konkurence o sluneční paprsky a nové výsadby růže stolisté (*Rosa × centifolia*) doplní zbytky zdíva a zídek v krajině a připomenou zdejší historii výroby růžových parfémů.

3 | ZASTAVENÍ U HAMRŮ

Dříve hamry na zpracování prvních vytěžených rud na kopci Vysoká, později mlýny a dnes několik kamenných zídek a hrázek. Chvilku k zamyšlení nad osudem zdejší krajiny nabízí posezení na hrázi jednoho ze zaniklých rybníků. Údolím potoka vede obnovená historická cesta návštěvníka přes náves Dolní Halže s obnoveným křížkem jako připomínka obce zcela vymazané z map.

4 | OVOCNÝ SAD U KAMENNÉ

Svah od Kamenné doplňuje jabloňový sad starých odrůd rámuující výhled na skalisko Sfingy, jehož okolí je prosvětleno probírkou pro zdůraznění výhledů. Nepravidelné linie ovocných stromů kolem Kamenné jsou připomínkou ovocnářství a zároveň zmírňují erozi na svazích. Výsadba se vyhýbá trase elektrického vedení, o sad a zpracování plodů se stará zemědělské družstvo v Měděnci. Vybrané odrůdy vynikají především odolností vůči mrazu a větru.

PAMĚŤ KOTLINY

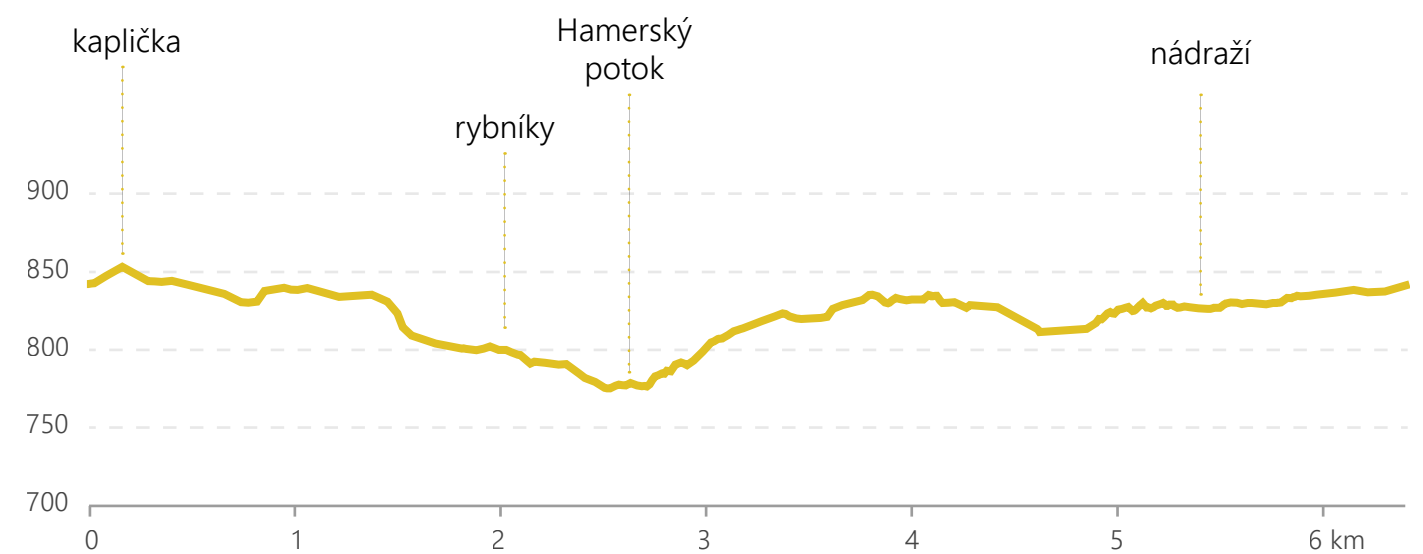
OKRUH Č. 4

Procházka krajinou zaniklých vesnic Kotlina a Dolina nabízí poučený pohled na kulturní krajinu Krušnohoří – zpočátku divočina plná hustých lesů a klikatících potůčků, která ale postupně odkrývá stopy lidské činnosti a osídlení. Stačí vědět, kam se dívat.

Okruh začíná obnovenou historickou cestou ke kapličce a dále se stáčí na východ doplněn rozptýlenou zelení vymezující ÚSES lokální biokoridor. Přes území Kotliny kolem zaniklých rybníků prochází až k historické vodárně, kde se v blízkosti železniční trati stáčí zpět k Měděnci přes stávající lesní stezky. Krátká odbočka z hlavního okruhu míří ke kapli sv. Anny, cestu lze zkrátit po pěšinách podél okraje pastvin.

Délka trasy: 6,7 km

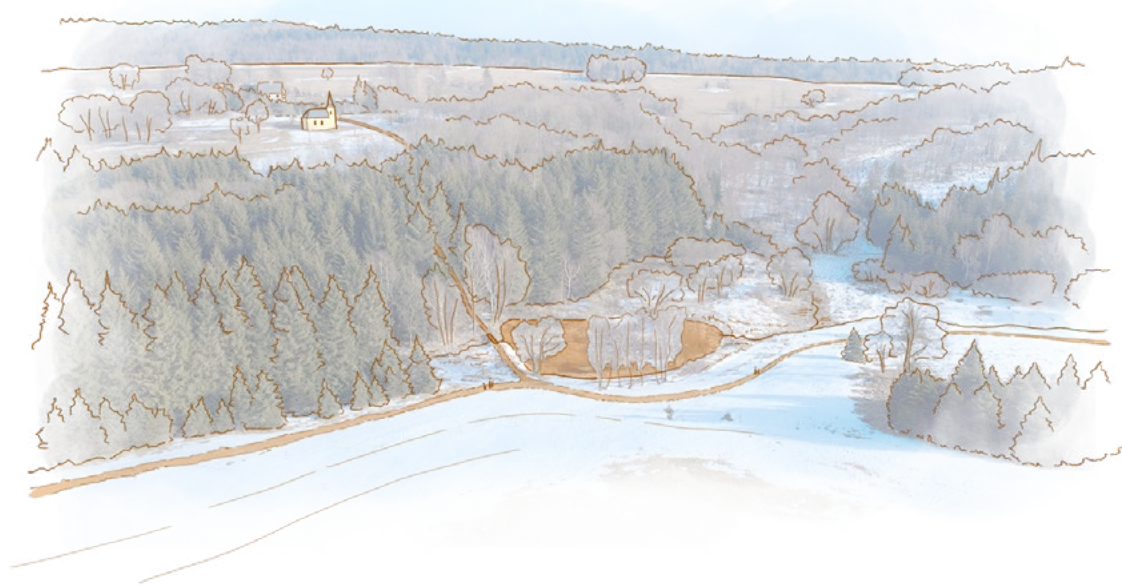
Nadmořská výška: 775 - 845 m.n.m

1 | VYHLÍDKA NA KOTLINU

Stromy mnoho skryjí, ale také mnoho odhalí. Na rozcestí u lesa se otevírá výhled na pastvinu s nepravidelnými shluky stromů. Ocelový rám prozradí, že shluky označují místa původních domů vesnice Kotlina zničené po 2. světové válce. Pokračuje-li poutník po dálkové cestě E3, může si konfiguraci usedlostí kolem pramene a rybníka prohlédnout zblízka. Jak ale zjistí, paměť odkrývají skutečně už pouze stromy.

2 | LÁVKY PŘES HAMERSKÝ POTOK

Trasa zaniklou Kotlinou vede návštěvníka podél bývalých rybníků. Náspy hrází jsou stále dobře zachované, pouze samotná stavidla se už dávno zbourala. Částečnou obnovou a zbudováním nové lávky lze zamířit odbočkou ke kapli sv. Anny nebo pokračovat dále prosekanou cestou po hrázi.

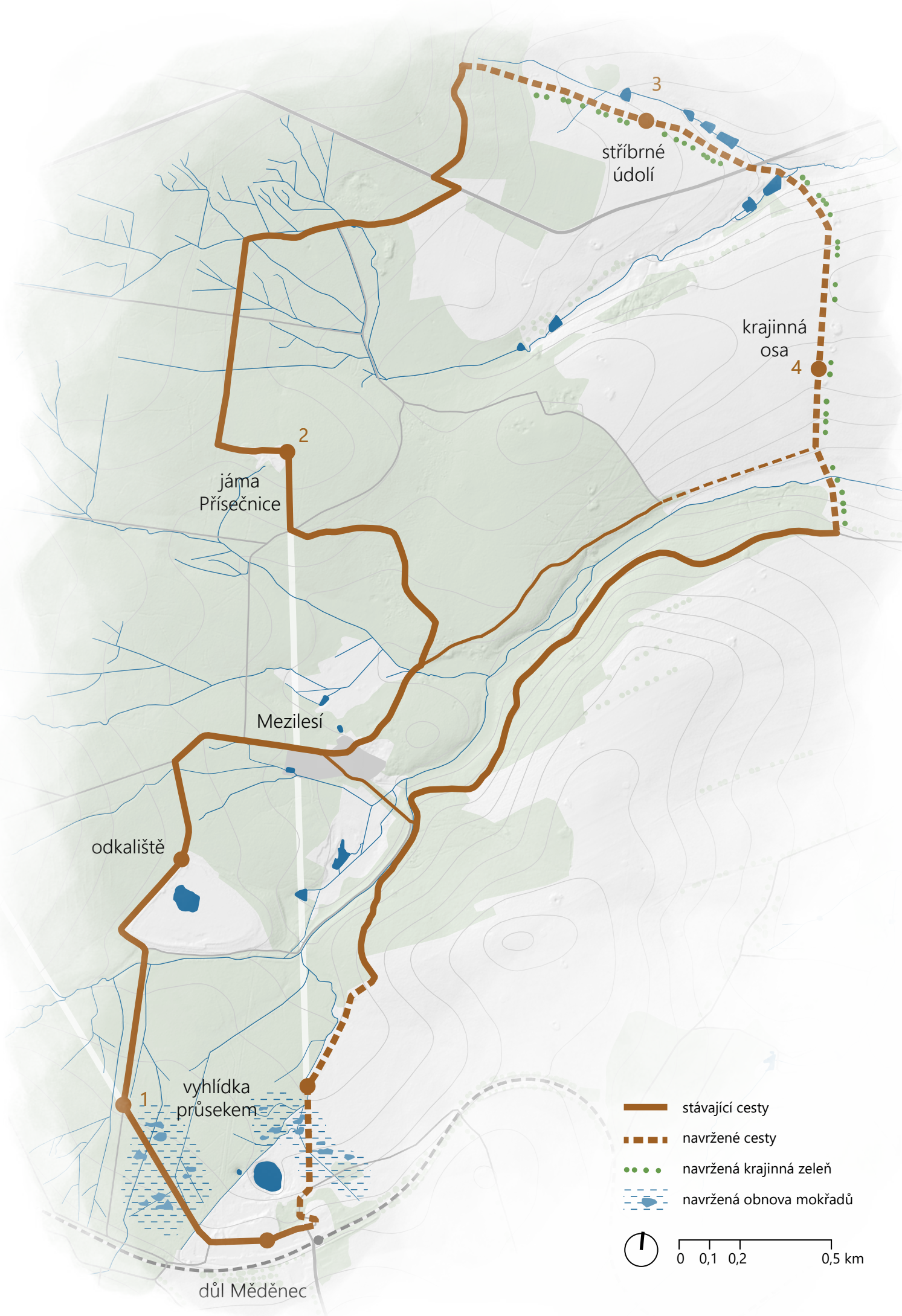
3 | VODÁRNA

Novým průsekem mezi smrky se naskytne pohled na historickou vodárnu obce, která dnes již nestojí. V lese zapomenutá stavba označuje dnes spolu s potokem přibližnou hranici mezi vesnicemi Kotlina a Dolina. Jak zaniklá lánová ves Dolina vypadala ukazuje rám na nedaleké haldě severně od vodárny.

4 | VYHLÍDKA NA MĚDNÍK

Sounáležitost. Co jiného pocítit, když se člověk po hodině chůze otočí zpět a zvlněnou krajinou se mu naskytne výhled na vrch s kapličkou mizející v dálce. Krytá vyhlídka nad údolím potoka dává možnost se nadechnout a vzpomenout, kam člověk kráčí.

MEZILESÍM MEZI LESY

OKRUH Č. 5

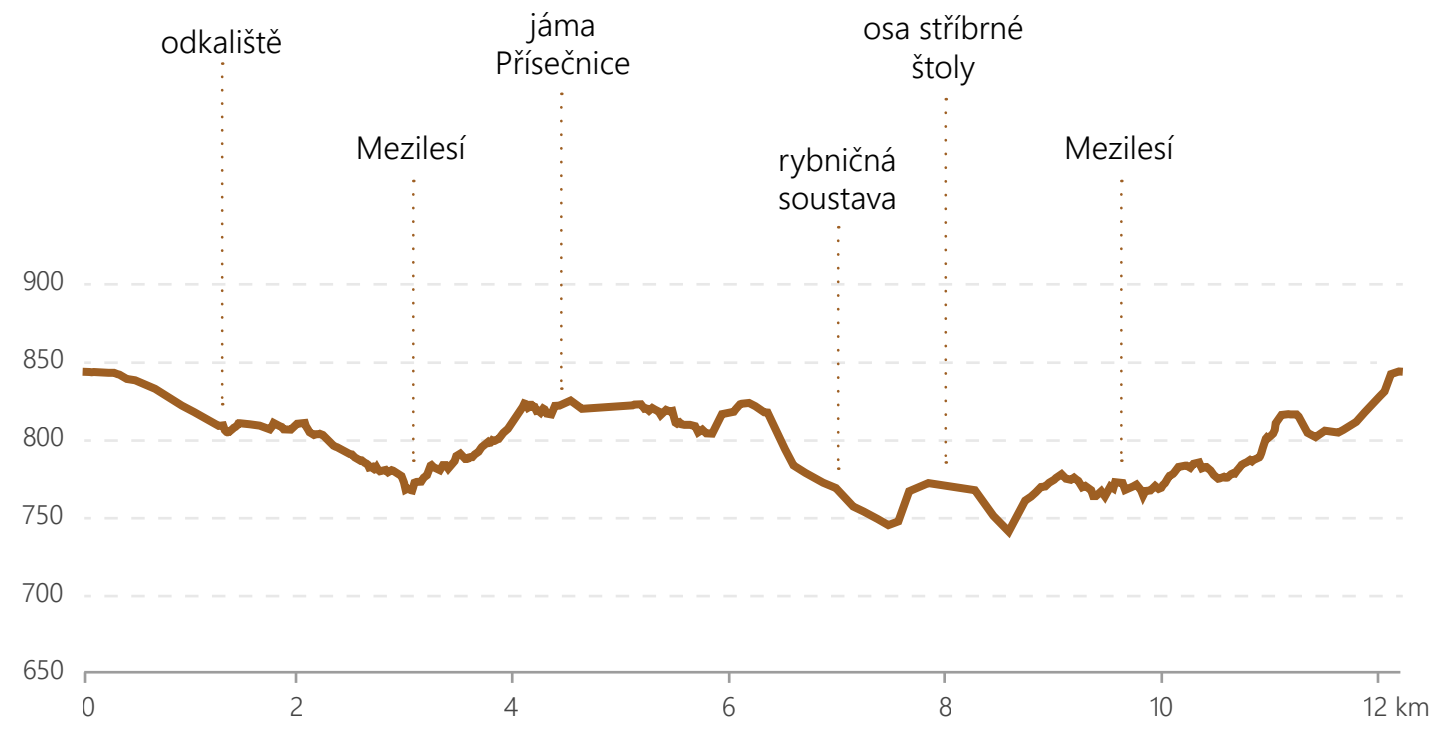
Po stopách důlních děl skrytých v lesích i těch, která poutníka jasně vedou krajinou pastvin a luk. Od středověkých stříbrných štol až po těžní věže železných dolů, okruh nabízí širší pohled na hornickou historii regionu s vazbou na novodobou nitku uměleckých instalací soustředěných v areálu bývalého dolu Měděnec.

Okruh vychází z dolu Měděnec po povalovém chodníku k vyhlídce na těžní věž Kovářská, kolem odkaliště pokračuje přes Mezilesí bývalým revírem s důlními díly dnes zarostlými lesem. Cesta křížuje lesní průsek a končí u jeho zakončení a - uměleckého díla u bývalé jámy Přisečnice. Po turistické trase se poutník dostává až k nejsevernějšímu bodu cesty, kde se obrací zpět a prozkoumává údolí těžby stříbra, krajinou je veden po ose podzemních stříbrných štol. Proti proudu potoka se poté vrací po okraji větrné farmy zpět k Měděnci.

Délka trasy: 12,2 km

Nadmořská výška: 740 - 840 m.n.m

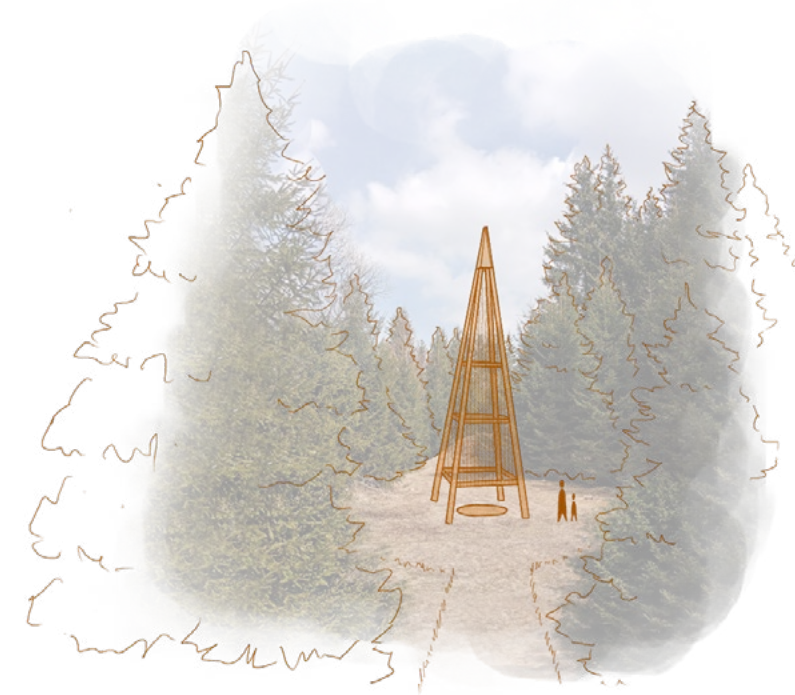

1 | VYHLÍDKA PRŮSEKEM

Z areálu dolu vybíhají do dvou směrů povalové chodníky kopírující trasu spojovacích důlních chodeb pod povrchem. Provádí návštěvníka obnovenými mokřady s odvodňovacími kanály, které jsou přehrazeny řadami dřevěných hrázek přispívajících k zadržování vody v luční i lesní krajině. Chodník je zakončen dřevěnou vyhlídkou vycházející z rozměrů podzemních chodeb. Osa dále pokračuje krajinou průsekem, který vytváří průhled celým těžním revírem – k jámě Kovářská a jámě Přísečnice.

2 | JÁMA PŘÍSEČNICE

Zakončení lesního průseku dominuje skulptura na místě bývalé těžní věže v ložisku Přísečnice, nejvzdálenější součást sítě uměleckých děl v krajině. První vzdálený pohled se poutníkovi naskytne už z povalového chodníku – nejasná cizí konstrukce mezi hmotou stromů. Druhý pohled za Mezilesím nutí k přímé konfrontaci. Dílo vznikne v rámci umělecké činnosti dolu, ve skice je naznačen lapač mlhy, který zachycenou vodu strádá v umělé studánce na místě zasypané jámy.

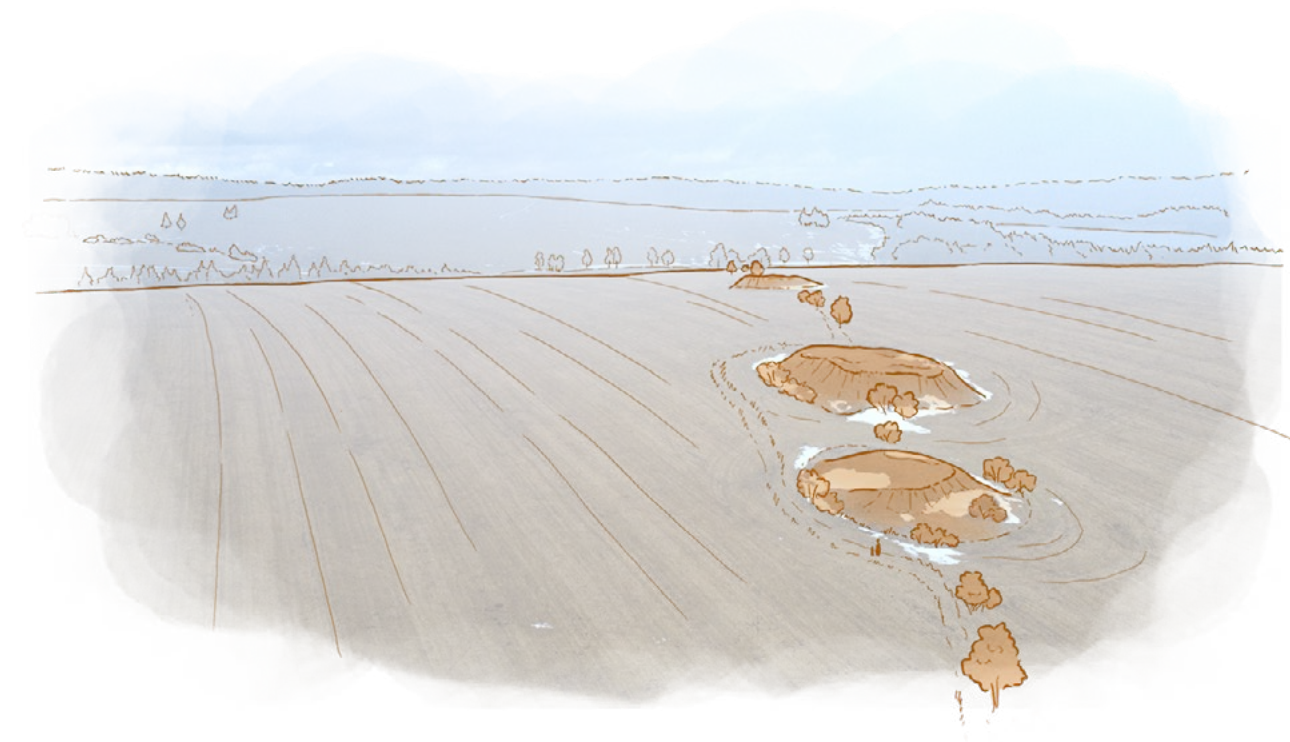

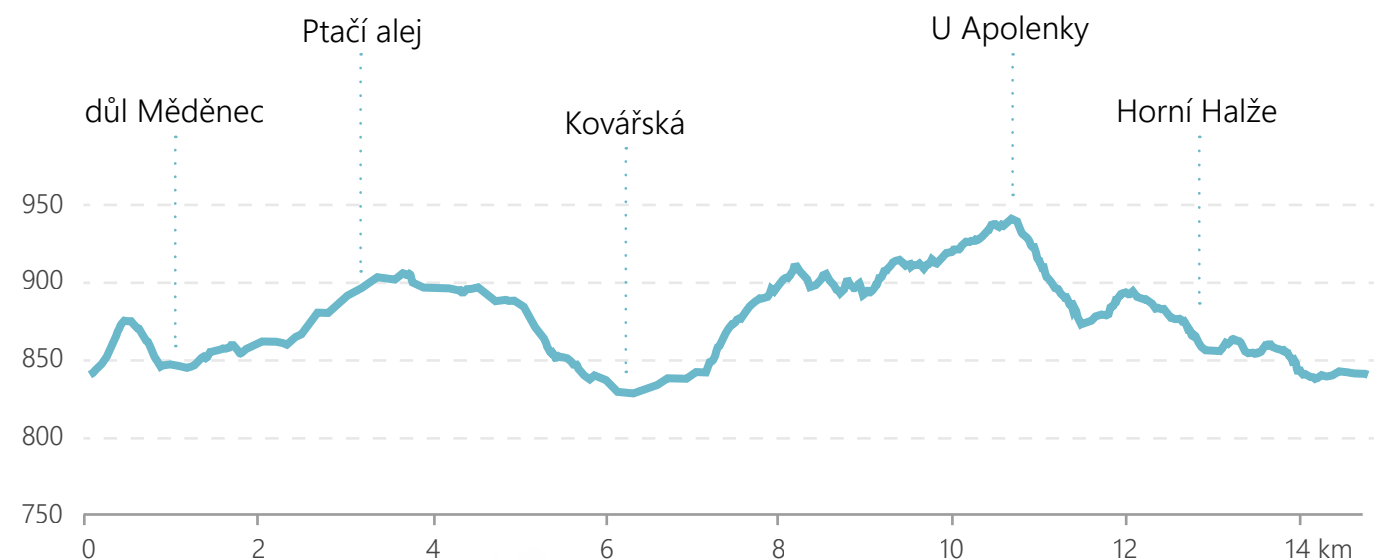
3 | STŘÍBRNÉ ÚDOLÍ

Nejsevernější bod okruhu nabízí výhled na údolí stříbrných dolů s odvaly, nádrží Přísečnice a pozůstatky mezí ve svahu, připomínku bohaté kulturní historie v krajině, která se dnes může tvářit až opuštěně. Cesta poutníka vede podél kaskádovitě soustavy rybníků sloužící dříve pro potřeby dolů.

4 | KRAJINNÁ OSA

Krajinná osa odvalů stříbrné štolý vede poutníka přes kopec s vyhlídkou na nádrž Přísečnice. Doplněna je skupinkami nízkých stromů a keřů, které svou výškou nebudou konkurovat terénním modelacím. Cesta tak zůstává čitelná v mlze i ve sněhu, stačí se nechat vést krajinou.

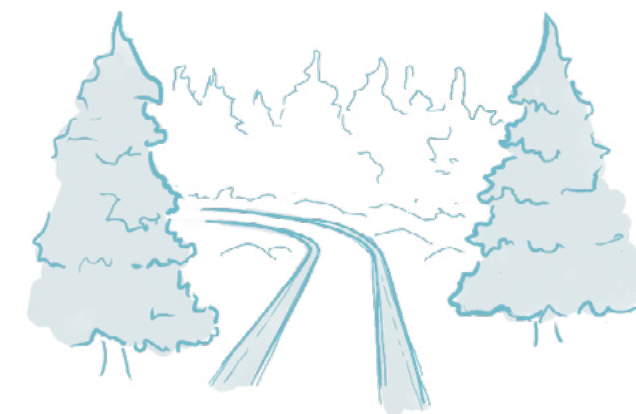

BÍLÁ STOPA

BĚŽKAŘSKÝ OKRUH

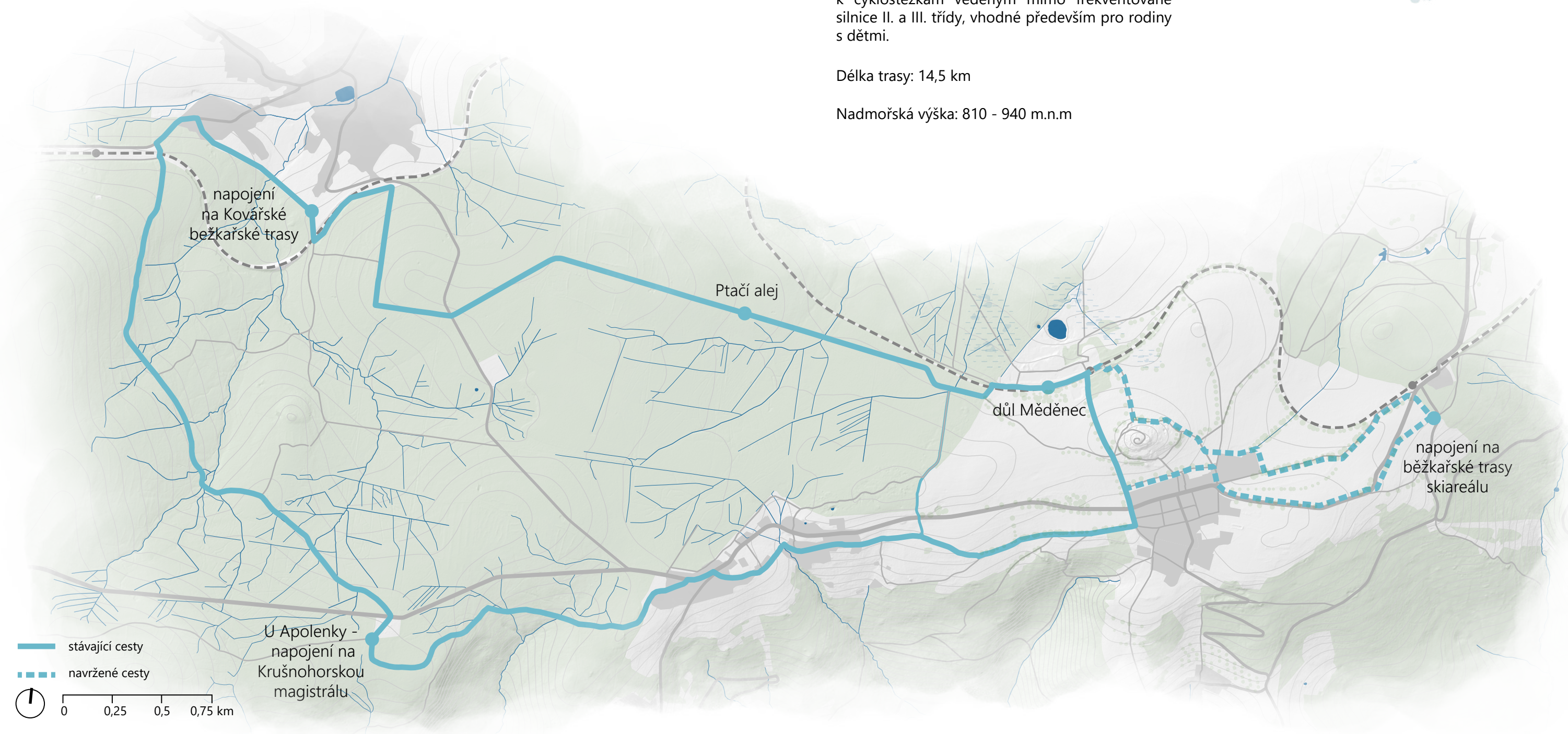
Krásy zimní krajiny Krušných hor lze nejvíce ocenit z běžkařské stopy. Krušnohorská magistrála, síť udržovaných cest napříč pohořím, se zde ale vytrácí. Nové propojení má za cíl umožnit běžkařům pohodlnou cestu při zdolávání magistrály a navázat stávající skiareál na větší běžkařské celky v okolí.

Trasa vede zcela po již existujících zpevněných lesních cestách, u Kovářské navazuje na zavedené a udržované okruhy obcí. V letním období okruh nebo jeho části představují alternativu k cyklostezkám vedeným mimo frekventované silnice II. a III. třídy, vhodné především pro rodiny s dětmi.

Délka trasy: 14,5 km

Nadmořská výška: 810 - 940 m.n.m

PŘÍBĚHY UTICHLÉ KRAJINY

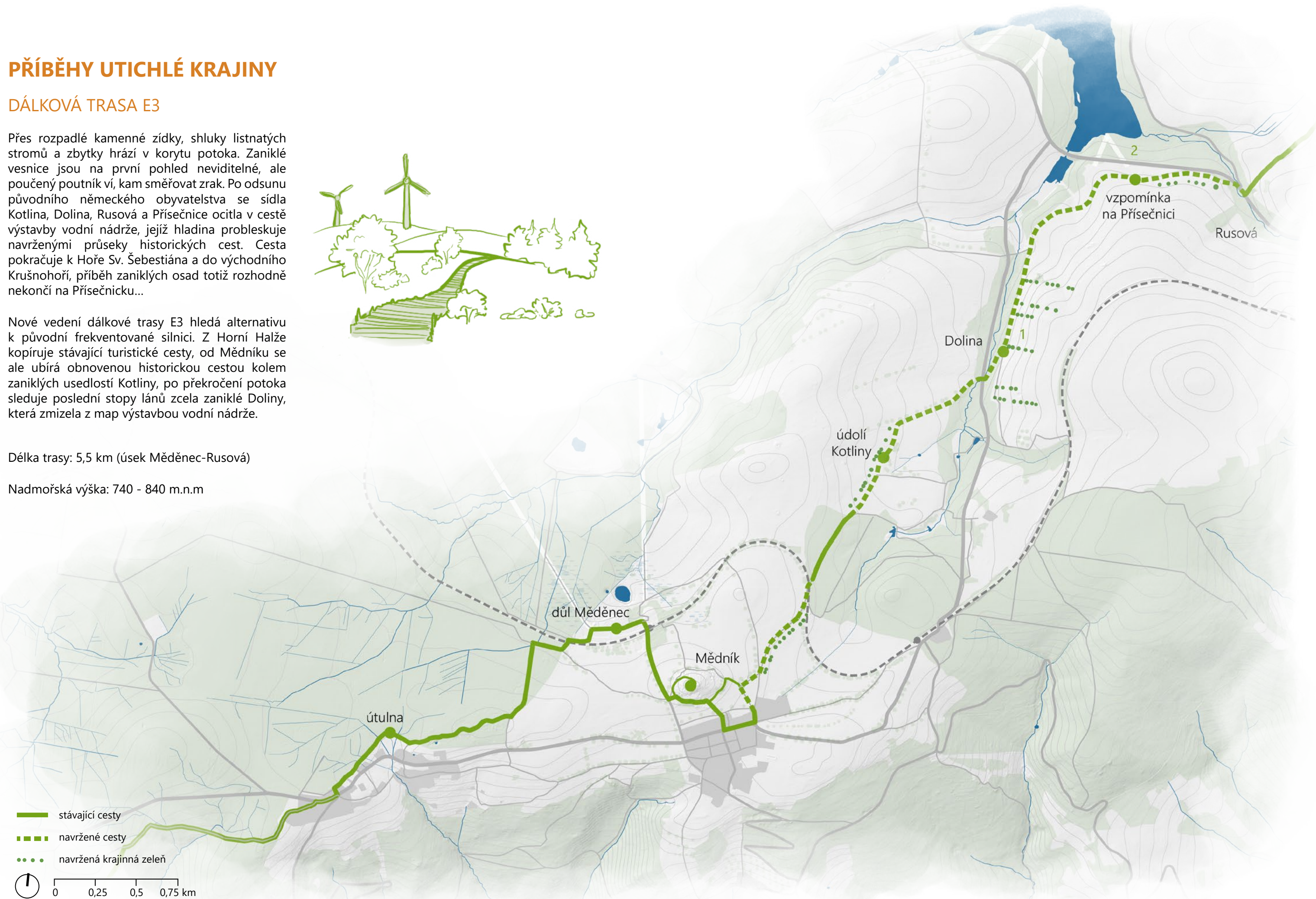
DÁLKOVÁ TRASA E3

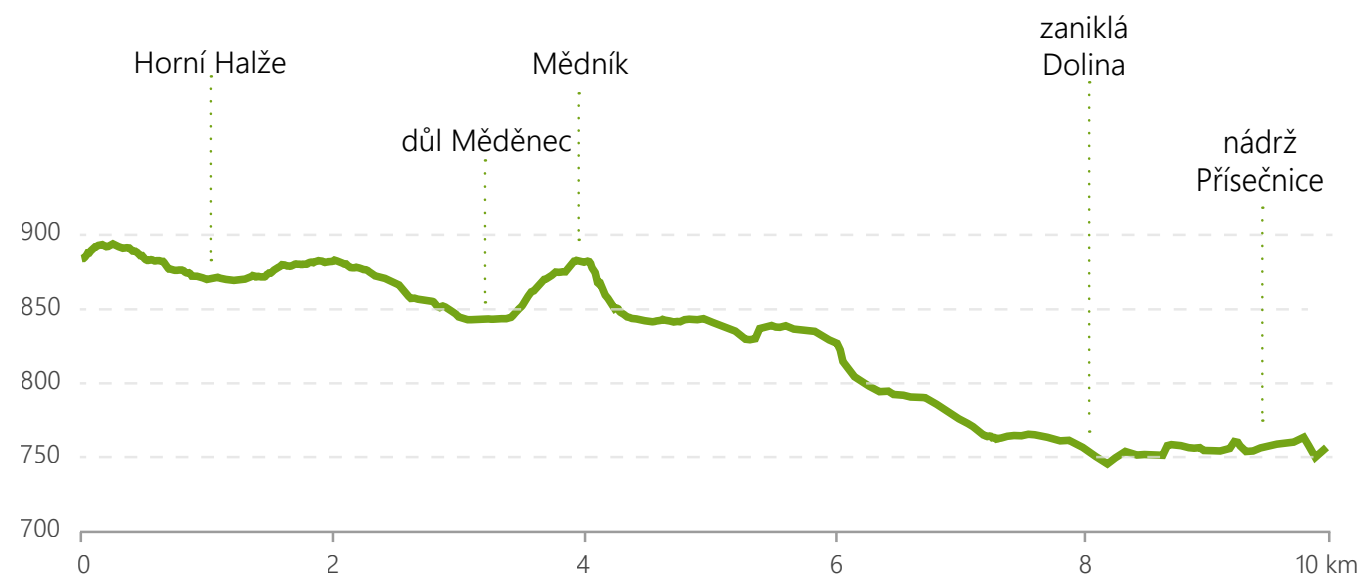
Přes rozpadlé kamenné zídky, shluky listnatých stromů a zbytky hrází v korytu potoka. Zaniklé vesnice jsou na první pohled neviditelné, ale poučený poutník ví, kam směřovat zrak. Po odsunu původního německého obyvatelstva se sídla Kotlina, Dolina, Rusová a Přisečnice ocitla v cestě výstavby vodní nádrže, jejíž hladina probleskuje navrženými průřezky historických cest. Cesta pokračuje k Hoře Sv. Šebastiána a do východního Krušnohoří, příběh zaniklých osad totiž rozhodně nekončí na Přisečnicku...

Nové vedení dálkové trasy E3 hledá alternativu k původní frekventované silnici. Z Horní Halže kopíruje stávající turistické cesty, od Mědníku se ale ubírá obnovenou historickou cestou kolem zaniklých usedlostí Kotliny, po překročení potoka sleduje poslední stopy lánů zcela zaniklé Doliny, která zmizela z map výstavbou vodní nádrže.

Délka trasy: 5,5 km (úsek Měděnec-Rusová)

Nadmořská výška: 740 - 840 m.n.m

1 | HAMERSKÝ POTOK

Stát ve vysoké trávě mezi stromy a zároveň cítit rušný život vsi. Při procházení stezkou podél Hamerského potoka jen stačí umět číst v krajině – v potoce kus vyzděného koryta, tam za bukem kus zbořené zdi. Jako připomínka lánové plužiny cestu přes pastviny poutníkovi zpřijemňuje rytmus obnovených mezí.

2 | VZPOMÍNKA NA PŘÍSEČNICI

Voda stojí, neslyšena. A ani neviděna díky zarostlým břehům a širokému ochrannému pásmu. Pouze několikrát se poutníkovi otevře v průseku pohled na vodní hladinu, v místech historických cest sbíhajících se k městu Přísečnice – připomínka toho, co bylo a zmizelo.

OSA KOVÁŘSKÁ

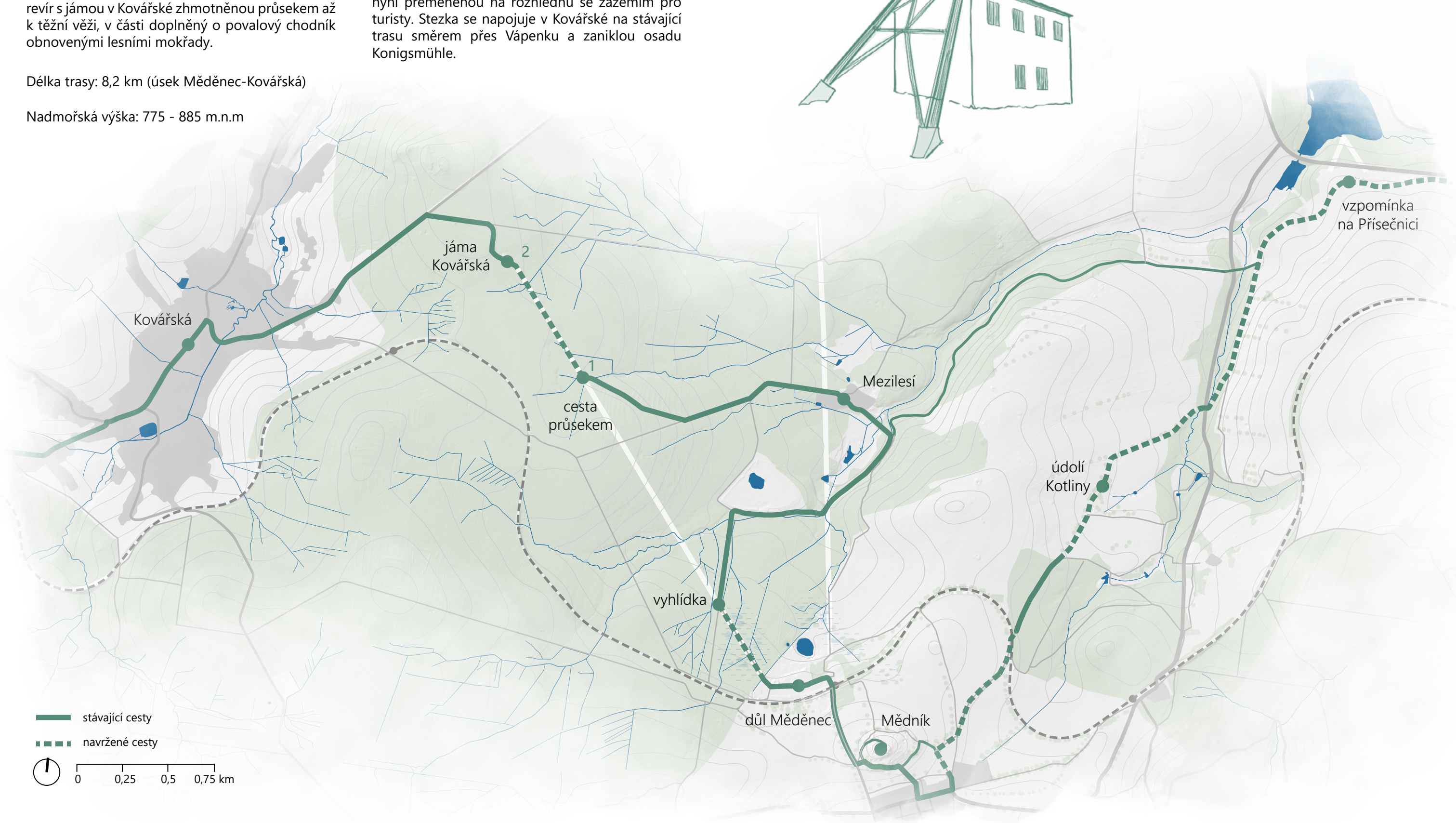
TRASA VIA CZECHIA

Rozsáhlost těžby, která ve zdejší krajině probíhala, si nelze představit pouhým přečtením mapy. Lepší zážitek a pochopení se naskytne při vykročení od dolu Měděnec po ose podzemní chodby spojující revír s jámou v Kovářské zhmotněnou průsekem až k těžní věži, v části doplněný o povalový chodník obnovenými lesními mokřady.

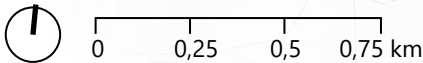
Nové propojení Měděnce s Kovářskou stezkou Via Czechia vede poutníka krajinou památek novodobé těžby přes důl Měděnec, odkaliště v Mezilesí až k průzkumné těžní věži Kovářská, nyní přeměněnou na rozhlednu se zázemím pro turisty. Stezka se napojuje v Kovářské na stávající trasu směrem přes Vápenku a zaniklou osadu Königsmühle.

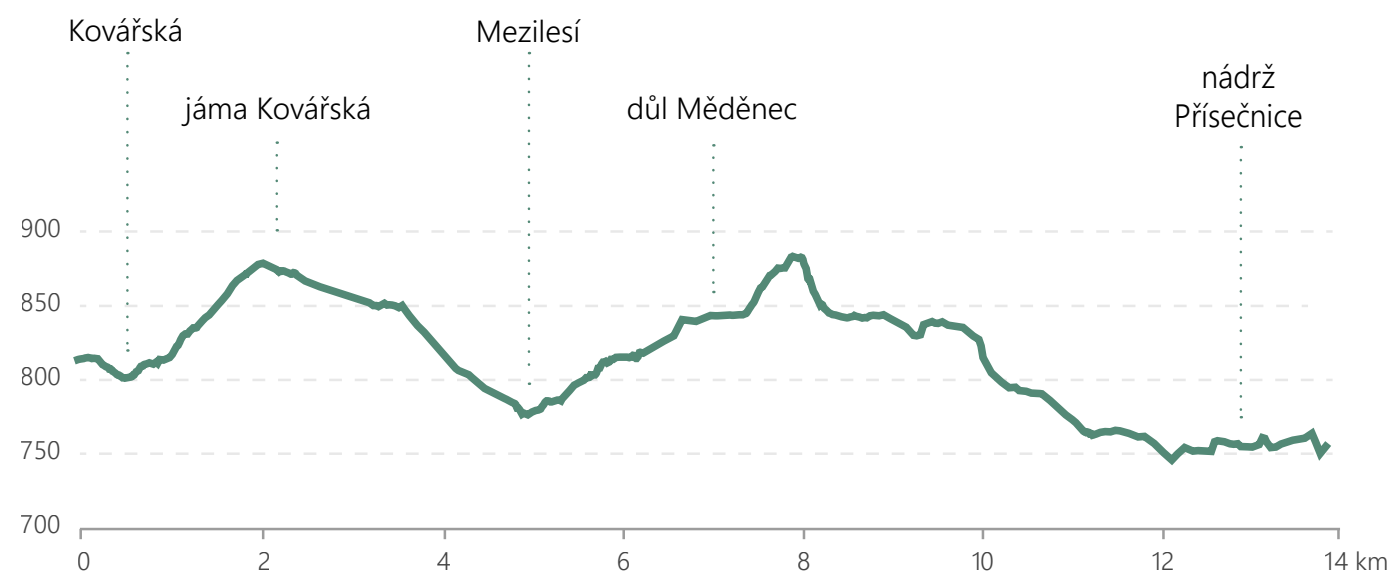
Délka trasy: 8,2 km (úsek Měděnec-Kovářská)

Nadmořská výška: 775 - 885 m.n.m

- stávající cesty
- - - navržené cesty

1 | CESTA PRŮSEKEM

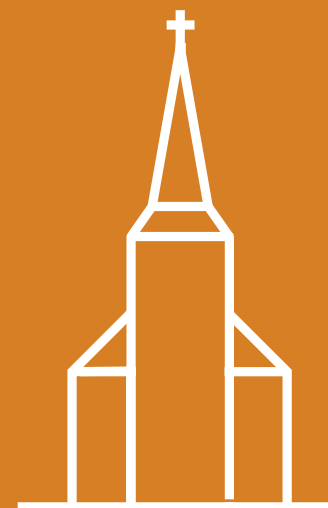
Z hustých jehličnatých lesů se člověk náhle ocitá zpět na povalovém chodníku mezi rašelinnými jezírky vrcholové plošiny Krušných hor. Ohlédnutím zpět průsekem vidí počátek své cesty a věže měděneckého dolu. Pohledem vpřed vidí již cíl – těžní věž jámy Kovářská vystupující nad vrcholky stromů obklopenou rašeliništěm.

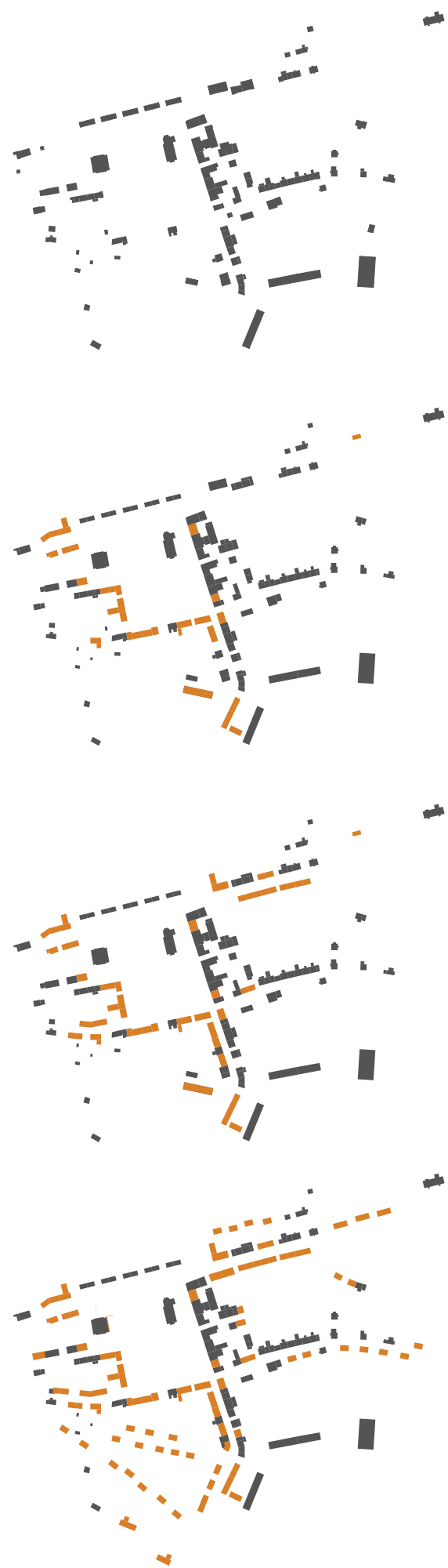
2 | JÁMA KOVÁŘSKÁ

Nově zpřístupněná šachetní budova umožňuje výstup na bývalou těžní věž a výhled po širokém krušnohorském hřebeni. Část budovy slouží nadále jako čerpací stanice pitné vody z vrtu, část jako malé muzeum historie těžby v Kovářské. Objekt bývalého skladiště poslouží poutníkům jako útulna či místo k oddechu, kde v sezóně naleznou i drobné občerstvení.

2 MĚDĚNEC

SOUČASNÝ STAV

1. ETAPA

2. ETAPA

3. ETAPA

ETAPIZACE

Urbanistický návrh je koncipován jako postupně realizovatelný celek, jehož jednotlivé etapy reflektují reálné investiční záměry v území a zároveň navrhují jejich umístění do vhodnějších lokalit, které lépe respektují historickou strukturu obce. Etapizace umožňuje flexibilní realizaci v návaznosti na dostupné finanční zdroje i aktuální potřeby obce. Důraz byl kladen na nízké procento bouracích prací s ohledem na respekt ke stávající zástavbě, obzvlášť pokud stále plní svojí funkci bez stavebně-technických problémů.

Hlavní urbanistická koncepce vychází ze zaniklé hmotové a prostorové struktury sídla, která je nově interpretována v souladu se současnými prostorovými nároky a funkčními požadavky.

BILANCE

Urbanistická koncepce se zaměřuje hlavně na očekávaný nárůst turismu v souvislosti s vyhlášením UNESCO a CHKO, což přináší rizika i příležitosti. Návrh si tak dává za cíl připravit vhodné podmínky pro ubytovací a stravovací zařízení bez narušení hmotového a prostorového uspořádání sídla. Kapacity obytné zástavby v 1. etapě vycházejí z reálných záměrů známých obci.

Navržené počty ubytovacích a stravovacích zařízení vychází z kapacity reálných investorských záměrů v obci, zároveň vychází z porovnání s dalšími městy v regionu, nejvíce s Horní Blatnou, která je také součástí UNESCO ale zároveň nedisponuje větším lyžařským areálem, pro předběžné výpočty kapacit byly použity koeficienty vztahu počet obyvatel a počet ubytovacích lůžek/míst ke stravování.

KOMPOZIČNÍ SCHÉMA

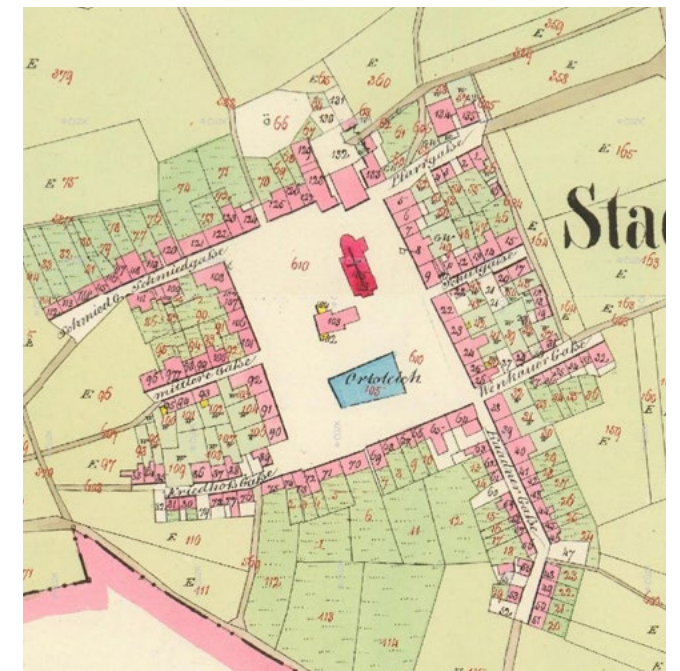

V 1. etapě je vymezen pozemek pro potřeby dětské skupiny, která může fungovat i dočasně bez trvalé stavby (stany, mobilní domek). Mateřská škola je zřízena v rámci 3. etapy při překročení limitu cca 500 obyvatel spádové oblasti, umístěna je do stávající budovy úřadu, výhledově je zvžováno také otevření jednotřídkové ZŠ, tento záměr je reálný až při překonání limitu cca 2000 obyvatel na spádovou oblast.

	stav	1.etapa	2. etapa	3.etapa
počet obyvatel celkem	109	201	309	533
nárůst obyvatel - bytové domy		60	40	80
nárůst obyvatel - rodinné domy		32	68	144
ubytování	10	116	166	222
stravování	50	125	175	
školka		dětská skupina		MŠ

SOUČASNÝ STAV

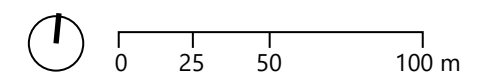
STAV K 1842

STAV K 1952

Z původní předválečné prostorové struktury zůstalo pouze torzo, po odsunu německých obyvatel mnoho domů zchátralo, část byla zbořena pro uvolnění nové zástavbě dvojdomků na severní hraně náměstí, část pro hornický bytový dům. V roce 1937 se dle popisných čísel v Měděnci nacházelo 209 domů, v 80. letech už pouze 46.

- historická zástavba - stav 1952
- historická zástavba dochovaná
- zástavba 2. pol. 20. století

ETAPA 1

STABILIZACE NÁMĚSTÍ

Obnova prostorového vymezení náměstí ve stopě historické zástavby kombinuje bytové domy s částečně obchodním parterem a stavby občanské vybavenosti cílené především na rozvíjející se turismus (restaurace, ubytování).

Bilance a výsledné kapacity pracují s aktuálními investorskými záměry v území a porovnáním s turistickými kapacitami obcí v širším okolí. Naplnění 1. etapy představuje nárůst o cca 90 obyvatel, 100 ubytovacích lůžek a 75 stravovacích míst.

1 | DOMOV PRO SENIORY, LÉKAŘSKÝ DŮM

S výhledem na Mědník ze zahrady je u hlavní silnice umístěn domov pro seniory či typ chráněného bydlení nabízející známé vesnické prostředí pro klienty z menších sídel. Součástí návrhu je rezerva pro vybudování lékařské ordinace v dalších etapách.

2 | ÚPRAVA PARTERU BYTOVÉHO DOMU

Hornický bytový dům je začleněn do náměstí úpravou prostranství a přeměnou přízemí východní fasády na obchodní parter.

3 | REKONSTRUKCE A ROZŠÍŘENÍ HOTELU

Nárožnímu domu je navráceno původní využití, rozšířen je o další ubytovací jednotky v nové budově. V parteru je umístěna kavárna.

4 | REKONSTRUKCE SÁLU

Původní kinosál, dnes přes sezónu restaurace, je transformován na multifunkční kulturní sál s vazbou na hotel a bývalou budovu radnice.

1. domov pro seniory, lékařský dům
2. úprava parteru bytového domu
3. rekonstrukce a rozšíření hotelu
4. rekonstrukce sálu
5. restaurace s ubytováním
6. dětská klubovna
7. apartmány
8. hospodářský dvůr
9. tábořiště

RD rodinný dům

BD bytový dům

stávající zástavba

navržené bytové stavby

navržené občanské stavby

rekonstrukce, konverze

0 25 50 100 m

5 | RESTAURACE S UBYTOVÁNÍM

Jihozápadní roh náměstí je nově definován především budovou restaurace těžící z vazby na prostor náměstí, zároveň ale nabízí klidnější jižní terasu se zahradou odcloněnou od okolního ruchu. Nad restaurací se nachází ubytovací jednotky, jednopodlažní hmota kuchyně má samostatné zásobování ze severního dvora.

6 | DĚTSKÁ KLUBOVNA S KNIHOVNOU

Situována v klidnější ulici u obnovené pěší cesty ke hřbitovu je budova pro potřeby dětské skupiny/ družiny s knihovnou v patře (dnes součást OÚ). Pozemek umožňuje vytvoření velké zahrady s hracími prvky, pro potřeby dětské skupiny může sloužit i před samotnou výstavbou, například umístěním stanu/mobilního domku.

7 | APARTMÁNY

Záměr investora v podobně ubytování v apartmánech je realizován v cípu náměstí, definuje jeho roh třemi dvoupodlažními budovami se sedlovou střechou. Oddělení hmot umožňuje průjezd do dvora s parkovištěm, průchod ze severu zajišťuje vazbu na náměstí a pobytové plochy.

8 | HOSPODÁŘSKÝ DVŮR

Rozšíření zemědělského družstva obnovuje vymezení ulice Kadaňská, současně vytváří hospodářský dvůr pro čisté provozy (administrativa, šatny, drobná výroba) a možnosti agroturismu (prodej výrobků, dílny, hladící výběh) se zachováním špinavých provozů ve stávajícím areálu. Areál bývalého JZD západně od ulice je transformován do ovocného sadu s přestavbou objektu na moštárnu a výstavbou jednoduchých stájí pro ovce zajišťující spásání i okolních pozemků.

9 | TÁBOŘIŠTĚ

V rámci zajištění co nejširší nabídky ubytování pro návštěvníky krušnohorské krajiny je pozemek bývalého ústavu sociální péče přeměněn na tábořiště s přímou vazbou na Mědník. Na pozemku se nachází pouze buňka administrativního a hygienického zázemí, parkovací plochy jsou vymezeny vně u hlavní silnice. Nové využití zajistí areálu patřičnou péči a údržbu zeleně, zároveň nebrání budoucím stavebním záměrům.

ETAPA 2

Druhá etapa se po sjednocení náměstí a vybudování základní kostry ubytovacích zařízení zaměřuje na zaplnění mezer ve struktuře převážně obytnou zástavbou rodinnými řadovými domy.

1 | REKONSTRUKCE RESTAURACE

Rekonstrukce či úplná přestavba současné budovy restaurace při konci životnosti stavebních konstrukcí si dává za cíl jasné hmotové navázání na okolní budovy, napojení na uliční linii, a hlavně vytvoření vazby na prostranství bývalého kostela západně od budovy, s možností vytvoření letní terasy situované kolmo na hlavní ulici. Zásobování je umožněno protažením ulice ze severu, kde je s další výstavbou počítáno ve 3. etapě. Jako součásti restaurace je uvažováno i několik ubytovacích jednotek v patře.

2 | RODINNÉ ŘADOVÉ DOMY

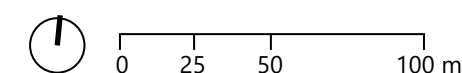
Navrácení hmotového vymezení ulice Nádražní z jižní strany v podobě jednopodlažních a dvoupodlažních řadových domků se zahradou navazující na sportoviště a dětské hřiště. Parkoviště pro rezidenty a zachované fotbalové hřiště je přesunuto k východní hraně sportovního areálu.

1. rekonstrukce restaurace
2. řadové domy
3. obecní úřad, komunitní centrum
4. penzion

RD rodinný dům
BD bytový dům

stávající zástavba, předchozí etapa
navržené bytové stavby
navržené občanské stavby

3 | ÚPRAVA BYTOVÉHO DOMU

Postupuje proces zaktivování parteru bytového domu a doplnění veřejných a komerčních funkcí, stále při zachování bytových jednotek v horních patrech. Je umožněno částečné přesunutí funkcí obecního úřadu a turistického zázemí pro koncentraci v blízkosti náměstí.

4 | PENZION

Ve stopě původní zaniklé zástavby je budovou penzionu opět hmotově vymezena jedna z vedlejších ulic napojující se na náměstí. S návazností na nově zbudovaný dvojřad tak vzniká jasně definovaný veřejný prostor vycházející z původní řadové zástavby při zachování současných hygienických a provozních požadavků. Úzká vazba penzionu na restauraci umožňuje sdílení jižní terasy a propojení provozů.

ETAPA 3

Třetí etapa pracuje s vystoupením mimo stopu historické zástavby, převážně obytnou zástavbou tak ukotvuje dříve méně definovaná místa urbanistické struktury.

Klíčovým územím je areál bývalého JZD, návrh reaguje na současné investorské záměry v podobě rodinných domů a apartmánů. K výstavbě mimo dříve již celistvě zastavěné plochy by mělo dojít až poté, co jsou stavebně stabilizována původní uliční síť obce.

1 | AREÁL MŠ, ZŠ,
Po postupném přesunu funkcí koncentrovaných na obecní úřadě do objektů na náměstí je budova využita pro potřeby mateřské školy s výhledem rozšíření i o ZŠ či sportovní areál. Umístění dál od náměstí umožňuje plně využít oplocený pozemek na zbudování hřiště a sportoviště. Dle principů ÚÚR je vhodné zřídit MŠ pro spádovou oblast nad 500 obyvatel, což obytná výstavba navrhovaná v 3. etapě splňuje. O postupném rozšíření o prostory ZŠ lze uvažovat, pokud spádová oblast přesáhne 2 000 obyvatel.

2 | ROZŠÍŘENÍ HOTELU
V úzké vazbě na zrekonstruovanou restauraci v 2. etapě je zbudováno rozšíření hotelu doplňující linii uliční čáry. Budova tak vymezuje uzavřenější zadní dvůr s předprostorem multifunkčního sálu a posezením u sportovního areálu. Zastavěná parkovací místa jsou nahrazena novým parkovištěm v blízkosti školního areálu.

1. areál MŠ, ZŠ se sportovištěm
2. rozšíření hotelu
3. výstavba RD
4. apartmány
5. apartmány

RD rodinný dům

BD bytový dům

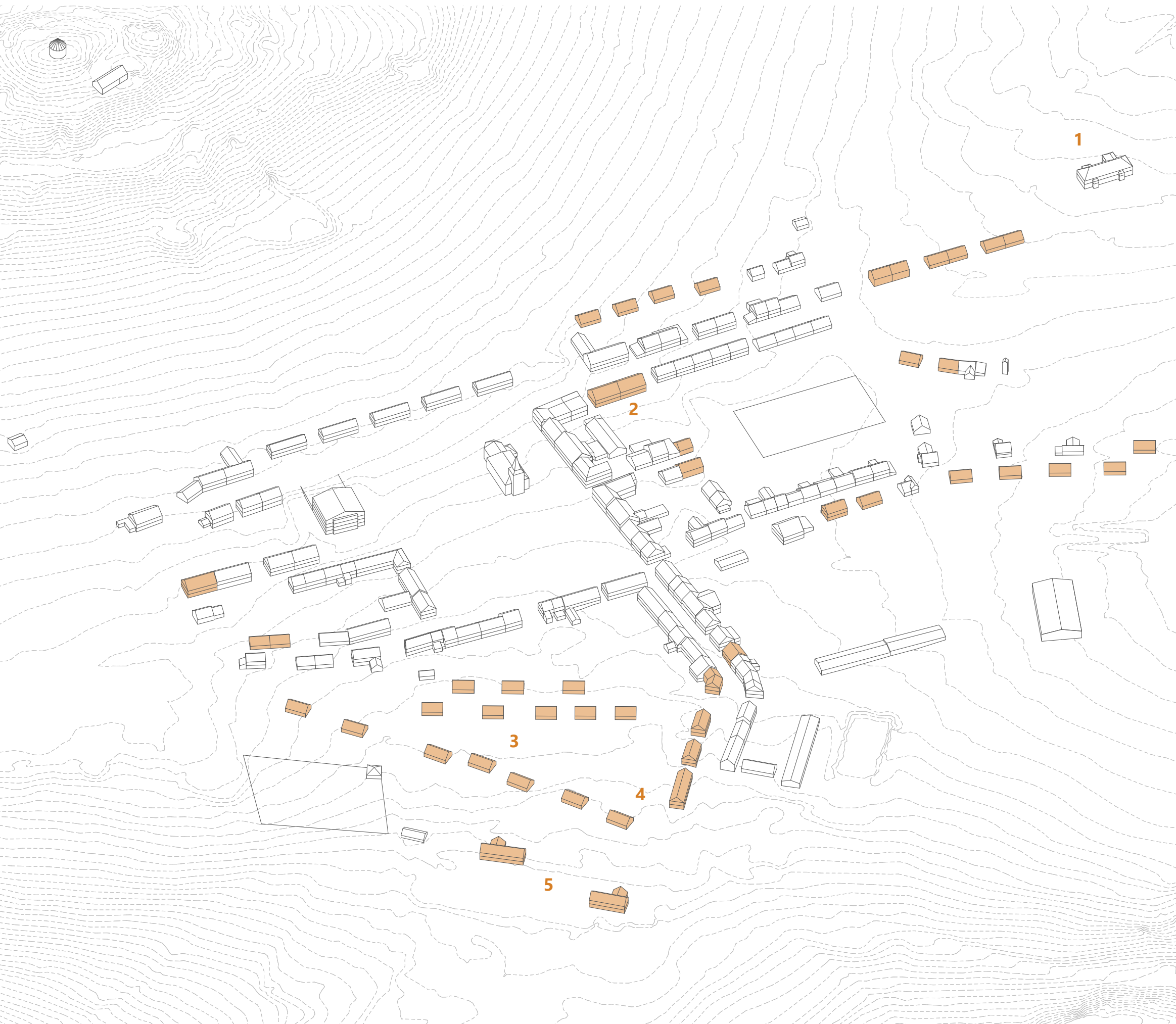
stávající zástavba, předchozí etapa

navržené bytové stavby

navržené občanské stavby

0 25 50 100 m

3 | OBYTNÁ ZÁSTAVBA V AREÁLU BÝVALÉHO JZD

Na obytnou zástavbu 2NP+P při hlavní ulici navazují v bývalém JZD samostatně stojící rodinné domy s volnou stavební čarou, vymezující se tak jasně od řadových domů a dvojdomů v okolních ulicích, které tak jasně ukazují vazbu na původní nedochovanou zástavbu. Zde domy žádnou původní stavební čaru nedrží a mohou být tak na pozemku umístěny volněji. Ovocný sad, navržený v areálu v 1. etapě, je při dodržení parcelace z velké části zachován, vzrostlé a plodící stromy tak představují pro obyvatele přidanou hodnotu.

4 | APARTMÁNY

Rohovou parcelu z bývalého zemědělského areálu vymezuje vůči okolním ulicím dvojice budov s apartmány a vnitřním dvorem pro parkování. Umístění nechává prostor obnovenému křížku s dvojicí javorů u samého vjezdu do obce, akcentují průhled od pěší cesty od svahu přes křížek na kapli na Mědníku.

5 | APARTMÁNY

Jižní část plošiny JZD je vyhrazena investorskému záměru na výstavbu firemních výletních apartmánů se sportovišti. Umístěním za hranici stromořadí jako vymezení hranic sídla vůči okolní krajině (viz detail 1. etapa) dvojice apartmánů hmotově navazuje na samostatné usedlosti v krajině, ne řadovou zástavbu města.

1. ETAPA

SITUACE - 1. ETAPA

01	domov pro seniory, chráněné bydlení
02	parkoviště
03	rodinné domy
04	úprava prostranství a parteru bytového domu
05	revitalizace náměstí
06	bytový dům
07	restaurace s ubytováním
08	dětská skupina a obecní knihovna
09	bytový dům
10	ubytování - apartmány
11	stáje s moštárnou, jabloňový sad
12	hospodářský dvůr
13	rodinný dům
14	rodinný dům
15	hotel
16	multifunkční sál
17	prostranství u zaniklé kaple, zastávka BUS
18	parkoviště, zastávka BUS se zázemím
19	tábořiště

ROZHRANÍ

Měděnec, stejně jako mnoho vesnických sídel, je úzce propojen s okolní krajinou. Měkké rozhraní je podpořeno výsadbou nepravidelných skupin keřů a stromů podél cest vyběhající do volné krajiny, které navazují na stezky řešené v první části projektu. Definování pěších cest výsadbou zároveň vymezí prostupný koridor mezi okolními pastvinami, které jsou dnes prostupné pouze sezónně.

Doplnění stávající sítě prošlapaných cest několika propojkami vymezí téměř celistvou záhumenicovou cestu, měkce tak definující hranici sídla. Na jihu hranici vymezuje obnovené stromořadí ke hřbitovu.

SAD - 1. ETAPA

SAD - 3. ETAPA

01 | JABLOŇOVÝ SAD

V areálu bývalého zemědělského družstva je v nepravidelných skupinách vysazen jabloňový sad odkazující na historii ovocnářství na jižních krušnohorských svazích. Díky vyšší nadmořské výšce a silným větrům jsou zvolené staré odrůdy, které tyto podmínky snášejí, například odrůdy Antonovka, Nordhausenské nebo Strýmka. Vysazeny jsou jako vysokokmeny s delším časovým horizontem výnosu z ovoce. Plocha spadající do péče hospodářského dvora, stávající budova na pozemku je přeměněna na moštárnu, nová budova stájí pro ovce zajišťuje pravidelnou pastvu i na okolních pozemcích.

V rámci etapizace výstavby je plocha sadu postupně zastavěna individuálními rodinnými domy. Při dodržení rozteče výsadby a tím i odstupu od budoucí hranice pozemků je většina ovocných stromů zachována a dodává tak pozemkům přidanou hodnotu.

02 | OBNOVENÉ STROMOŘADÍ

Jižně od sadu je podél silnice obnoveno stromořadí spojující hřbitov se silnicí na Kamenné. Výsadba javoru klenu (*A. pseudoplatanus*) zároveň slouží jako větrolam chránící ovocné stromy proti větrům stoupající proti svahu, keřové patro kombinuje kalinu (*V. lantana*) a hloh (*C. monogyna*).

03 | KŘÍŽEK

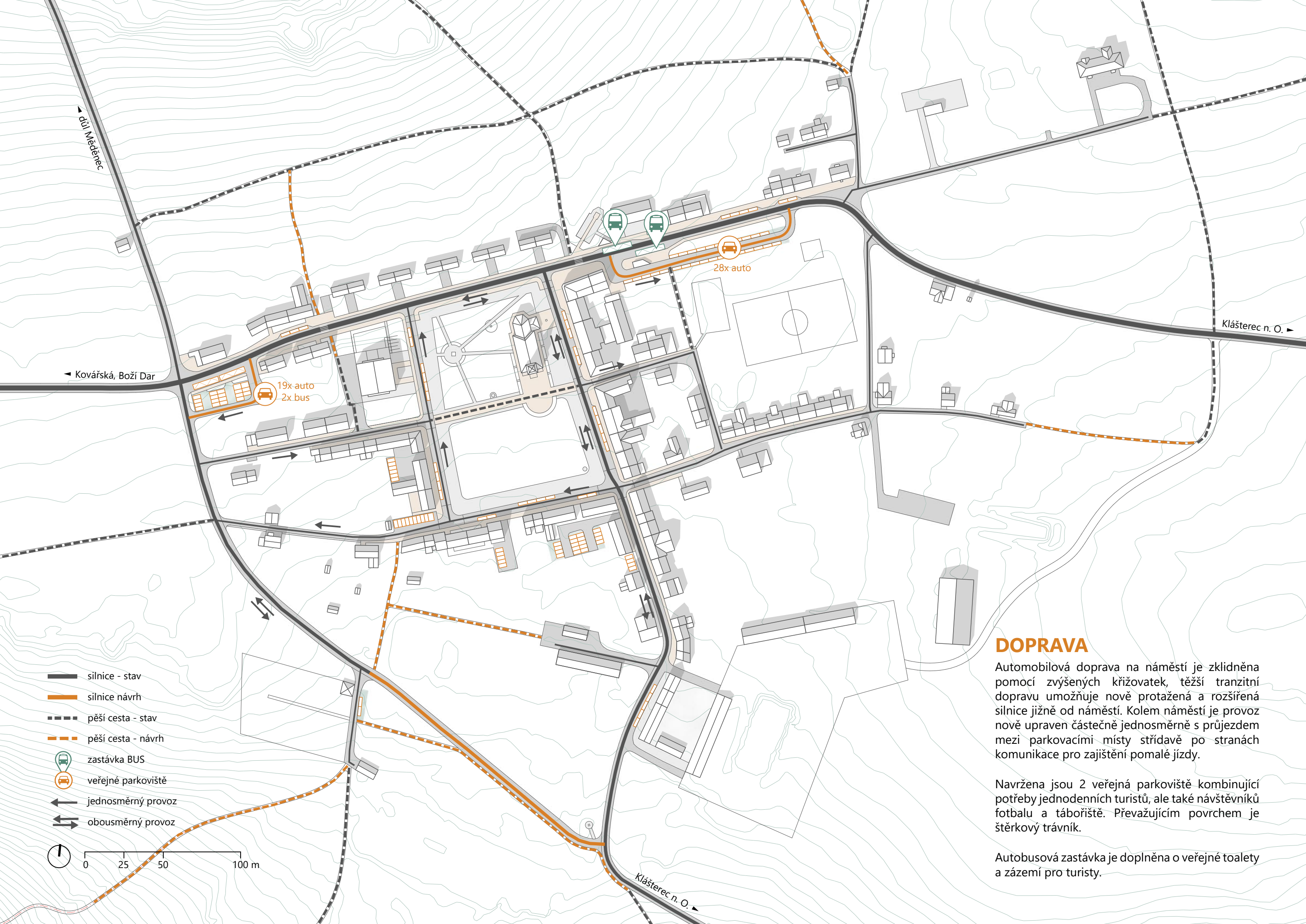
Na rozcestí jižně od centra je obnoven kovový křížek vyobrazený na několika historických mapách. Doplněním dvojice javorů (*A. pseudoplatanus*) je podpořena pohledová osa ke kapli na Mědníku, pokračující dále v cestě na Kamenné.

04 | PARKOVIŠTĚ

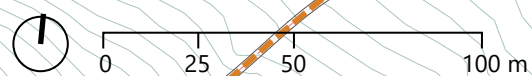
Pro zajištění měkkého přechodu do krajiny tvoří povrch parkoviště z velké části štěrkový trávník s vymezenými plochami pro vyšší zeleň.

05 | PRŮLEH

Při záhumenické cestě severně od sídla je proti svahu vytvořen mělký průleh snižující dopady vodní eroze a smyvu půdy směrem k zástavbě. Voda je odváděna východním směrem do vodoteče.

- silnice - stav
- silnice návrh
- pěší cesta - stav
- pěší cesta - návrh
- zastávka BUS
- veřejné parkoviště
- jednosměrný provoz
- obousměrný provoz

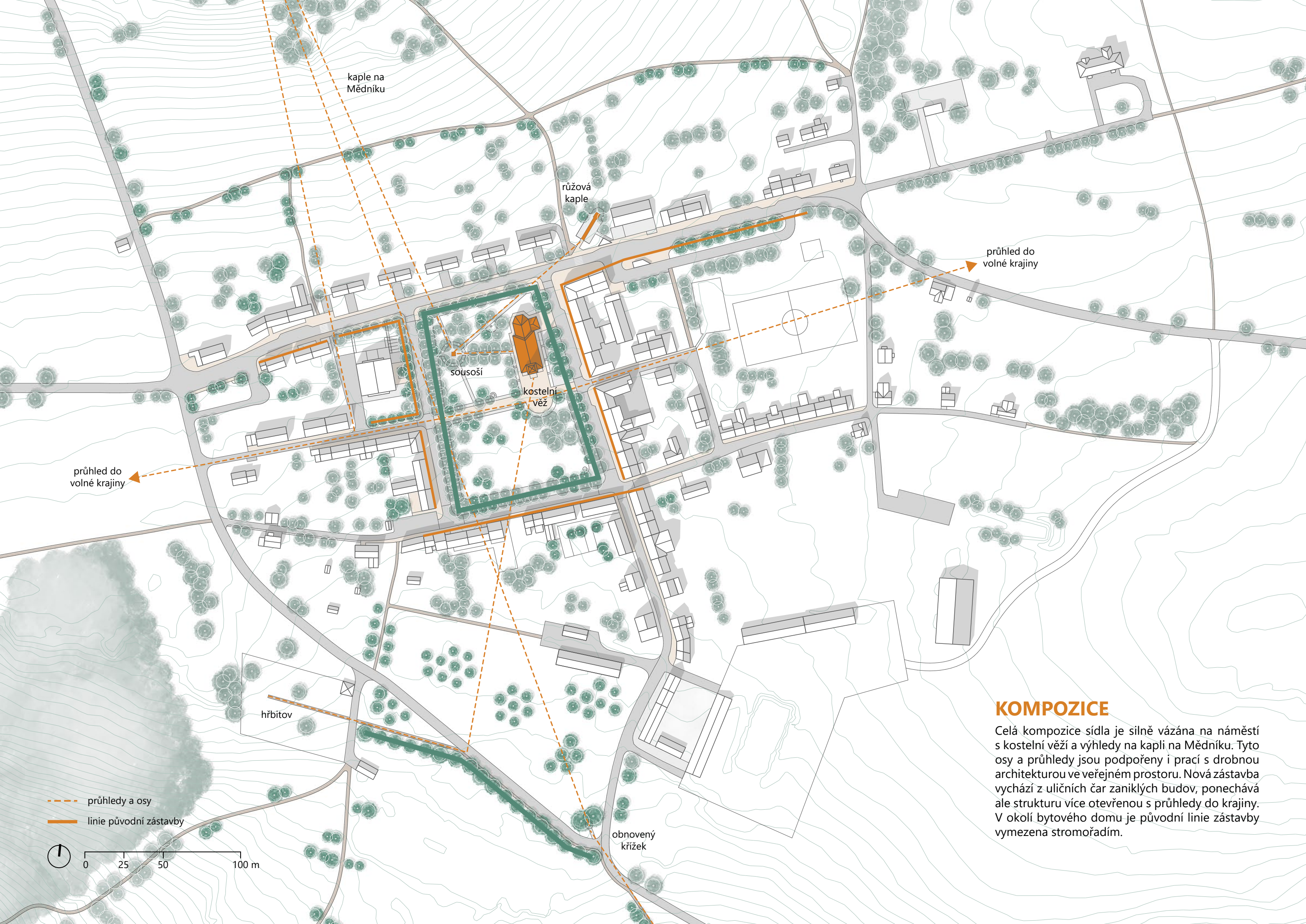

DOPRAVA

Automobilová doprava na náměstí je zklidněna pomocí zvýšených křižovatek, těžší tranzitní dopravu umožňuje nově protažená a rozšířená silnice jižně od náměstí. Kolem náměstí je provoz nově upraven částečně jednosměrně s průjezdem mezi parkovacími místy střídavě po stranách komunikace pro zajištění pomalé jízdy.

Navržena jsou 2 veřejná parkoviště kombinující potřeby jednodenních turistů, ale také návštěvníků fotbalu a tábořiště. Převažujícím povrchem je šterkový trávník.

Autobusová zastávka je doplněna o veřejné toalety a zázemí pro turisty.

- průhledy a osy
- linie původní zástavby

KOMPOZICE

Celá kompozice sídla je silně vázána na náměstí s kostelní věží a výhledy na kapli na Mědníku. Tyto osy a průhledy jsou podpořeny i prací s drobnou architekturou ve veřejném prostoru. Nová zástavba vychází z uličních čar zaniklých budov, ponechává ale strukturu více otevřenou s průhledy do krajiny. V okolí bytového domu je původní linie zástavby vymezena stromořadím.

PODLAŽNOST

Nová zástavba v okolí náměstí navazuje výškově na okolní hmoty 2NP + podkroví, tuto výškovou hladinu drží i v přilehlých ulicích, čímž reaguje na původní zaniklou zástavbu. Nižší rodinné domy 1NP jsou navrženy spíše až v dalších etapách při okraji sídla.

- 1NP, 1NP+P
- 2NP + P
- 4NP+P a více

FUNKČNÍ USPOŘÁDÁNÍ

- 01

bistro
- 02

domov pro seniory, lékařský dům
- 03

kostel
- 04

restaurace s ubytovnou
- 05

dětská skupina, obecní knihovna
- 06

hřbitov
- 07

ubytování apartmány
- 08

penzion
- 09

hospodářský dvůr
- 10

sportovní centrum, ubytování
- 11

multifunkční sál
- 12

hotel s kavárnou
- 13

restaurace
- 14

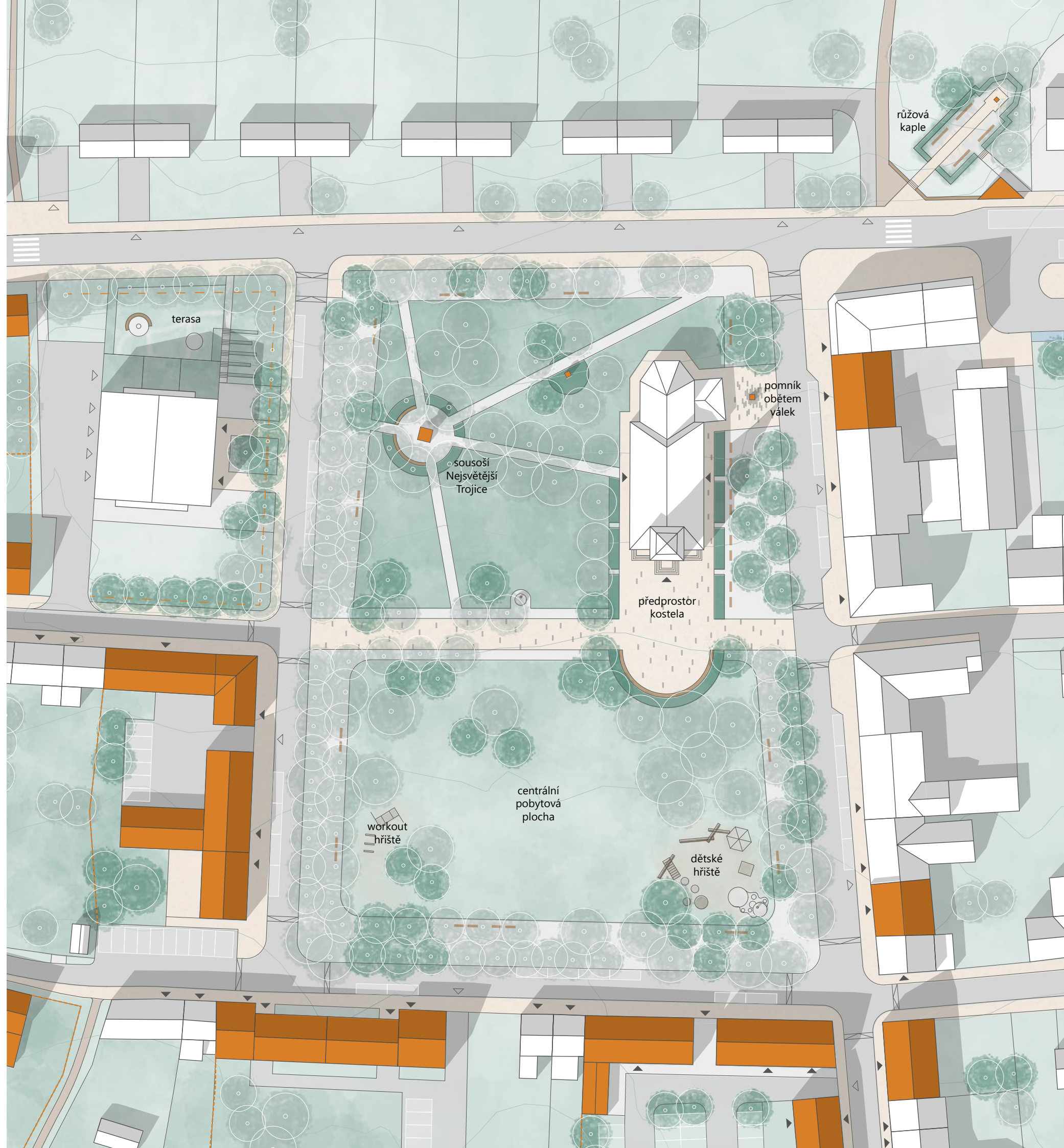
sportoviště
- 15

tábořiště
- 16

obecní úřad
- 17

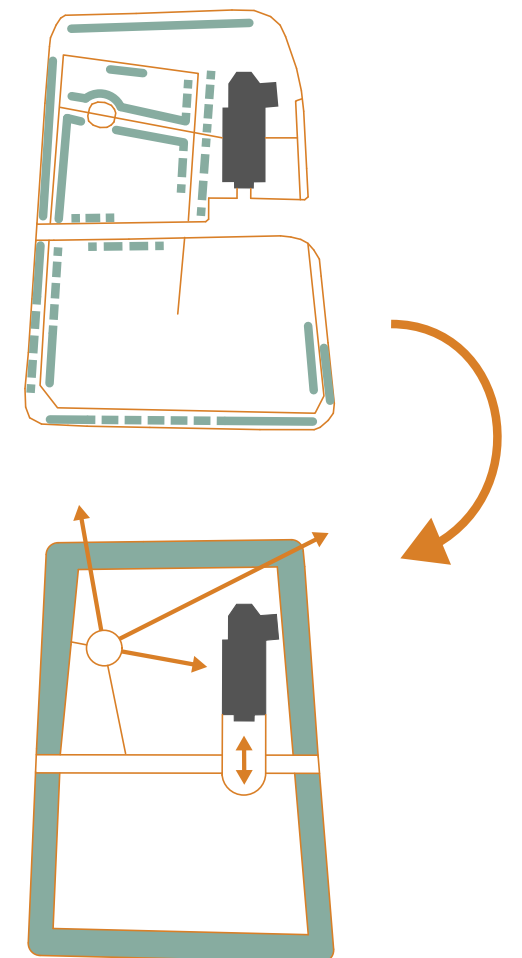
infocentrum

bytový důmrodinný důmveřejný parterobčanská vybavenostobčanská vybavenost - ubytování, stravovánízemědělská výrobatechnická a dopravní infrastruktura

REVITALIZACE NÁMĚSTÍ

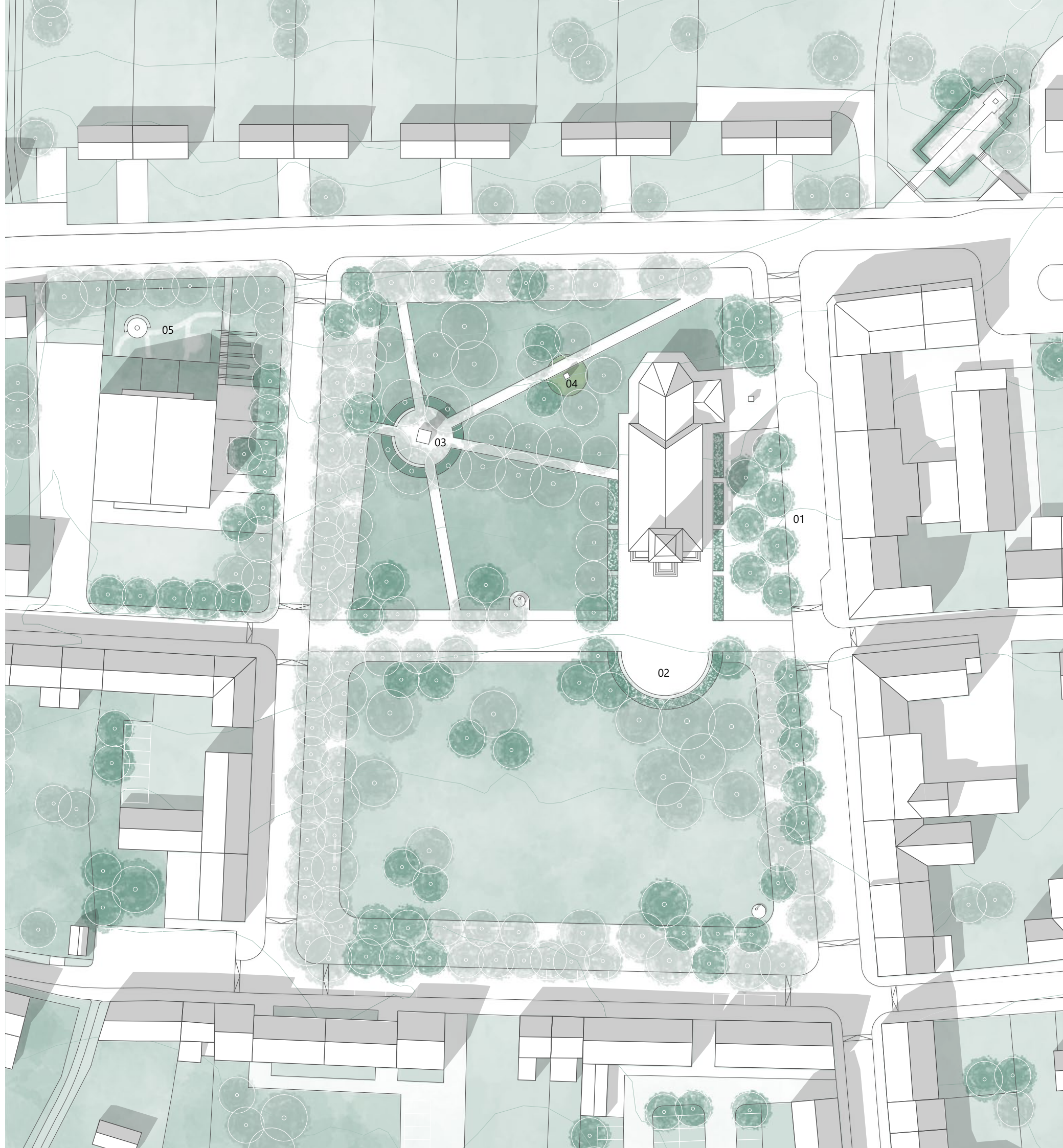
Koncept revitalizace náměstí je založen na sjednocení obvodových stromořadí různorodého stáří, velikosti a směřů do zeleného šterkového pásu vymezující jasně tvar parkového náměstí, který umožňuje jak růst stromů, tak průchodnost územím. Hlavní příčná osa je prolomena předprostorem kostela, čímž dochází ke sjednocení obou polovin veřejného prostranství – horní parkové se sousoším a záhony, a spodní pobytové s vymezenou centrální hrací plochou.

	dlažba		pomníky, sochy
	šterk		linie zaniklé zástavby
	asfalt		vstupy, vjezdy
	parkovací stání		stromy - návrh
	záhony		stromy - stav
	mobiliář, zídky		

0 5 10 25 m

PRÁCE SE ZELENÍ

Návrh zachovává podobu parkového náměstí s kaštanovými a javorovými alejemi, severní část prostranství svou přísnější geometrií a jasnými hranicemi představuje reprezentativní parkovou plochu, jižní část má volnější pobytový charakter s menší intenzitou péče a hracími plochami.

01 | ZELENÝ PÁS

Výrazná heterogenita stávajících stromořadí daná různým stářím a velikostí stromů je potlačena lokální dosadbou a vytvořením sjednocujícího zeleného pásu po obvodu náměstí. Zvolené druhy odpovídají stávajícím — převažuje javor klen (*Acer pseudoplatanus*) a jírovec (*A. x carnea*) méně náchylný na napadení klíněnkou.

Návrh co nejvíce zachovává vzrostlé stromy, ke kácení je navrženo pouze několik výrazně neperspektivních jedinců, nevhodně umístěné výsadby staré pouze několik let jsou navrženy k přesazení.

02 | RŮŽOVÉ ZÁHONY

Prostranství před kostelem je doplněno o záhony s bílými půdopokryvnými růžemi odrůdy ‚Swany‘, které výškou do 1 m hmotově orámují prostor a vytvoří zadní horizont při pohledu od vstupu do kostela. Zvolený druh odkazuje na pěstování růží v okolí osady Rosengarten jihozápadně od Měděnce.

03 | ZELENÝ KRUH

Záhony obíhající barokní sousoší tvoří půdopokryvná pachysandra (*Pachysandra terminalis*), hustý stálezelený porost vysoký asi 30 cm, který jasně vymezuje centrální prostor.

04 | BRSLÉNOVÉ LOŽE

Okolí památníku Julia Fučíka je pojato jako kruhový koberec z půdopokryvného brslenu (*Euonymus fortunei* ‚Vegetus‘) držící dobře tvar.

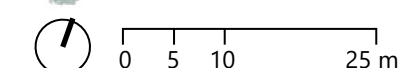
05 | TERASA

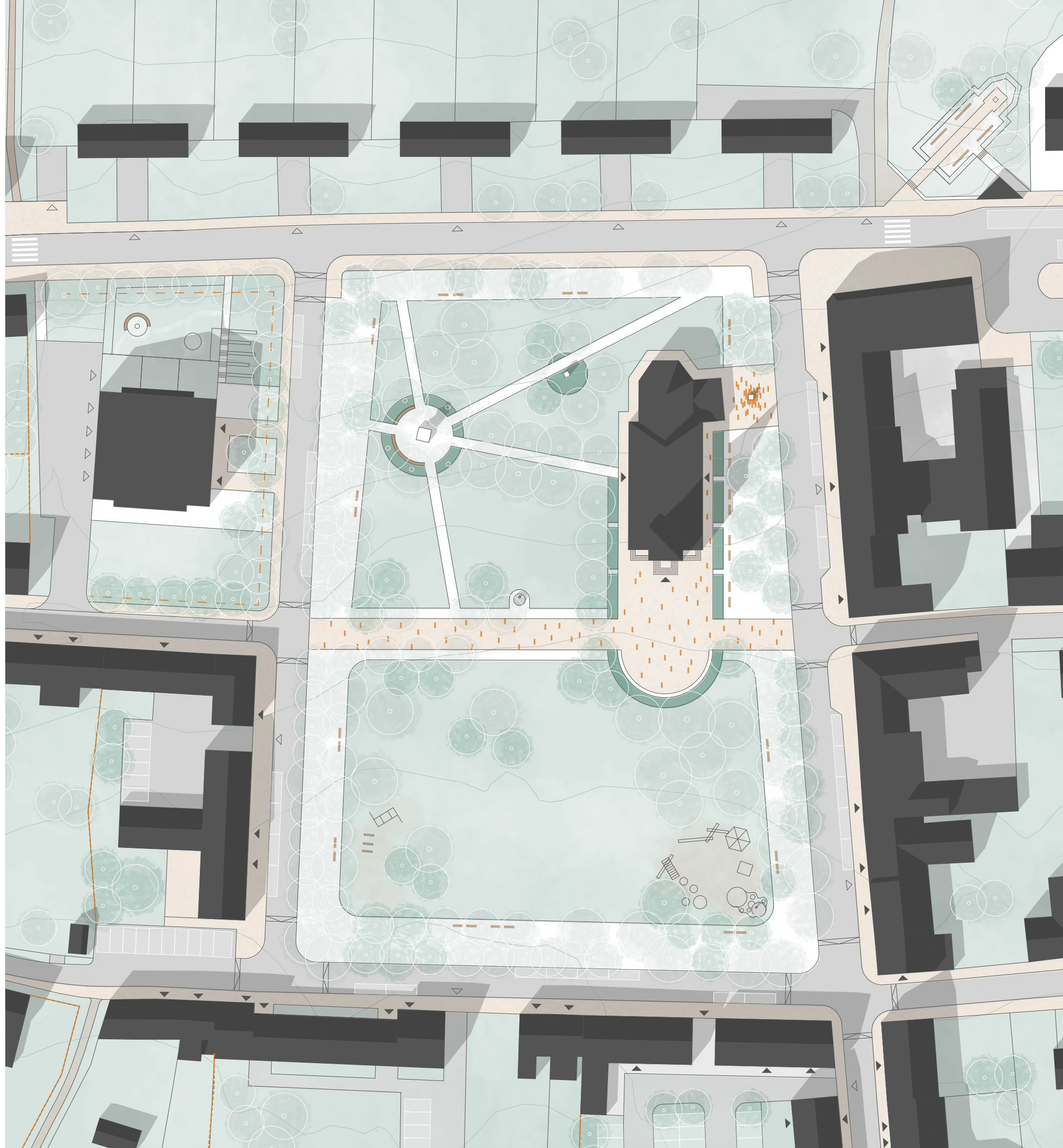
Prostor nad garážemi bytového domu je v první etapě využit jako sdílená terasa pro obyvatele a menší soukromé zahrady se vstupem přímo z bytu. Od komunikace je prostor oddělen linií stromů s keřovým patrem z ptačího zobu (*L. vulgare*).

■ záhony

○ stromy - návrh

● stromy - stav

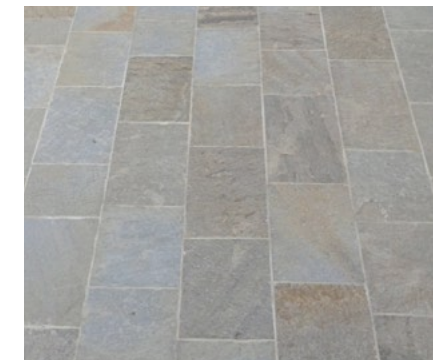

POVRCHY

Hlavní osa náměstí a okolní parter je sjednocen dlažbou z ortoruly, tradičního místního kamene. Kameny v dlažbě jsou nepravidelně vynechány a nahrazeny betonovou deskou odkazující na vysídlené německé obyvatelstvo.

Dlažbu doplňuje štěrkový pás široký asi 8 m po obvodu náměstí, jemným štěrkem jsou provedeny i cesty napříč travnatými plochami. Ty jsou pojaty jako bylinný trávník s méně frekventovanou sečí ve spodní části náměstí pro zachování širších ekologických funkcí.

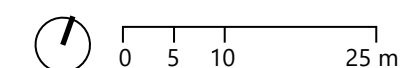
DLAŽBA ORTORULA

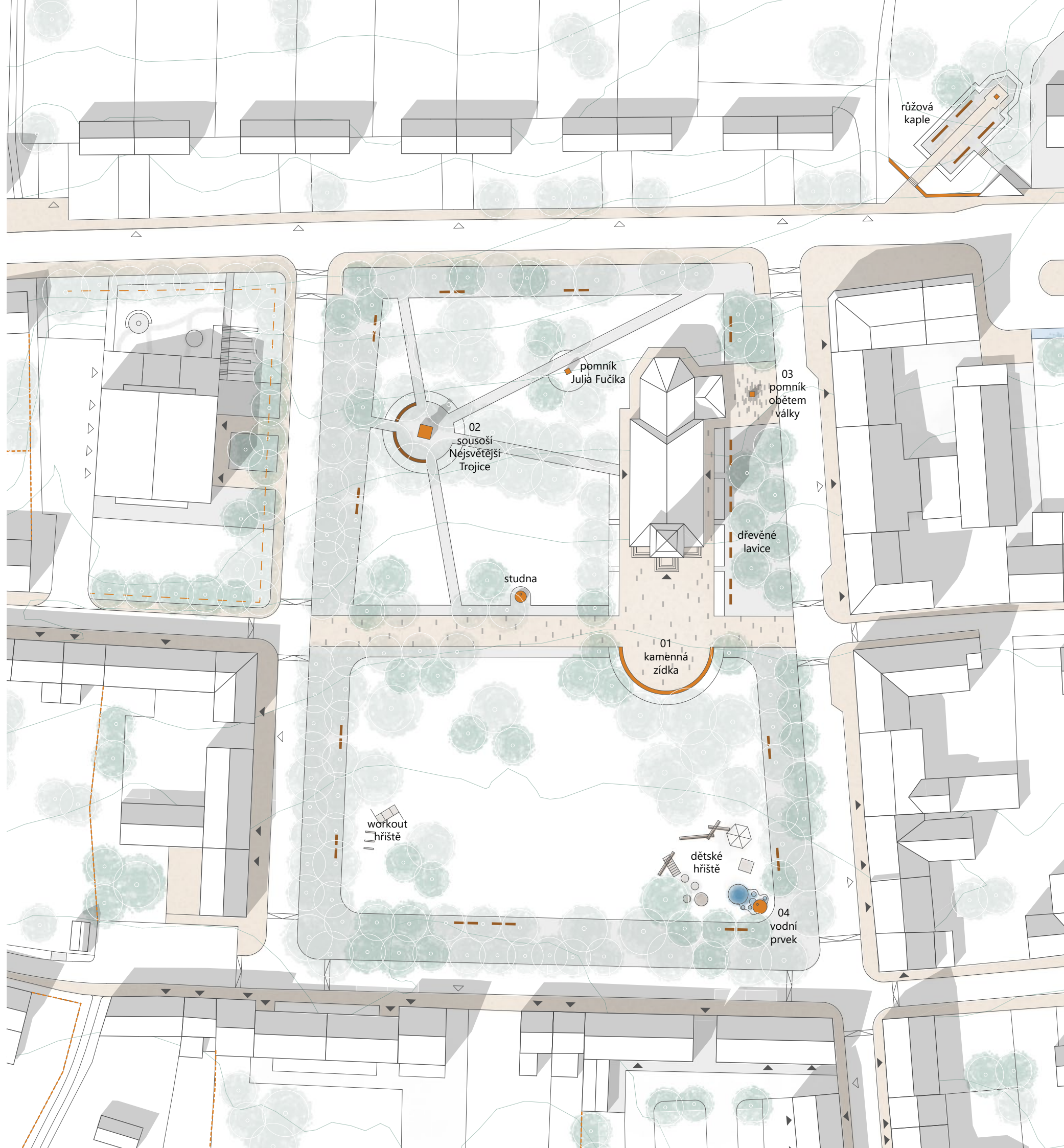

ŠTĚRKOVÝ PÁS

BYLINNÝ TRÁVNÍK

DROBNÁ ARCHITEKTURA

Dominantou severní části náměstí se stává barokní sousoší. Dvojici pomníků původně u hlavní příčné cesty návrh umísťuje každý zvlášť na čestné místo: pomník Julia Fučíka je přesunut na osu k zaniklému kostelu do kruhu stromů do brslenového záhonu, pomník obětem války k sakristii kostela. Podél obvodu celého náměstí jsou mezi stromy vytipována místa na umístění laviček, doplněny ve šterkovém pásu mohou být i stojany na kola či stoly z blízkých gastropodníků.

01 | KAMENNÁ ZÍDKA

Předprostor kostela uzavírá zídka z nepravidelného kamenného zdiva s použitím ortonuly, zrcadlící tak obklad soklu kostela. Jde o hlavní prvek k sezení na náměstí, po obvodu zeleného pásu jsou vytipována další místa pro umístění mobiliáře. Pás lavic je umístěn u růžových záhonů při kostele.

02 | SOUSOŠÍ

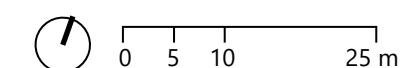
Sousoší Nejsvětější Trojice se stává dominantním prvkem severní strany náměstí navazujícími cestami v osách kaple na Mědníku, zaniklého kostela v zastávky autobusu a na boční vstup do kostela. Stávající kruh stromů kolem sochy je podpořen záhonem pachysandry a doplněn dřevěnou lavicí.

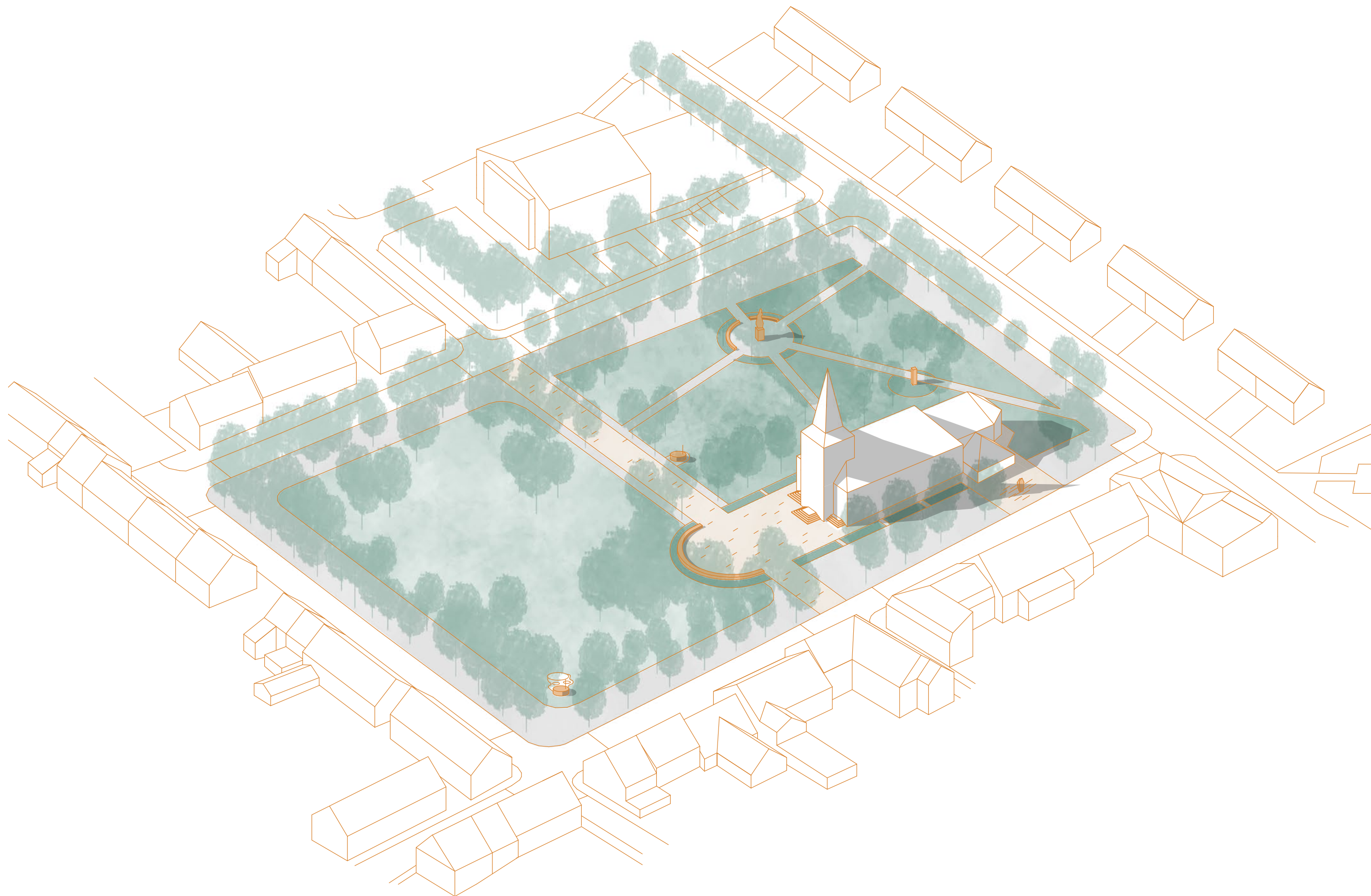
03 | POMNÍK OBĚTEM VÁLKY

Pomník obětem války je přesunut k fasádě sakristie, stává se centrálním bodem dlážděného prostoru, pod kterým se koncentrují betonové bloky, „vylomené kameny“ z paměti Měděnce, oběti války v podobě násilně odsunutého původního německého obyvatelstva.

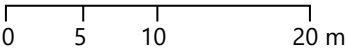
04 | VODNÍ PRVEK

V jižním cípu náměstí je stávající studna přetvořena ve vodní hrací prvek znázorňující pinky a odvaly z reliéfu kopce Mědníku, ze kterých postupně voda doputuje do zapuštěného jezírka.

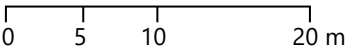

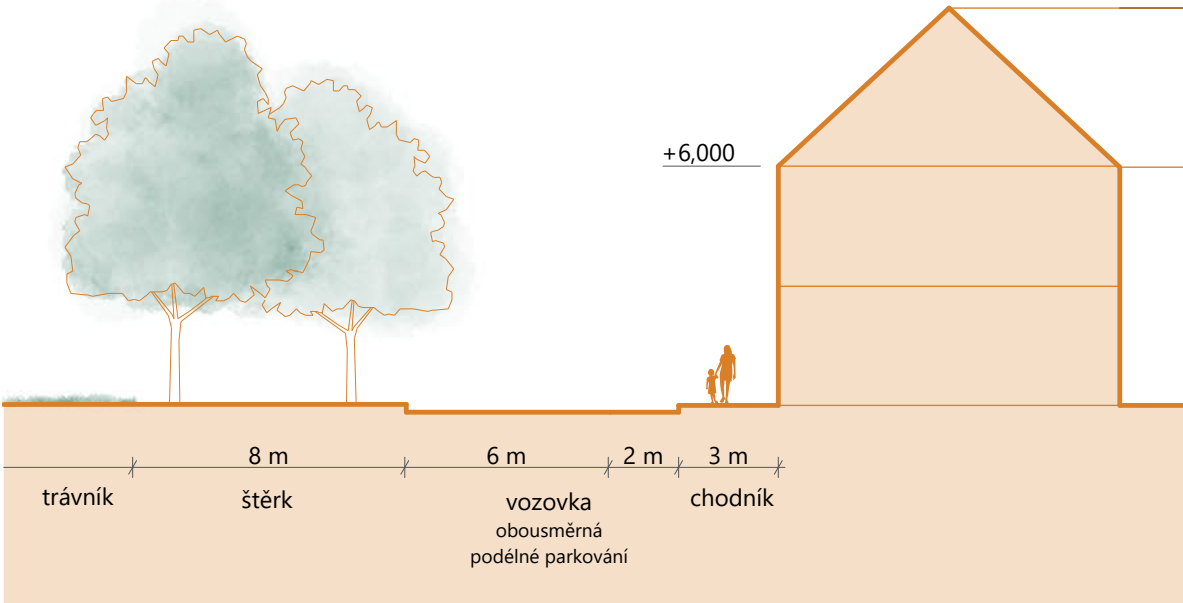
ŘEZ PŘÍČNÝ

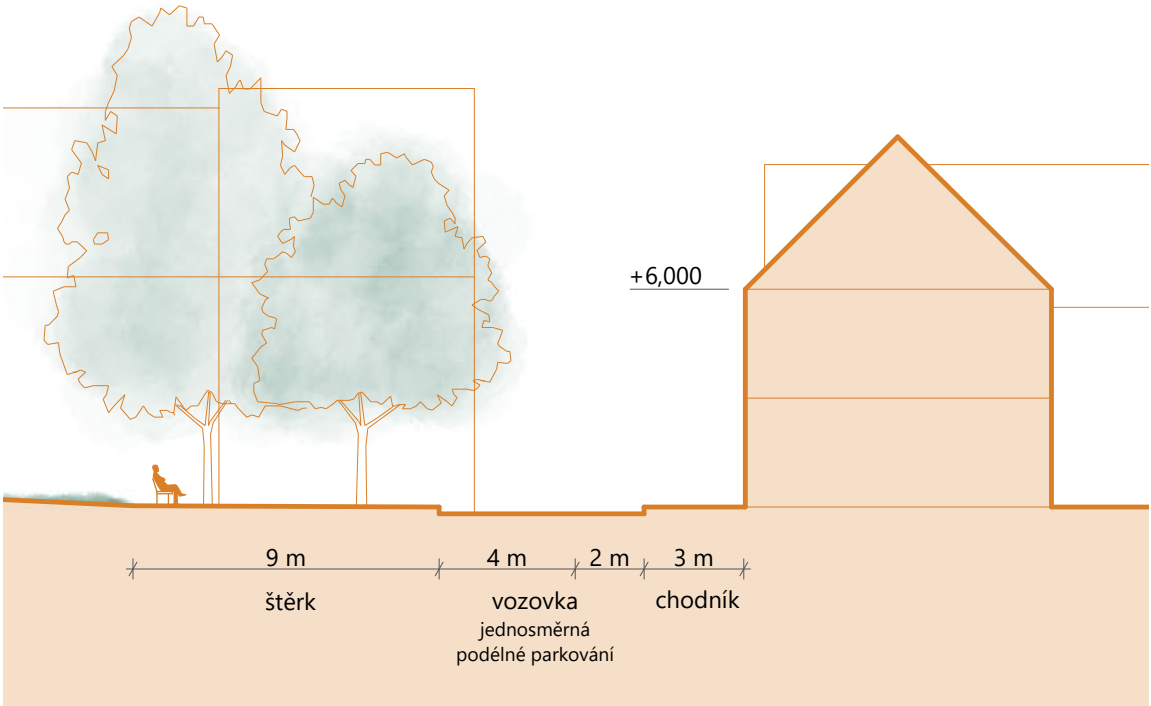
ŘEZ PODÉLNÝ

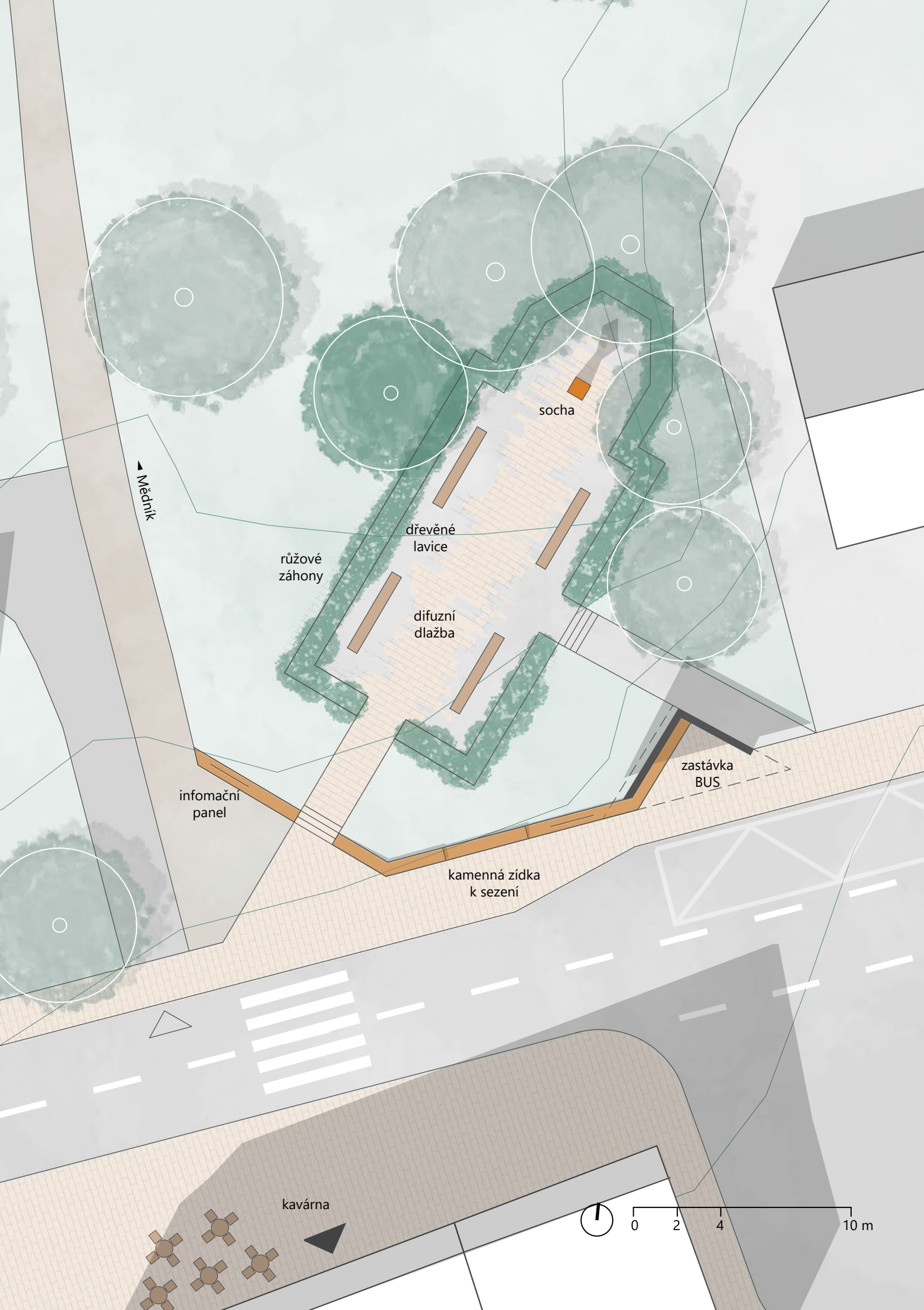

ULIČNÍ PROFIL - VÝCHODNÍ STRANA NÁMĚSTÍ

ULIČNÍ PROFIL - JIŽNÍ STRANA NÁMĚSTÍ

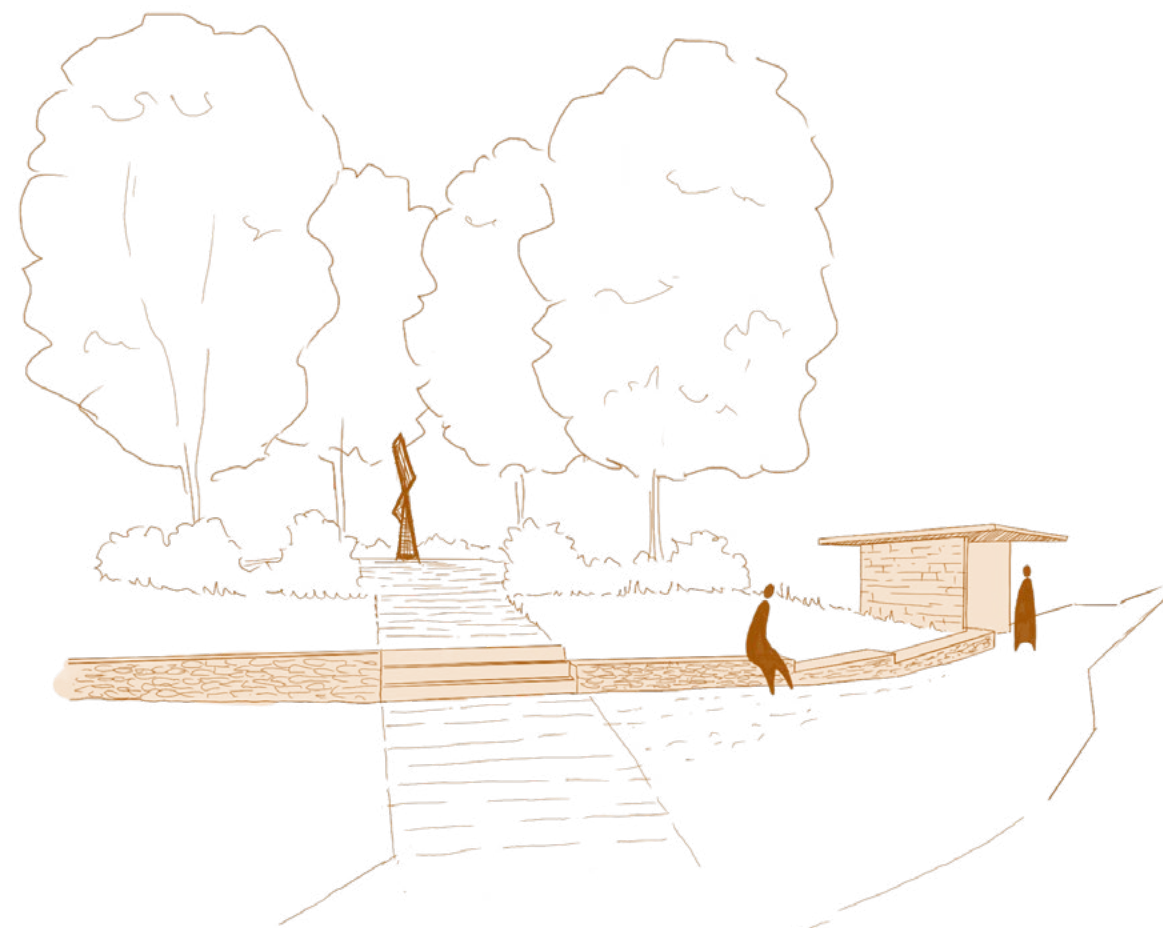
RŮŽOVÁ KAPLE

Na prostranství v ose severovýchodního cípu náměstí dříve stával protestantský kostel, zbořen byl počátkem 19. století, kdy byl postaven kostel na náměstí. O jeho podobě se dochovaly pouze nepřesné zmínky, jeho pravděpodobná podoba je zachycena na vedutě z počátku 18. století.

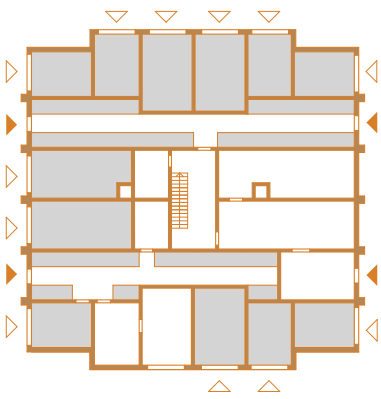
Návrh pracuje s nejasným umístěním a proporcemi původní stavby, podtrhuje jediný známý element, a to podélnou osu, ze které vycházela pozdější parcelace. Návštěvník kaple vystoupá po dlážděné cestě až do míst původního interiéru, kde se dlažba nepravidelně rozplývá do okolního šterku. Hranice jsou ještě dále rozetřeny půdopokryvnými růžovými keři (*Rosa 'Swany'*), které zastírají původní vymezení záhonu. V prostoru kaple jsou umístěny dřevěné lavice a v zakončení osy je navrženo místo pro umělecké dílo odkazující se na původní oltář s volně stojící sochou Panny Marie.

Předprostor kaple tvoří jakousi bránu výstupu na Mědník, slouží k shromáždění návštěvníků, a kromě lavic v kapli umožňuje sezení i na kamenné opěrné zídce. Ta plynule přechází do prostoru kryté autobusové zastávky ohraničené vyššími kamennými zdmi pro vytvoření závětrí.

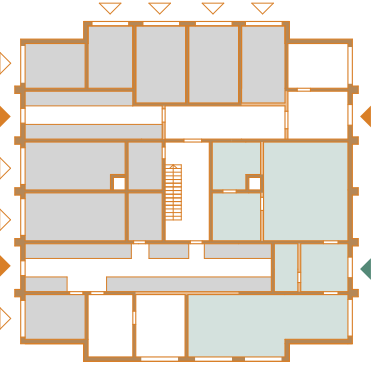

SOUČASNÝ STAV

NÁVRH

- sklepní prostory a garáže
- veřejný parter
- vstup / vjezd

PARTER BYTOVÉHO DOMU

Stávající bytový dům je v rámci urbanistické koncepce zachován, návrh pracuje pouze s úpravou navazujícího veřejného prostranství a drobnými úpravami stavebními, a to zejména z důvodu udržitelnosti a respektu k vynaložené energii výstavby, zároveň k velkému počtu bytových jednotek, které dům nabízí. Nejvíce ovšem jako zachování vrstvy vývoje sídla a hornické historie, kterou představuje.

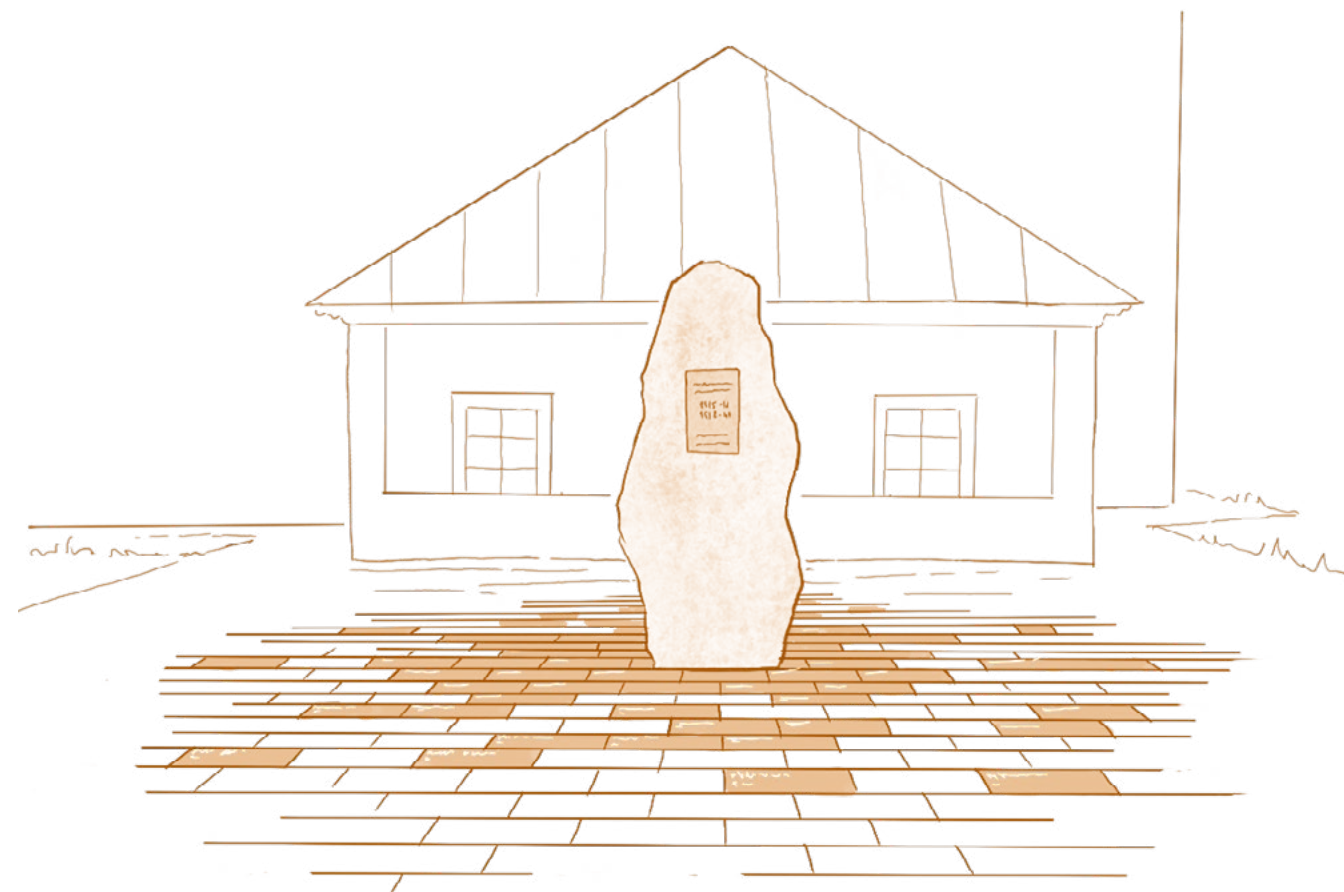
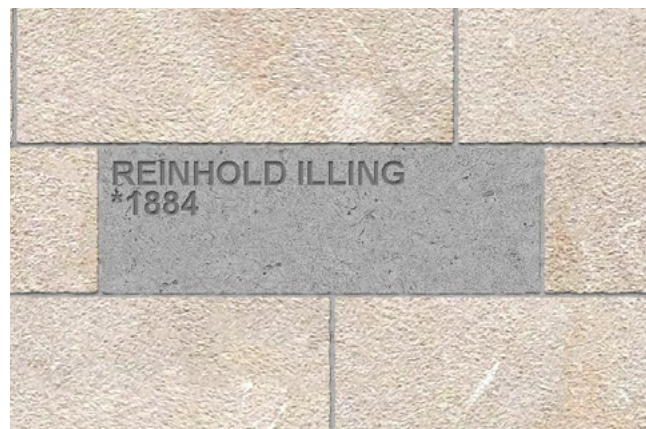
Bytový dům, ač nesleduje původní předválečné uspořádání sídla, je nositelem paměti místa a jeho zachování umožňuje uchovat vrstvy historického vývoje. Typická standardizovaná výstavba je zde doplněna o šikmou střechu a rustikální řád s místním kamenným obkladem, očividnou snahu zakomponovat budovu do místního kontextu.

Řešení proto navrhuje jeho citlivou rekonstrukci zaměřující se hlavně na otevření parteru do prostoru náměstí a postupné nahrazení garáží po obvodu budovy funkcemi aktivující veřejný prostor (například drobní komerce a služeb) pro zvýšení obytnosti a života bez popření minulosti. K severní fasádě je na úroveň 2NP přisazena terasa navazující plynule na hlavní silnici, v přízemí se nachází krytá parkovací stání. Terasa slouží částečně jako společný komunitní prostor, částečně jako soukromé zahrady s přímým vstupem z interiéru.

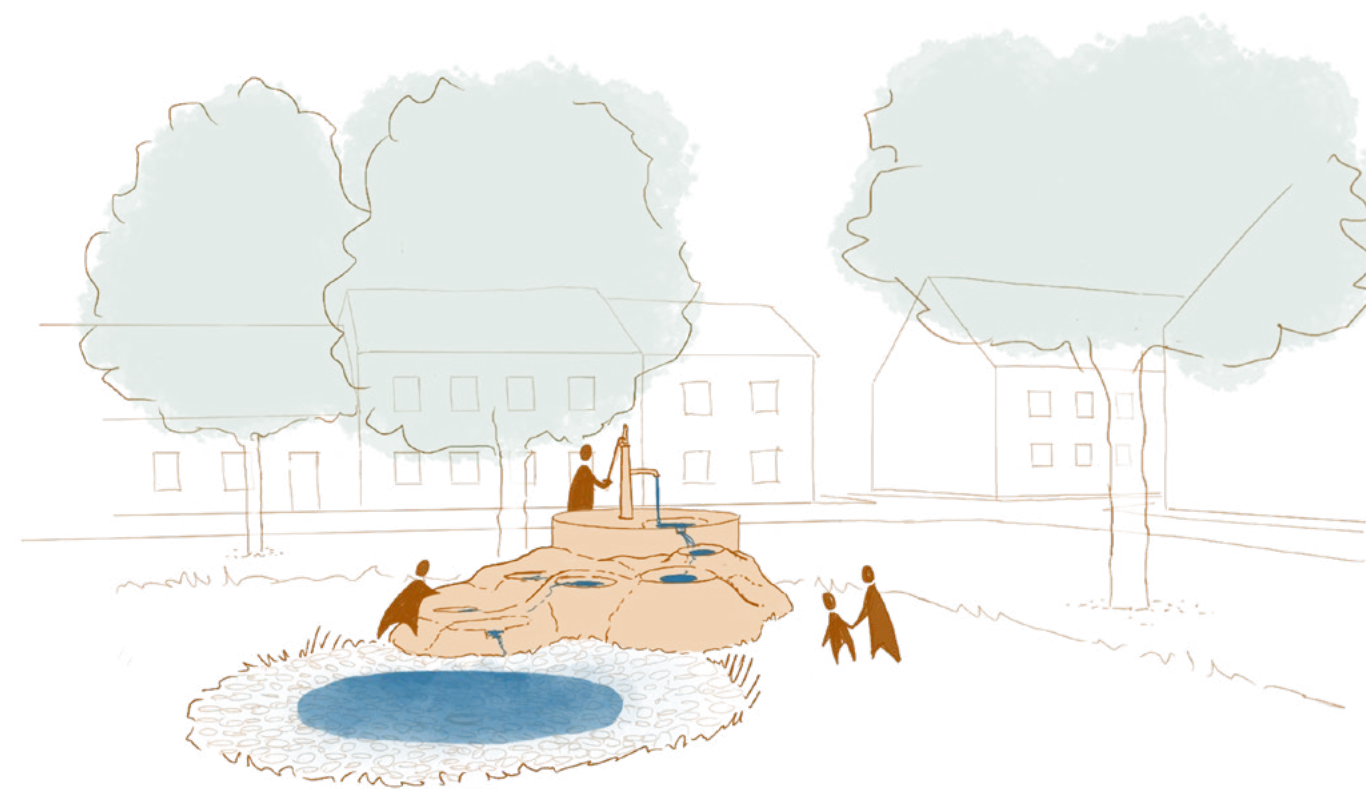
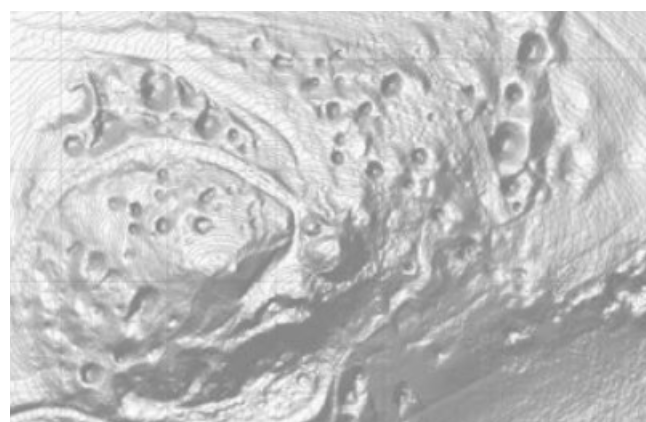
VYLOMENÉ KAMENY

Odkaz na násilný odsun původního obyvatelstva, kdy bylo až tisíc lidí vyhnáno ze svých domovů, představuje motiv vynechaných kamenů v dlažbě, vylomených a ztracených, bez kterých nemůže být paměť místa úplná. Vynechaná místa jsou vyplněna betonovými bloky, které jsou nerovnoměrně umístěny v celé dlažďené ploše náměstí a koncentrují se pod pomníkem obětem války. Do betonu jsou reliéfně otisknuta jména vyhnaných obyvatel.

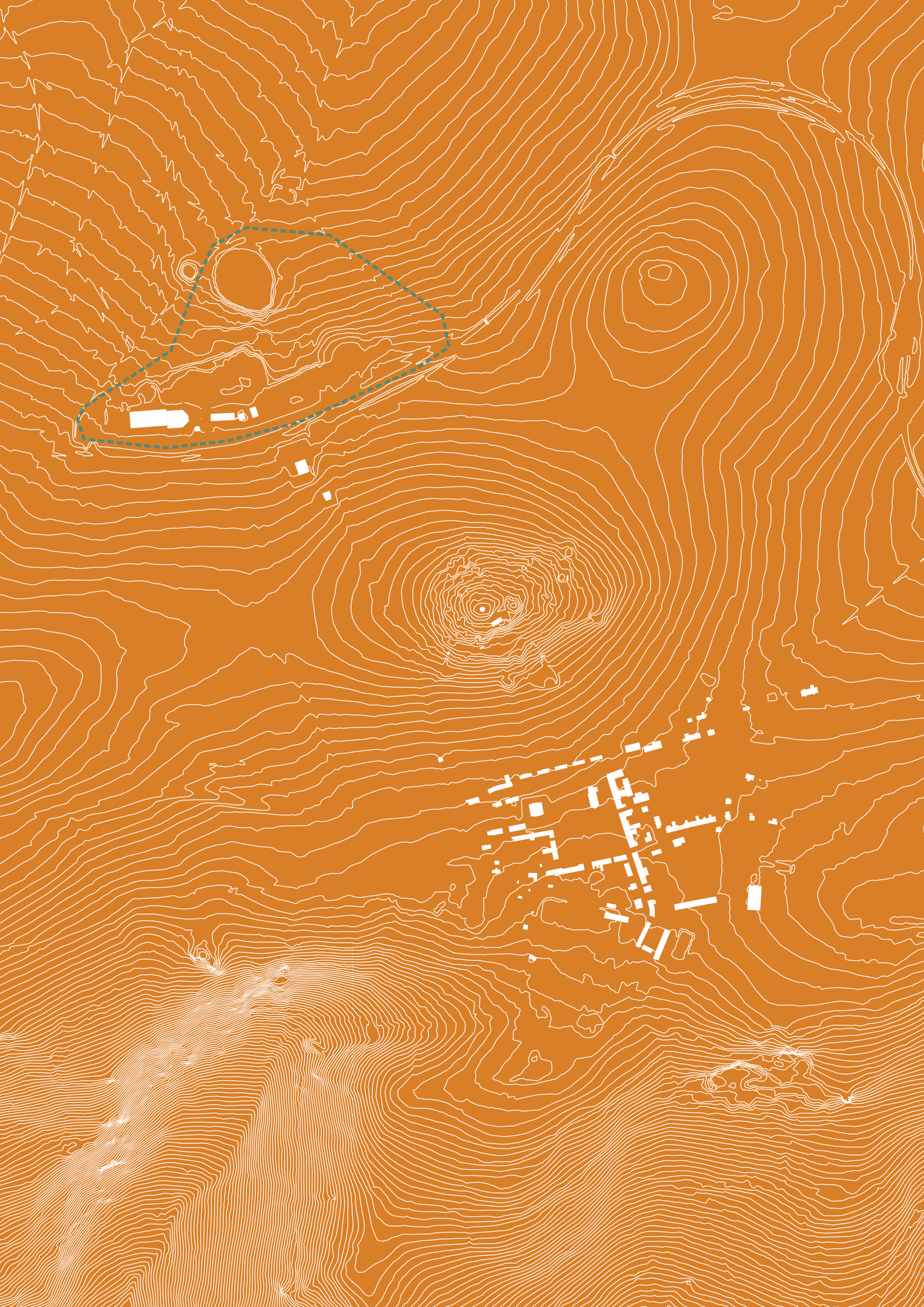
VODNÍ HRACÍ PRVEK

Studna v jihovýchodním cípu náměstí je přeměněna na vodní hrací prvek. Ke stávající skruži jsou přidány betonové „boule“, tvarované s menšími depresiemi jako odkaz na členitý reliéf vrchu Mědníku plného pinek a stop po odvalech. Voda z pumpy mezi betonovými pinkami postupně putuje do jezírka, kde se pomalu vsakuje či se odvádí do akumulační nádrže pro zacyklení vodního okruhu.

Stupferberg im Erzgebirge.

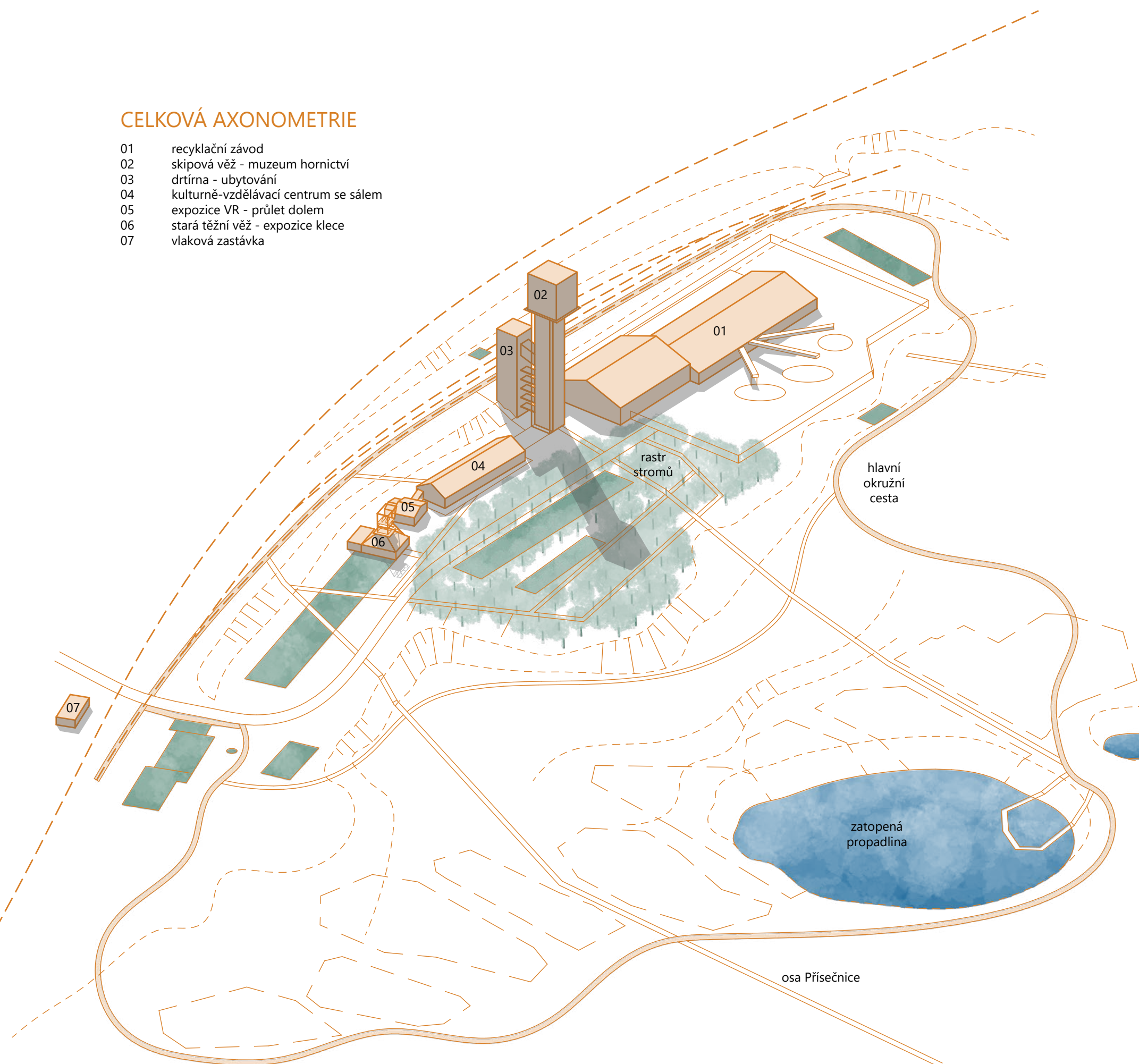

3 DŮLNÍ AREÁL

CELKOVÁ AXONOMETRIE

- 01 recyklační závod
- 02 skipová věž - muzeum hornictví
- 03 drtírna - ubytování
- 04 kulturně-vzdělávací centrum se sálem
- 05 expozice VR - průlet dolem
- 06 stará těžní věž - expozice klece
- 07 vlaková zastávka

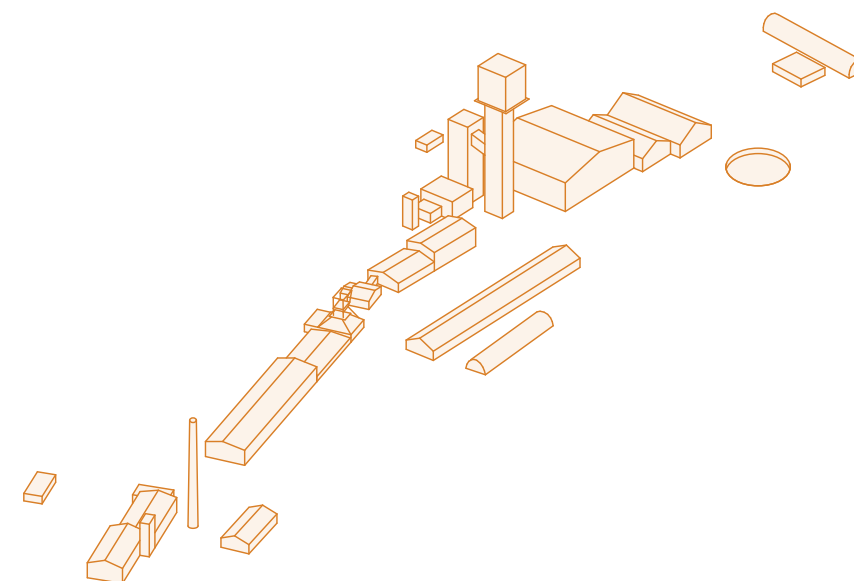
KONCEPT

Návrh v rámci akademické práce pracuje s nedávným stavem areálu, kdy k demolici dvojice věží nedošlo. Hlavním konceptem je zpřítomnění provozu železného dolu – jak budov na plošině, tak podzemního systému chodeb, který se na povrchu zhmotňuje v podobě krajinného parku.

Zpřítomnění důlního systému probíhá ve dvou hlavních úrovních – přímých cestách napříč areálem, šterkových či vysekaných v trávniku, které sledují osu podzemních chodeb, a vymezených ploch těžebních komor v okolí propadliny pastvou, jako mokřadní biotop či s dřevěným molem na vodní hladině.

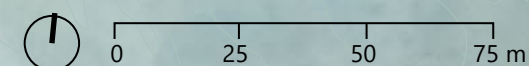
Centrální plošina je sjednocena výsadbou stromů v pravidelném rastru ve šterkovém loži jako kontrast k přirozeným sukcesním plochám pod svahem. Stávající budovy (dvojice betonových věží a stará těžní věž se strojovnou) doplňuje šachetní budova těžní věže, kulturně-vzdělávací centrum s multifunkčním sálem pro pořádání přednášek či workshopů, a recyklační stanice přibližně na půdoryse zaniklé úpravně. Jedná se o reálný záměr současného vlastníka a návrh slouží i jako doklad toho, že lze pozemky stále ekonomicky využít i při zachování paměti místa a podpoření kulturního a vzdělávacího potenciálu.

PŮVODNÍ STAV PŘED DEMOLICÍ

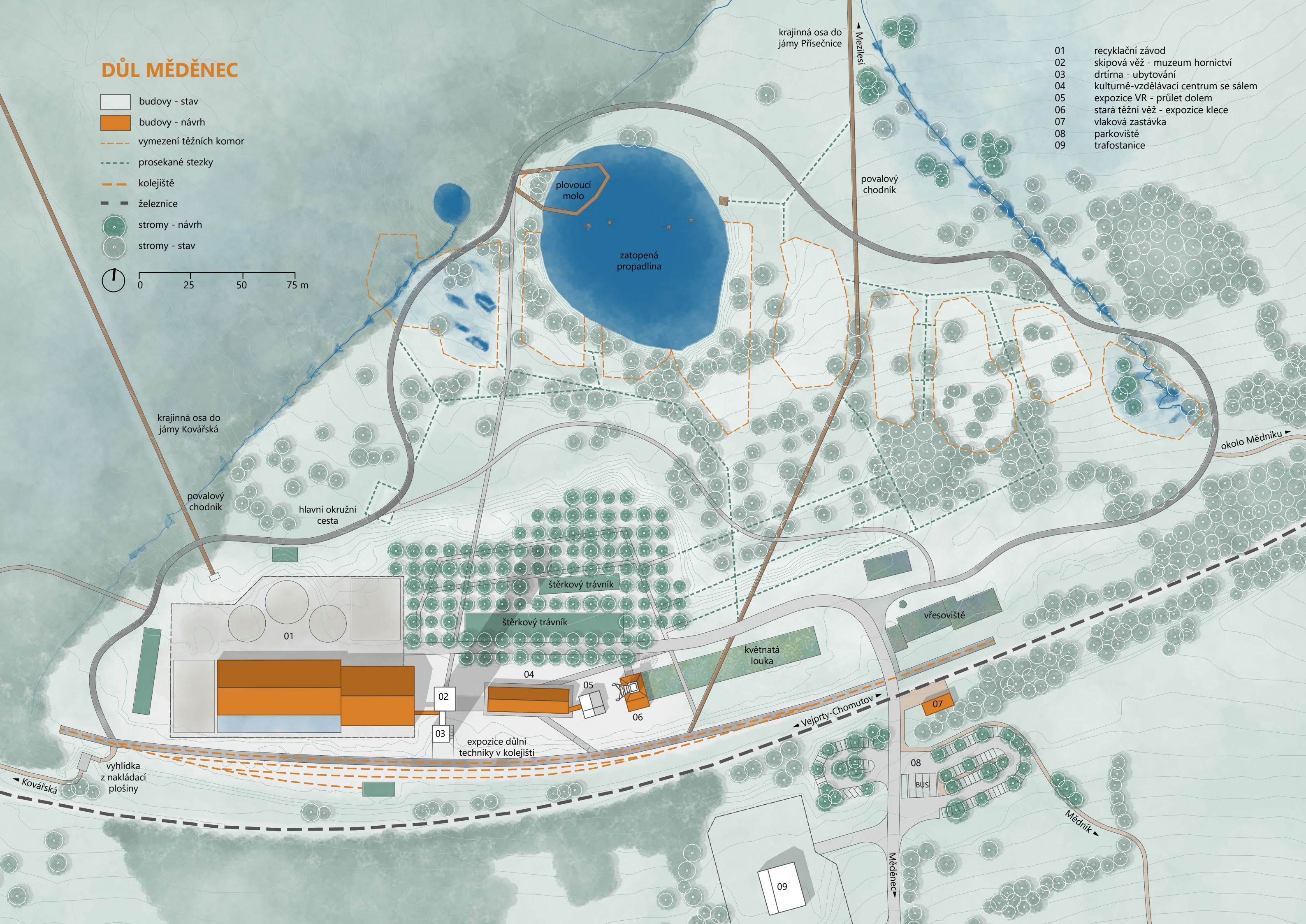

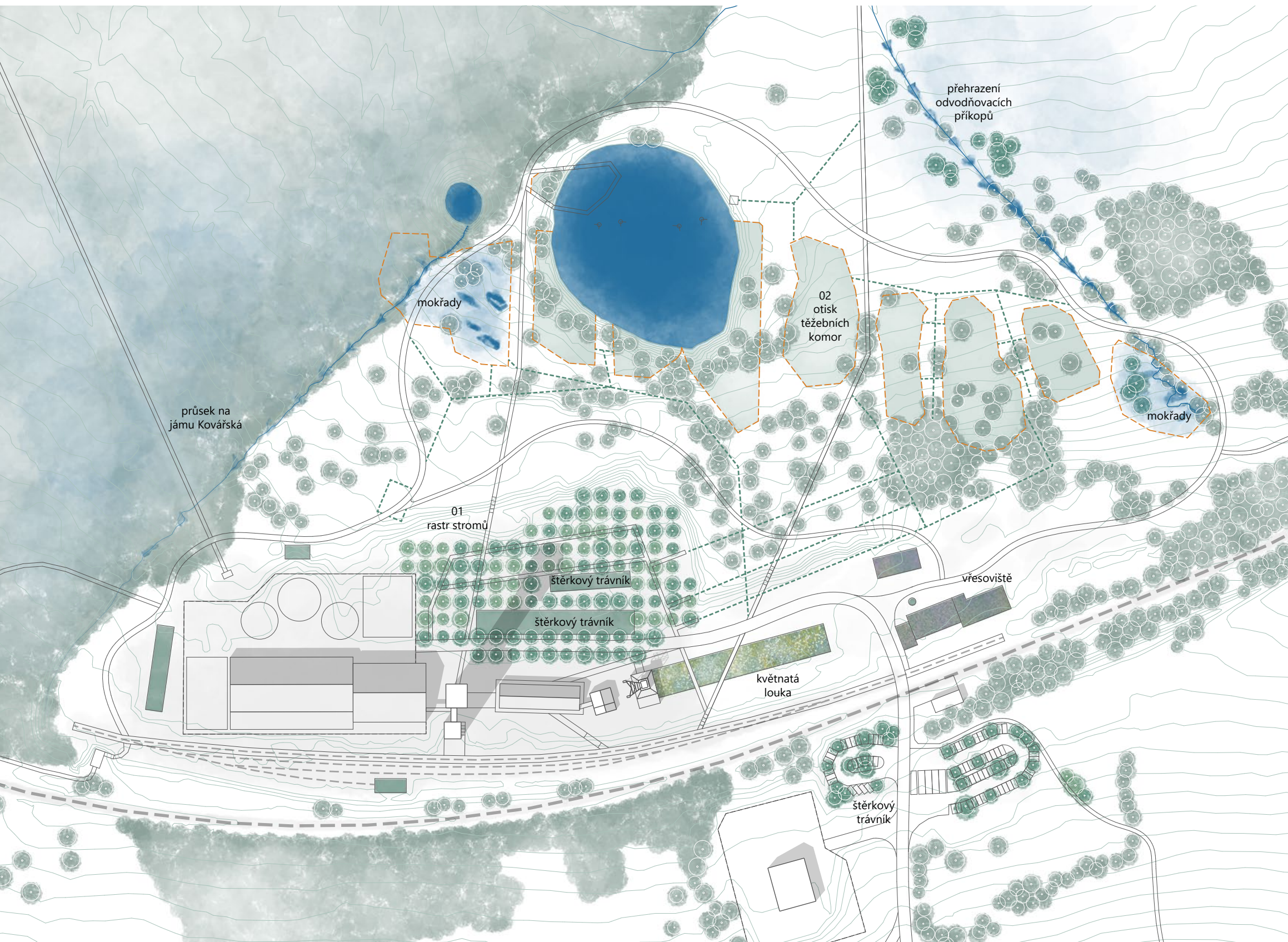
DŮL MĚDĚNEC

- budovy - stav
- budovy - návrh
- vymezení těžních komor
- prosekané stezky
- kolejiště
- železnice
- stromy - návrh
- stromy - stav

- 01 recyklační závod
- 02 skipová věž - muzeum hornictví
- 03 dřtina - ubytování
- 04 kulturně-vzdělávací centrum se sálem
- 05 expozice VR - průlet dolem
- 06 stará těžní věž - expozice klece
- 07 vlaková zastávka
- 08 parkoviště
- 09 trafostanice

PRÁCE SE ZELENÍ

Plochy po zaniklých budovách důlního areálu jsou ve štěrkové ploše zvýrazněny jako extenzivní zeleň. Rozlišeny jsou na tři hlavní typy – květnatou louku v ose těžní věže, vřesovištní plochy odkazující na přirozený výskyt vřesu na Mědníku, a štěrkové trávníky jako zelené pokoje mezi rastrem stromů ve štěrkovém loži.

01 | RASTR STROMŮ

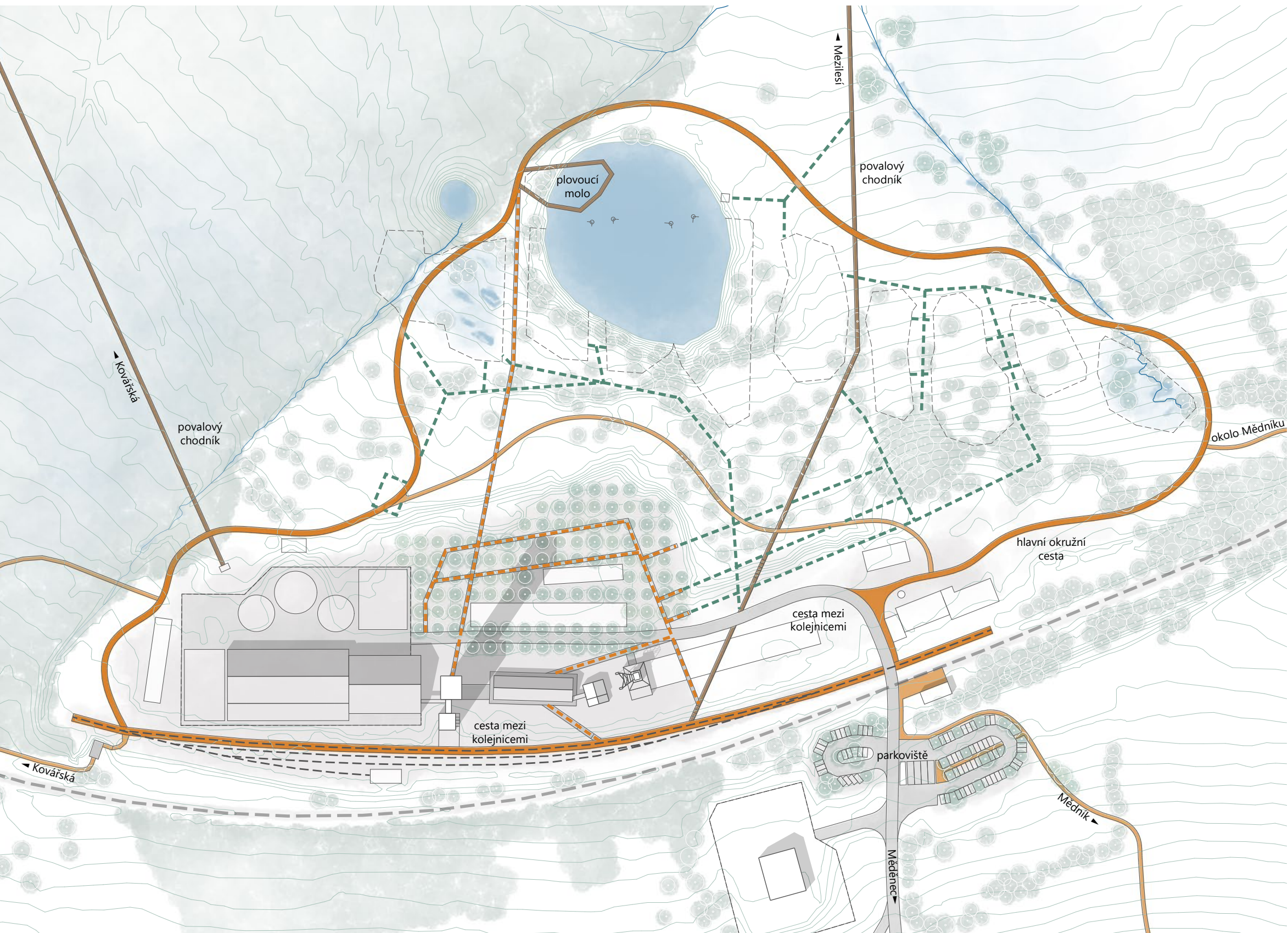
Na hlušinové plošině je vysazen pravidelný rastr stromů 9x9 m, výrazný uměle působící geometrický prvek kontrastu se sukcesní vegetací ve zbytku areálu. Výsadba se rozpíná se přes silnici, k těžní věži až na okraj srázu a sjednocuje tak celý areál. Stromy ve skeletovité půdě tvoří nepravidelné skupinky břízy (*B. pendula*), jeřábu (*S. aucuparia*) a především hlohu (*C. monogyna*), jehož nepravidelný habitus zjemňuje přísnou geometrii výsadby.

02 | OTISK TĚŽEBNÍCH KOMOR

Otisk těžebních komor na zemském povrchu je realizován vymezením pastvou, kdy menší stádo může rotovat mezi jednotlivými komorami. Rozdílným managementem se mění skladba společenstev a komory se v průběhu sezón odlišují od okolní zeleně. Krajní plochy jsou kvůli vlhkému prostředí vymezeny jako mokřadní biotopy, komory zasahující k propadlině jsou pro nebezpečí pádu vymezeny pouze vysekaným obrysem. Nejmenší z komor je vymezena dřevěným molem. V plochách komor dojde k probírce dřevin a k ponechání pouze vzrostlých perspektivních stromů.

VODNÍ REŽIM

Návrh pracuje se zahrazením odvodňovacích příkopů dřevěnými hrázkami, které vytvářejí jak na pastvině, tak v lese kaskádovitý mokřadní systém zadržující vodu v krajině a obnovující přirozený vodní režim náhorního rašeliniště. V místech mokřadů jsou pěší stezky vedeny po dřevěných povalových chodnících. Krajní těžební komory jsou pro přirozenou vlhkost místo pastvy zdůrazněny jako mokřadní biotopy.

CESTNÍ SÍŤ

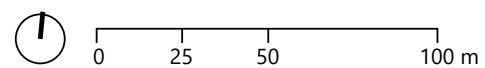
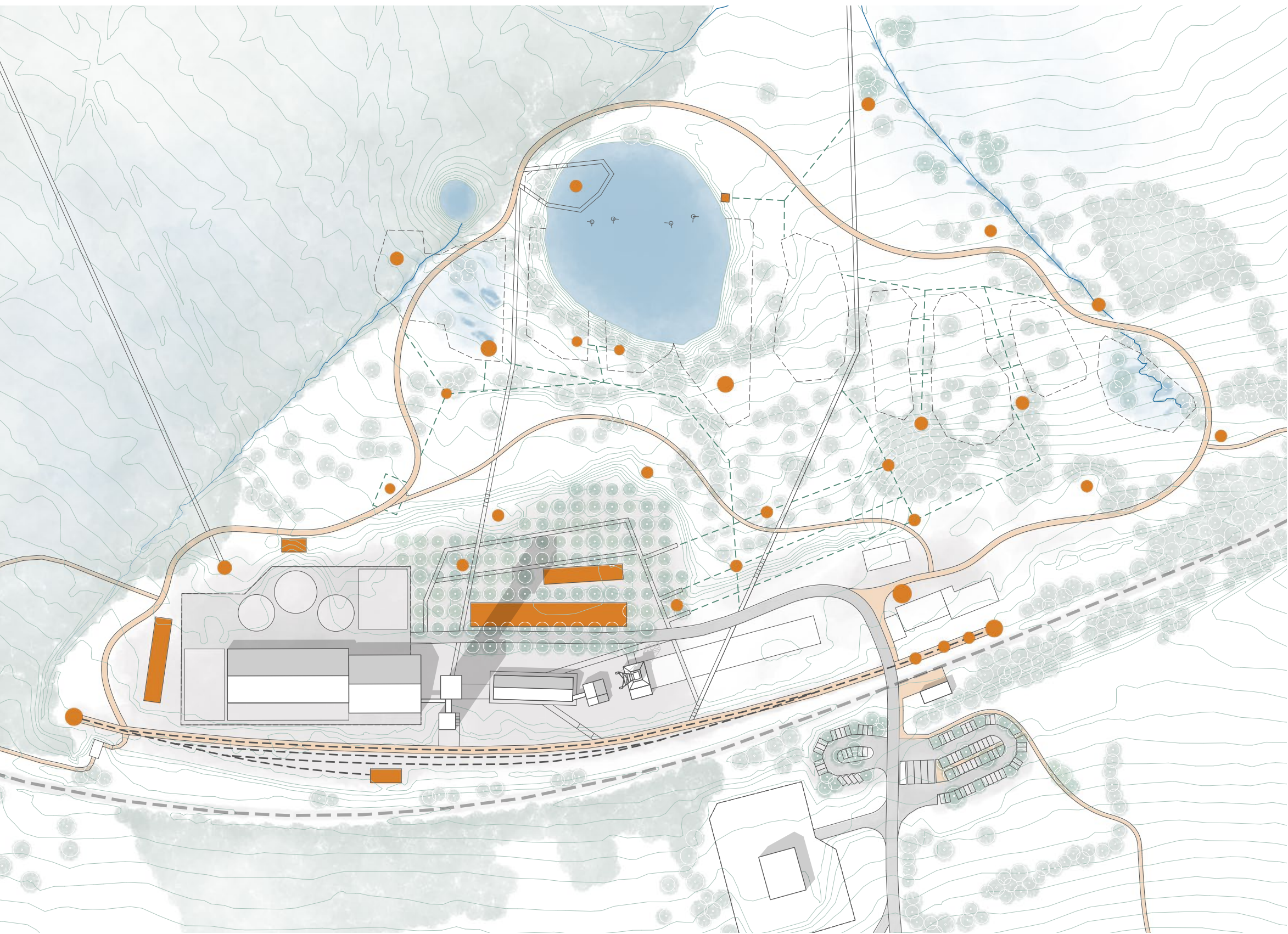
Cestní síť lze rozdělit na dva typy: přímé linie kopírující osu podzemních chodeb a křivky vyznačující nová funkční propojení areálu včetně hlavní okružní trasy. Dodatečným druhem je cesta vymezená kolejnicemi uzavírající areál z jižní strany.

Hlavní okružní cesta je široká 3 metry, jako materiál je zvolen štěrk pro zajištění pojízdnosti za jakéhokoli počasí a malých nároků na údržbu. Trasování je navrženo tak, aby sklon byl co nejmenší a procházka pohodlná pro všechny návštěvníky. Cesta prochází přes kolejiště, stáčí se podél hranice lesa a po obkroužení propadliny se vrací zpět na hlavní plošinu areálu od východu. Navazuje na ní několik pěších cest pokračujících do okolní krajiny.

Otisky podzemních chodeb napříč areálem jsou trojího typu – povalové chodníky, které sledují osu překopů, chodeb spojující jámy napříč revírem (zde jáma Kovářská a Přisečnice), dále štěrkové cesty na plošině vymezené betonovými obrubami a jednou cestou vycházející v přímé linii ze skipové věže, a nakonec síť vysekaných či prošlapaných cest v sukcesní ploše pod svahem.

Areálem prochází komunikace pro automobily pro potřeby zásobování a provozu recyklačního závodu. Parkoviště pro návštěvníky včetně autobusových stání je vymezeno před železniční tratí.

- okružní cesta - návrh
- - - linie podzemních chodeb - štěrk
- - - linie podzemních chodeb - vysekané
- linie překopů - povalový chodník
- - - kolejiště

LAND ART

Krajinný park sledující stopy těžby je koncipován jako tvořící prostor pro landartové umělce. Díky zázemí a umělecké dílně v kulturním centru jsou vytvořeny podmínky pro společné workshopy a propojení místních umělců s komunitou a identitou místa. Umělecké instalace tak mohou plně využít osovitost a množství průhledů napříč parkem. Navržená cestní síť tvoří pouze základní rámec areálu, jednotlivá rozcestí postupně získávají vlastní význam a zakotvení v prostoru díky uměleckým instalacím. Areál postupně ožívá.

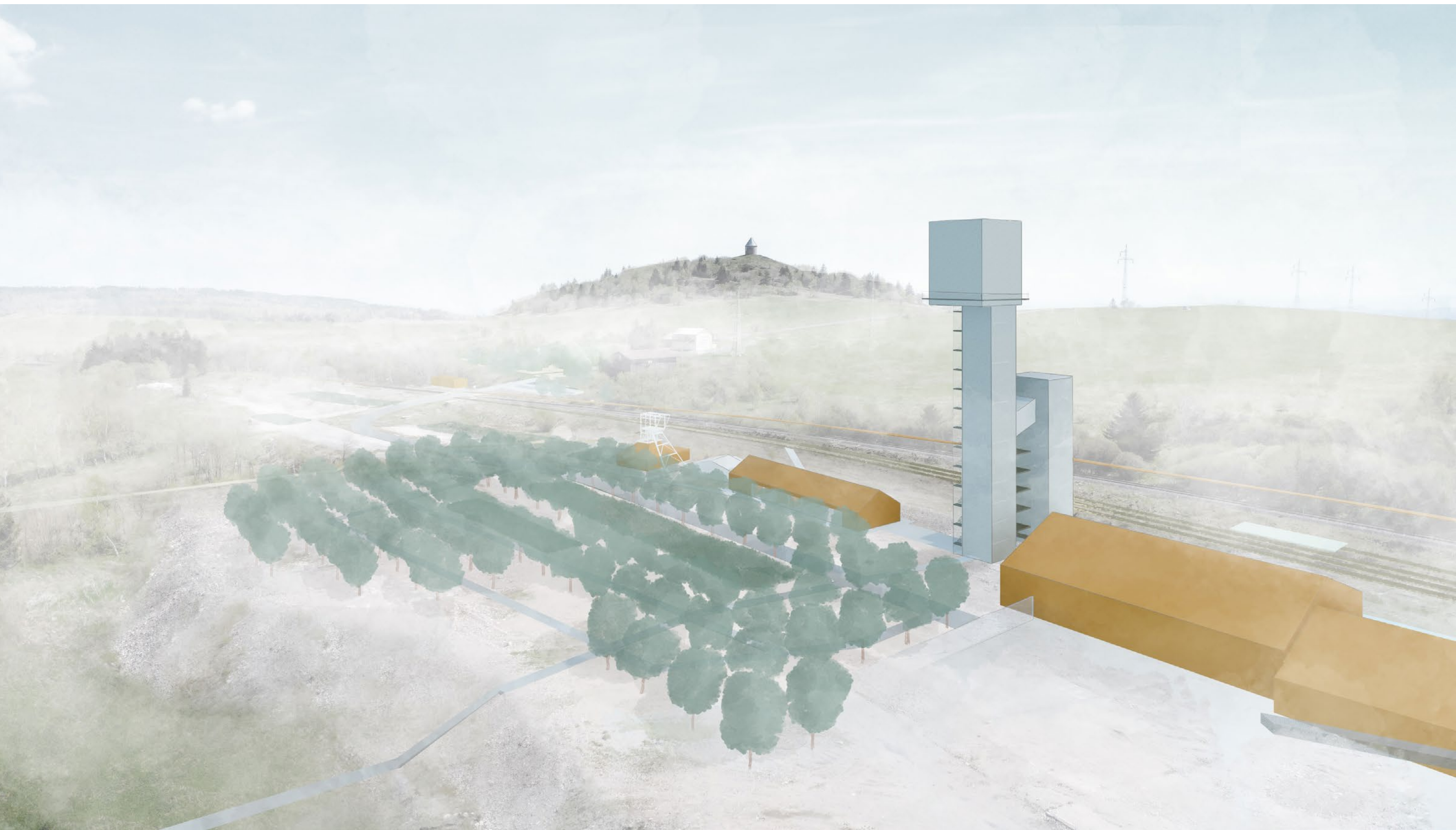
Výhledová plošina ve skipové věži umožňuje rozhled do širého okolí z ptáčích perspektiv a poskytuje možnost vnímat i rozsáhlou krajinu díla zasahující i do okolních pastvin.

Nedaleký landartový festival Königsmühle u Kovářské ukazuje, že zájem o uchopení zapomenuté krajiny uměleckými instalacemi zde existuje a dokáže vytvořit silnou komunitu. Inspirací pro návrh je například skanzen v Mayrau u Kladna či umělecké instalace u Porúří dodávající zapomenutým místům novou identitu.

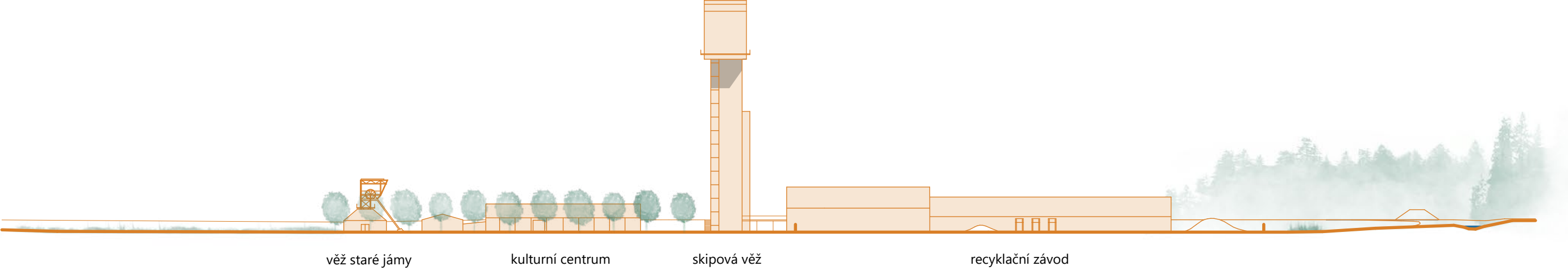

Kurt Gebauer, skanzen Mayrau, Kladno

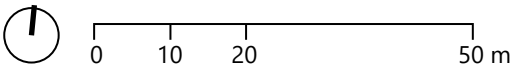
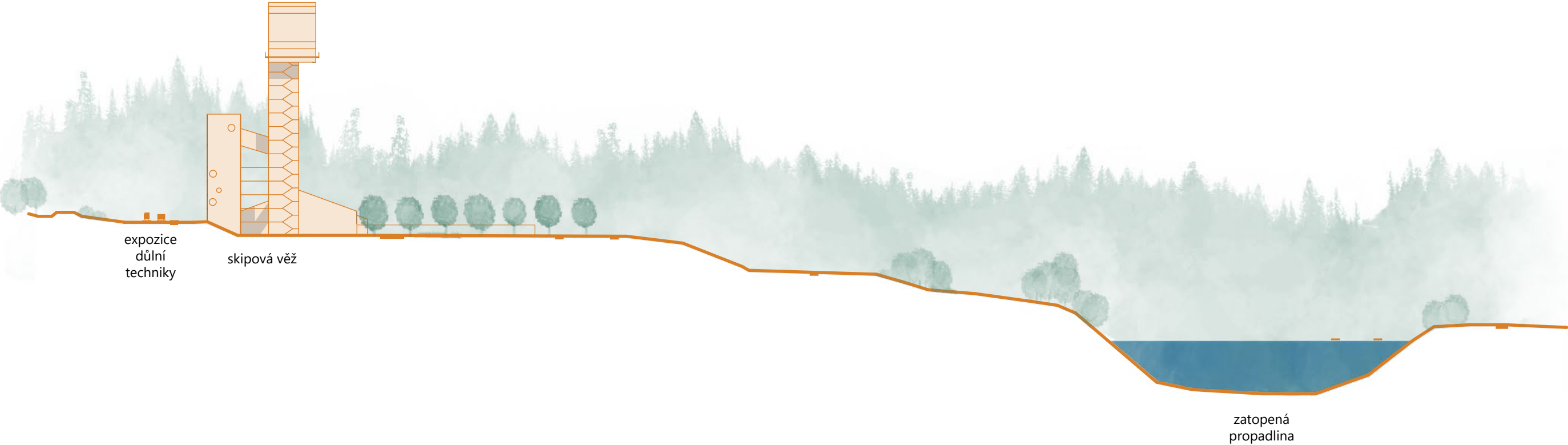
● vytipovaná místa pro umístění uměleckých děl

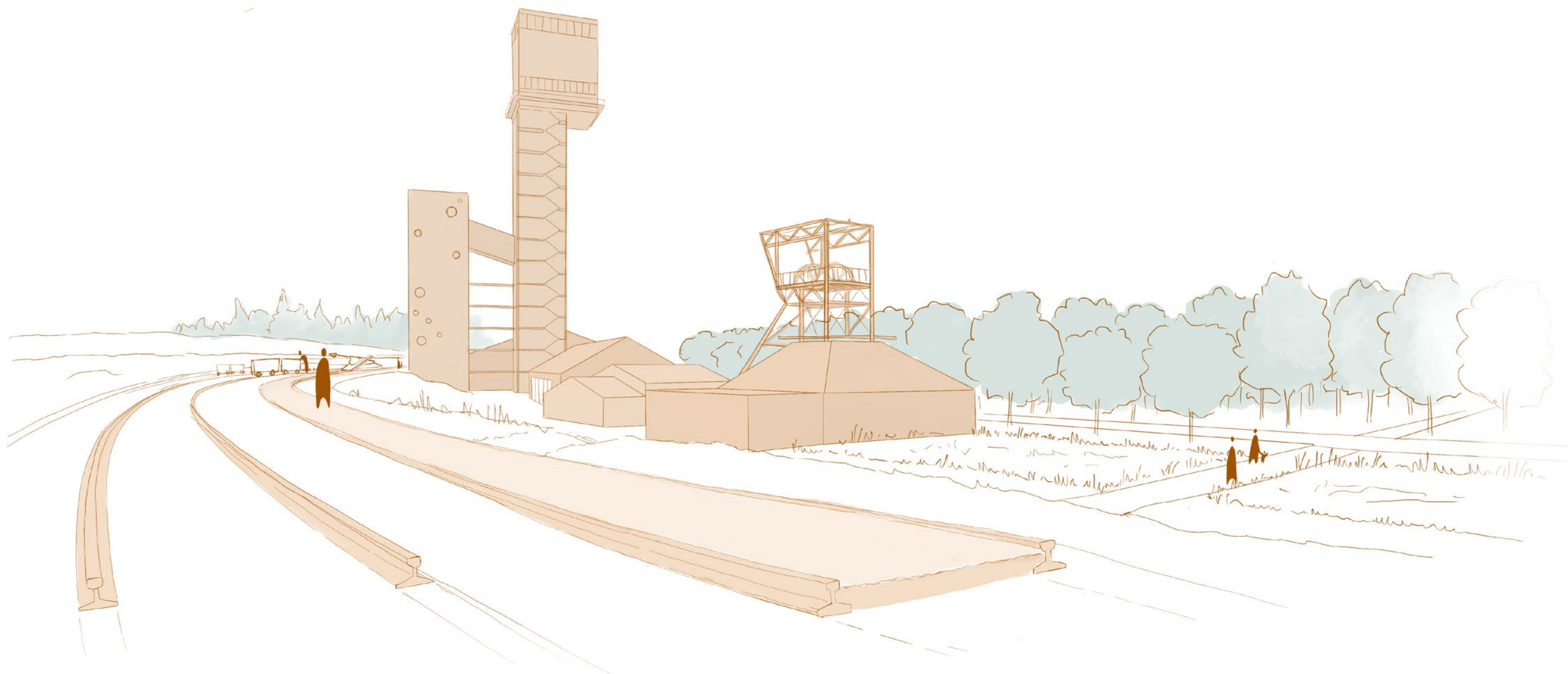

PODÉLNÝ ŘEZ

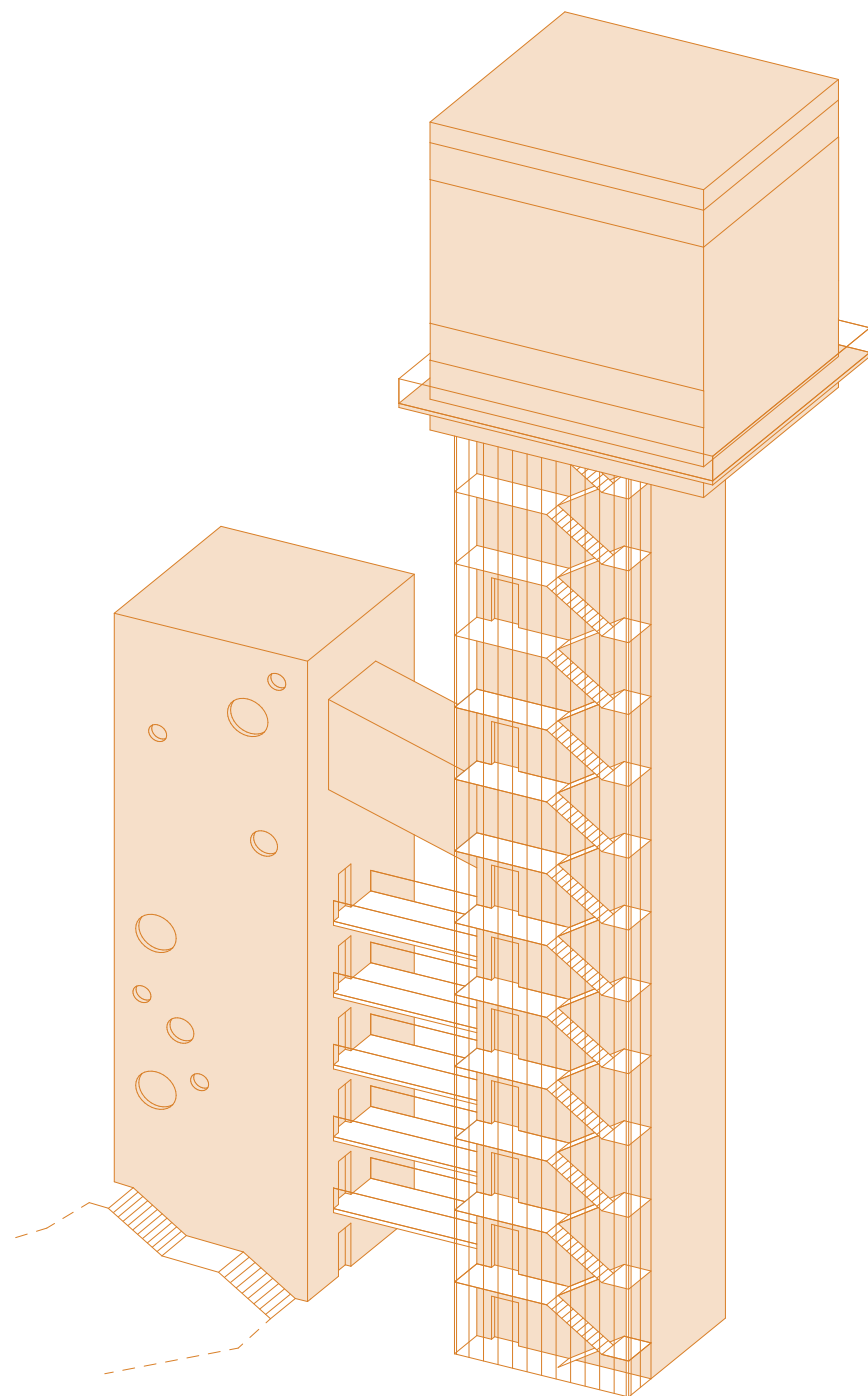
PŘÍČNÝ ŘEZ

koleje s exponáty důlní techniky

koleje jako obruby štěrkové cesty

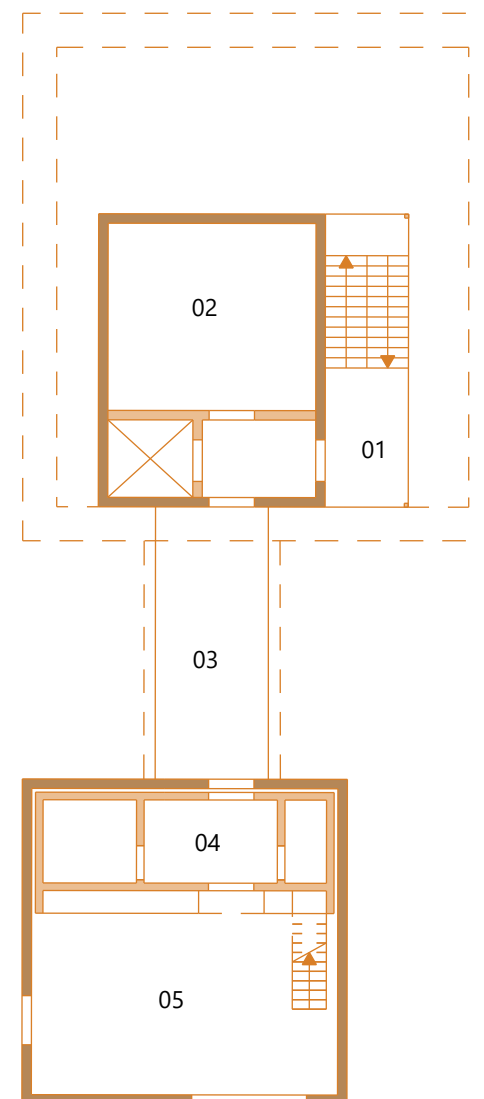
SKIPOVÁ VĚŽ

Návrh v rámci akademické práce pracuje se stavem areálu, kdy k demolici dvojice věží nedošlo. Zachované dominantě dává nový význam spojením s hornickým muzeem a vyhlídkovým ochozem.

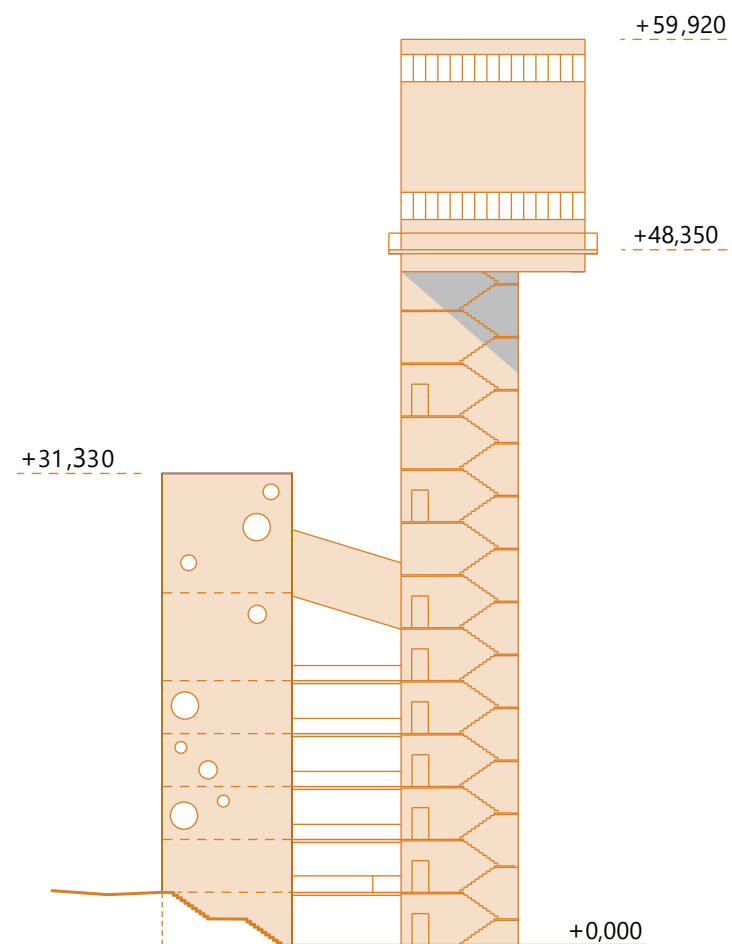
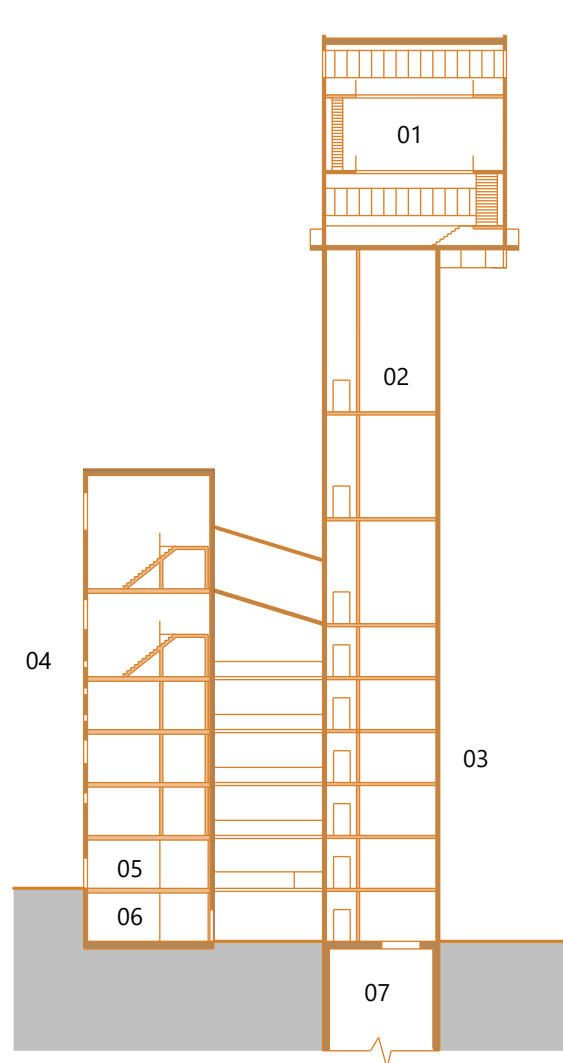
Nové využití skipové věže představuje kombinaci výstavních a expozičních ploch pro potřeby hornického a geologického muzea. Betonové místnosti bez oken, často i přes více podlaží, nabízí ideální prostředí pro netradiční výstavy kombinující projekci a světelné instalace. Horní část věže je věnována expozici strojovny s autentickým vybavením, doplněný ochoz v několika úrovních nabízí daleké výhledy do krušnohorské krajiny.

Nižší objekt drtírny je pomocí vložených buněk transformován na zážitkové ubytovací zařízení, surová betonová fasáda je prolomena kruhovými otvory s jedinečnými výhledy.

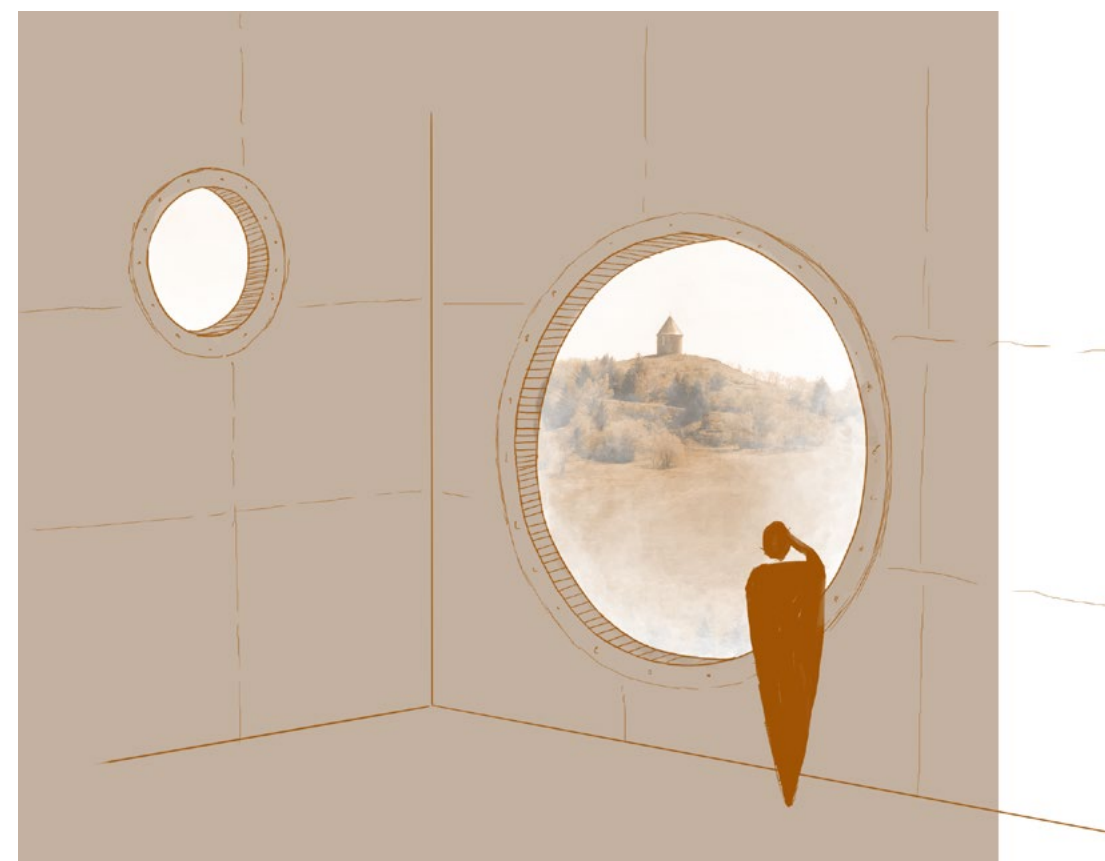
Hlavní vertikální komunikaci tvoří ocelové schodiště přistavěné k východní fasádě skipové věže, objemově nevychýlající mimo vykonzolovanou strojovnu. Celá konstrukce je obalena kovovou sítí. Horizontální propojení věží tvoří subtilní ocelové můstky, které slouží jako vstupy k jednotlivým ubytovacím jednotkám, speciální vstup se nachází i v zachovaném kovovém tunelu.

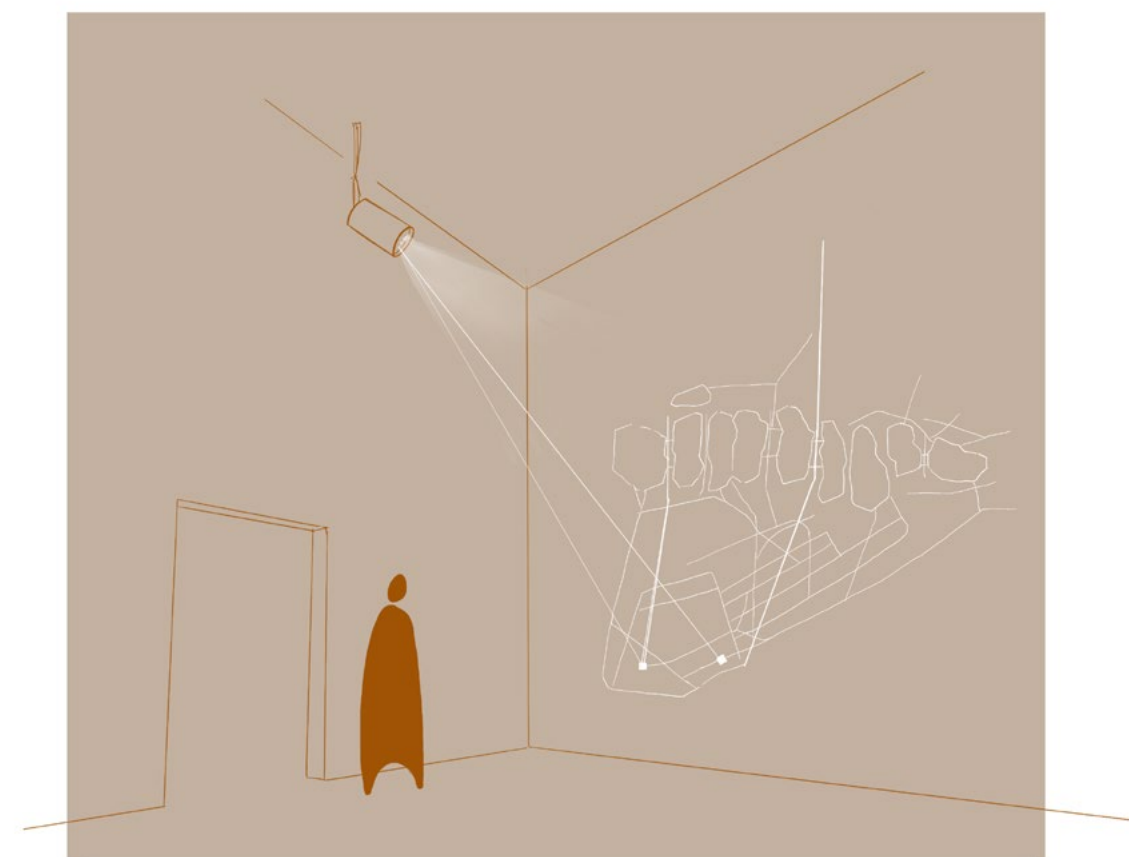
- 01 ocelově schodiště
- 02 expozice - muzeum hornictví
- 03 spojovací krček
- 04 buňka zázemí, úložný prostor
- 05 dvoupatrová ubytovací jednotka

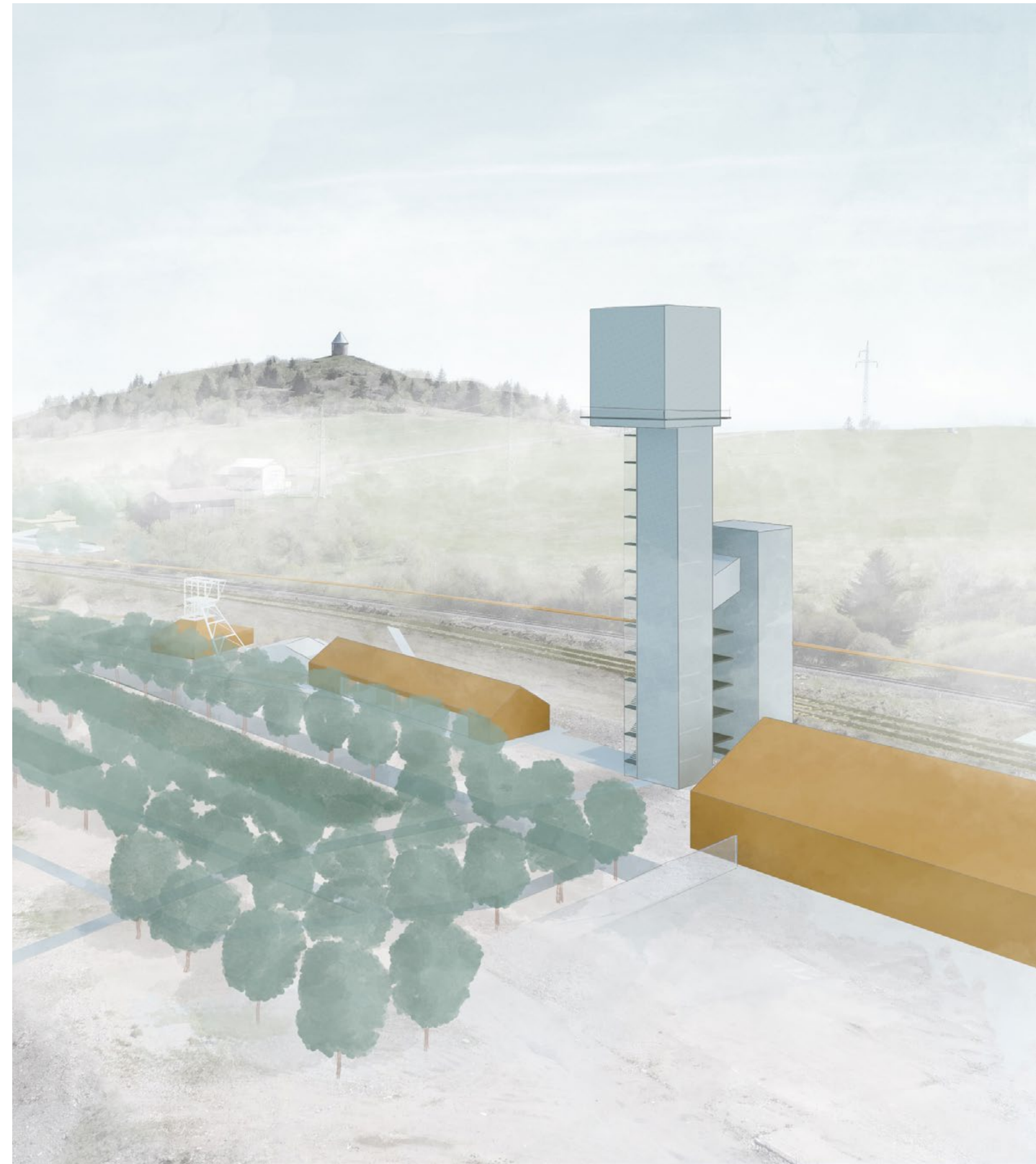
- 01 expozice strojovny s vyhlídkou
- 02 umělecká projekce
- 03 expoziční prostory
- 04 ubytovací buňky
- 05 vstup
- 06 šatny, WC
- 07 skipová jáma

ubytování s výhledem na Mědník

expozice hornického muzea

DOKLADOVÁ ČÁST

ZDROJE

LITERATURA A DOKUMENTY

- BINTEROVÁ, Zdeňka. Zaniklé obce Chomutovska. Díl 5, Přísečnicko. Chomutov: Okresní muzeum, 1996.
- CÍLEK, Václav; KORBA, Milan a MAJER, Martin. Podzemní Čechy: dvánáct knih o tom, jak české hornictví utvářelo osud země. Praha: Eminent, 2015. ISBN 978-80-7281-497-8.
- Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří - Aktualizace Management Planu pro českou část statku na období 2022–2026. Online. Montanregion Krušné hory – Erzgebirge, o.p.s, 2021. Dostupné z: https://www.montanregion.cz/images/dokumenty/management_plan_2022_2026.pdf. [cit. 2025-02-08].
- PÁRAL, Matěj. Návrh na prohlášení věci za kulturní památku - areál dolu Měděnec. 2019. Dostupné také z: https://iispp.npu.cz/mis_public/documentDetail.htm?id=1431408.
- URBAN, Michal a CRKAL, Jiří. Po stopách historie obce Měděnec a okolí. Vydání: první. [Měděnec]: obec Měděnec, 2021. ISBN 978-80-11-00274-9.
- URBAN, Michal. Horní města Krušných hor: Ústecký kraj. Vydání: první. Sokolov: Fornica Publishing, 2015. ISBN 978-80-87194-49-2.
- URBAN, Michal. Památka světového dědictví UNESCO Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří. Online. Montanregion Krušné hory – Erzgebirge, 2021. Dostupné z: https://montanregion.cz/images/dokumenty/hornicke_pamatky_2021.pdf. [cit. 2025-02-08].

INTERNETOVÉ ZDROJE

- Běžkařské trasy Klínovec. Online. Dostupné z: <https://www.wintersport-im-erzgebirge.de/langlauf/zentralerzgebirge/klínovec>. [cit. 2025-02-08].
- Český statistický úřad: Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2024. Praha: Český statistický úřad. 17. května 2024. Online. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/produkty/pocet-obyvatel-v-obcich-9vln2pravy> [cit. 2025-02-08].
- Český statistický úřad: Výsledky sčítání 2021 – otevřená data. Online. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/produkty/vysledky-scitani-2021-otevrena-data> [cit. 2022-04-18].
- Historie obce Měděnec. Online. Dostupné z: <https://www.medenec.cz/obec-1/historie/medenec/>. [cit. 2025-02-08].
- Hornická krajina Mědník. Online. Dostupné z: <https://www.montanregion.cz/cs/montanregion/ceske-komponenty/174-hornicka-krajina-mednik.html>. [cit. 2025-02-08].
- CHKO Krušné Hory - Území připravovaná k vyhlášení. Online. Dostupné z: <https://aopk.gov.cz/chko-krusne-hory>. [cit. 2025-02-08].
- Horní Hamerský mlýn. Online. Dostupné z: <https://www.vodnimlyny.cz/mlyny/objekty/detail/10325-horni-hamersky-mlyn-obere-hamermuhle>. [cit. 2025-03-12].
- Klima Měděnec. Online. Dostupné z: https://www.meteoblue.com/cs/po%C4%8Das%C3%AD/historyclimate/climatemodelled/m%C4%9bd%C4%9bnec_%C4%8cesko_3070897. [cit. 2025-02-08].
- Kulturní památky obce Měděnec a okolí - Památkový katalog NPÚ. Online. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatalog.cz/uskp>. [cit. 2025-02-08].
- Mizející sníh? Jak změna klimatu mění zimní krajinu. Online. Dostupné z: <https://www.summit-trade.cz/clanky/mizejici-snih-jak-zmena-klimatu-meni-zimni-krajinu>. [cit. 2025-02-08].
- Největší česká větrná farma v Krušných horách se nerozšíří. Online. 2019. Dostupné z: <https://oze.tzb-info.cz/124786-nejvetsi-ceska-vetrna-farma-v-krusnych-horach-se-nerozsiri>. [cit. 2025-02-08].
- Odštěřili věž bývalého dolu na Měděnci. Poslední svého druhu v Česku. Online. 2022. Dostupné z: https://chomutovsky.denik.cz/zpravy_region/vez-byvaly-dul-medenec-odstrel-20220916.html. [cit. 2025-02-08].
- Podle památkářů stojí v Dole Měděnec rarita, podle ministerstva je problematickou připomínkou. Online. 2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/kultura/podle-pamatkaru-stoji-v-dole-medenec-rarita-podle-ministerstva-je-problematickou-pripominkou-38300>. [cit. 2025-02-08].
- RD Měděnec. Online. Dostupné z: <https://rd-medenec-zavod-vaclava-rezace.webnode.cz/>. [cit. 2025-02-08].

- Štola Panny Marie Pomocné - virtuální prohlídka. Online. Dostupné z: https://my.matterport.com/show/?m=fYK3L5mdTBG&fbclid=IwAR0JsFmkGiffIPMNAxUaFXj1W0Q9nqTjDZcVvmmlARo-TILW_2BEI5REWkc. [cit. 2025-02-08].
- ÚAP Kadaň - Rozbor udržitelného rozvoje území obce MĚDĚNEC. Online. 2016. Dostupné z: <https://gis.mesto-kadan.cz/portal/Media/Default/UAP/2016/medenec.pdf>. [cit. 2025-02-08].
- Via Czechia - Severní stezka – Krušné hory. Online. Dostupné z: <https://viaczechia.cz/severni-stezka-krusne-hory/>. [cit. 2025-02-08].
- Výstavba Dolu Měděnec. Online. Dostupné z: <https://www.zdarbuh.cz/reviry/rd-pribram/vystavba-dolu-medenec/>. [cit. 2025-02-08].
- Zaniklé obce a objekty - obec Měděnec a okolí. Online. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?>. [cit. 2025-02-08].

MAPOVÉ PODKLADY A WMS SLUŽBY

- Archiválie Ústředního archivu zeměměřictví a katastru. Online. Dostupné z: <https://ags.cuzk.gov.cz/archiv/>. [cit. 2025-02-08].
- Česká geologická služba - mapový portál. Online. Dostupné z: <https://cgs.gov.cz/mapy-a-data/aplikace>. [cit. 2025-02-08].
- Data ZABAGED - polohopis, výškopis (vrstevnice, DMR5G). Online. Dostupné z: [https://geoportal.cuzk.gov.cz/\(S\(3ikd02zqcoe4p3xe5xics04h\)\)/Default.aspx?mode=TextMeta&text=dSady_zabaged&side=zabaged&menu=24](https://geoportal.cuzk.gov.cz/(S(3ikd02zqcoe4p3xe5xics04h))/Default.aspx?mode=TextMeta&text=dSady_zabaged&side=zabaged&menu=24). [cit. 2025-02-08].
- Geoportál ČÚZK (ortofoto, základní topografické mapy). Online. Dostupné z: [https://geoportal.cuzk.cz/\(S\(0llsupb1exgrvxjd1syv0s4\)\)/Default.aspx?head_tab=sekce-02-gp&mode=TextMeta&text=dSady_uvod&menu=20&news=yes](https://geoportal.cuzk.cz/(S(0llsupb1exgrvxjd1syv0s4))/Default.aspx?head_tab=sekce-02-gp&mode=TextMeta&text=dSady_uvod&menu=20&news=yes). [cit. 2025-02-08].
- Geoportál SPÚ. Online. Dostupné z: <https://geoportal.spucr.cz/web/cz/otevrena-data-ke-stazeni>. [cit. 2025-02-08].
- GIS data OpenStreetMap. Online. Dostupné z: <https://www.geofabrik.de/data/shapefiles.html>. [cit. 2025-02-08].
- Hydroekologický infromační systém VÚV TGM. Online. Dostupné z: <https://heis.vuv.cz/>. [cit. 2025-02-08].
- I.vojenské mapování. Online. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?lang=cs&map_root=1vm. [cit. 2025-02-08].
- II. vojenské mapování. Online. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?lang=cs&map_root=2vm. [cit. 2025-02-08].
- Mapové portály Agentury ochrany přírody a krajiny. Online. Dostupné z: <https://aopkcr.maps.arcgis.com/home/gallery.html?sortField=modified&sortOrder=desc>. [cit. 2025-02-08].
- Půda v mapách - VÚMOP. Online. Dostupné z: <https://mapy.vumop.cz/>. [cit. 2025-02-08].

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury Zadání diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Bc. Pavlína Hudcová

datum narození: 12.1.1999

akademický rok / semestr: 2024/2025 LS

studijní program: Architektura, urbanismus a krajinářská architektura

ústav: 15114 / Ústav památkové péče

vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Tomáš Efler

konzultace KA – Ing. Radmila Fingerová

téma diplomové práce: Měděnec – paměť hornické krajiny Krušných hor

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Diplomová práce se zabývá obcí Měděnec a přilehlou hornickou krajinou zachycující skrz zachované stopy v kulturní krajině vývoj technologie těžby od středověku až po 20. století. Bývalé horní město u vrchu Mědník s železnými a měděnými doly patřilo několik století mezi významná ohniska těžby v Krušných horách, po postupném útlumu těžby a následném odsunu původních německých obyvatel po 2. světové válce došlo k úpadku a skoro úplnému vysídlení, zániku přilehlých obcí a chátráním a rozsáhlou demolicí stavebního fondu k výraznému narušení původní urbanistické struktury. K postupné regeneraci napomáhá obnovený zájem o důlní díla a jejich zpřístupnění veřejnosti. S nedávným zapsáním krajiny Mědníku jako součást hornického regionu Krušnohoří na seznam památek UNESCO a připravovaným vyhlášením CHKO Krušné hory lze v území předpokládat nárůst turismu, na který je obec nutno připravit a vytvořit podmínky pro podporu objevování i širší krajiny s bohatou hornickou historií.

Cílem práce je pojmenování, zachování a podpoření přírodních a kulturních hodnot v území, zvýšení prostupnosti krajinou a zpřístupnění hodnotných památek kulturní krajiny. Doplnění urbanistické struktury obce a revitalizace veřejných prostranství si dává za cíl vytvořit nejen dostatečné zázemí pro rozvíjející se turismus, ale hlavně posílení sociálních vazeb a kulturního zázemí místních obyvatel.

2/ jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Diplomová práce bude zpracovávána ve třech hlavních rovinách pro komplexní uchopení území. V širším měřítku krajiny budou identifikovány významné zájmové body a bude navrženo jejich propojení pro zvýšení prostupnosti krajiny a uspořádání do vhodných tematických celků s vazbou na přírodní hodnoty a historický vývoj kulturní krajiny. Regenerace obce Měděnec bude řešena v rozsahu urbanistické studie včetně detailního řešení náměstí a přilehlých veřejných prostranství, doplnění urbanistické struktury, návrhu nové zástavby v lokalitě zaniklého zemědělského areálu a doplnění chybějící občanské vybavenosti a turistického zázemí. V rámci diplomové práce bude detailněji řešen areál bývalého železného dolu a jeho využití jako muzeum a kulturně-vzdělávací centrum.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítko zpracování

- Portfolio s vybranými analýzami území
- Situace širších vztahů (1:25000-1:10000)
- Situační výkresy celkového řešení (1:2500-1:1000)
- Situační výkresy vybraných detailů (1:200-1:500)
- Půdorysy, řezy a pohledy blíže řešených objektů (1:100-1:250)
- Vizualizace, axonometrie nebo zákresy do fotografií
- Další upřesňující schémata, výkresy atd.

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

Obsah, rozsah a měřítko výsledných výkresů budou upřesněny po dohodě s vedoucím práce v průběhu zpracování diplomové práce.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Fyzický model 1:5000-1:1000, eventuálně jeho výřezy 1:500-1:200

Měřítko bude upřesněno po dohodě s vedoucím práce v průběhu diplomové práce.

Datum a podpis studenta

13.2.2025 *Hudcová*

Datum a podpis vedoucího DP

13.2.2025 *Efler*

11.2.25 *Radmila Fingerová*

Datum a podpis děkana FA ČVUT

12.7.2025

Hrušný

registrováno studijním oddělením dne

13.2.2025

L2

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AR 2024/2025, LS

(ČJ) Měděnec – paměť hornické krajiny Krušných hor

(AJ) Měděnec – Memory of the Ore Mountains mining landscape

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Ing. arch. Tomáš Kocourek

Diplomový práce ze zakládajícího programu Mědlýna a jiných programů a obecního hospodářství

Projekt pracuje s pamětí místa v několika měřítkách – od zpřítomnění stop kulturní krajiny a interpretace zaniklé urbanistické struktury až po detail veřejných prostranství.

The project engages with the memory of the place at multiple levels – from the reinterpretation of the traces of cultural landscape and destroyed urban structures to the detailed design of public spaces.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

podpis autora-diplomanta

Hudecova

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolio a CD.

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji moc panu docentovi Tomáši Eflerovi a paní krajinářské architektce Radmile Fingerové za odborné vedení, cenné rady a vstřícný přístup během celého procesu.

Dále děkuji za konzultace pro bližší poznání území a pomoc při sběru podkladů Michalu Urbanovi, Tereze Kantové, Ivanu Cáderovi, Petru Hasilovi a Petru Mikšíčkovi. Speciální díky patří všem konzultantům v rámci fakulty.

Především děkuji své rodině za plnou podporu při studiu, i když vždy nechápali, co že to v té škole vlastně dělám. Děkuji všem kamarádům, které jsem díky studiu potkala a bez jejichž pomoci bych to jen těžko dala. Děkuji Kubovi za mentální podporu i v těch nejtěžších chvílích. A za přísun čokolády.

